

2022

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนฟ้า ทอมือ

อรวิภา มงคลดาว
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Adult and Continuing Education Commons](#)

Recommended Citation

มงคลดาว, อรวิภา, "การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนฟ้าทอมือ" (2022).
Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 6237.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6237>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ACTION RESEARCH TO ENHANCE ENTREPRENEURIAL COMPETENCIES OF HAND-
WOVEN COMMUNITIES.

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Non-Formal Education

Department of Lifelong Education

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็น
	ผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ
โดย	น.ส.อริภา มงคลดาว
สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวาน์ โกวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรัทยา ธรรมกิตติภาพ)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวาน์ โกวิทยา)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล)
..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรณัฏ์ สุปัญญ)

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ทนวิชัย 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภชน์ และทุนบัณฑิตศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา ผู้เป็นพลังแรงใจให้ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้คนรอบตัวที่เป็นแรงผลักดันและพลังบวกของผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตลอดจนผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มชุมชนผ้าทอมือขุนอมแฮดใน และกลุ่มผ้าทอมือในอำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ในความกรุณา ความห่วงใยเอื้ออาทร มิตรภาพและร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสุขในระหว่างเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในขณะการวิจัยจนปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศูนย์เรียนรู้การพัฒนอมก๋อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ตำบลอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยในระหว่างการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในความกรุณาแนะนำและสละเวลาเพื่อทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์

อรวิภา มงคลดาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการทำวิจัย.....	4
คำจำกัดความในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่	9
1.1 ข้อตกลงเบื้องต้นและการตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	9
1.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างแรงดึงดูดในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	11
1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	13
1.4 กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	14
1.5 ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator).....	19
1.6 การเรียนรู้จากการประสบการณ์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	21
ตอนที่ 2 แนวคิดสมรรถนะและวิเคราะห์สมรรถนะ	30

2.1 ความหมายและประเภทของสมรรถนะ	30
2.2 วิธีการ เทคนิคการศึกษาวเคราะห์สมรรถนะ	31
2.3 การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม	32
2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis).....	38
2.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis).....	39
2.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis).....	41
ตอนที่ 3 ผ้าทอมือและชุมชนผ้าทอมือในประเทศไทย.....	41
3.1 ความเป็นมาของผ้าและการทอผ้า.....	41
3.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของการทอผ้า.....	42
3.3 การจำแนกผ้าและกระบวนการทอผ้า	43
3.4 กระบวนการทอผ้า.....	49
3.5 การเป็นผู้ประกอบการและการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	52
3.6 ความสำคัญและบทบาทของผู้ประกอบการในการพัฒนาเศรษฐกิจ	55
ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	63
5.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	63
5.2 รูปแบบและลักษณะสำคัญของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	64
5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart	65
5.4 ข้อจำกัดและประโยชน์ในการนำไปใช้	69
5.5 จริยธรรมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	69
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ	71
6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	74
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	78
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	79

1. ขั้นตอนการวางแผน.....	79
กิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	79
กิจกรรมที่ 2 การระบุสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มทอ ผ้าซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	90
กิจกรรมที่ 3 การวางแผนพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการตามที่กลุ่มเป้าหมายระบุ.....	94
2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ.....	97
3. ขั้นตอนการสังเกตผล.....	98
4. ขั้นตอนการสะท้อนคิด.....	99
กิจกรรมที่ 1 การสรุปผลและถอดบทเรียนจากกระบวนการปฏิบัติและการสังเกต.....	99
กิจกรรมที่ 2 สังเคราะห์แนวทางปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชน ผ้าทอมือ.....	100
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	101
บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัย.....	105
1. ผลของการวิจัยของขั้นการวางแผน.....	105
ผลของกิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	105
ผลของกิจกรรมที่ 2 ผลการระบุสมรรถนะ การวางแผนและลงมือปฏิบัติตามแผนการ ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย.....	132
ผลของกิจกรรมที่ 3 ออกแบบและวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน.....	148
2. ผลของการวิจัยขั้นปฏิบัติการ (Action).....	156
3. ผลการวิจัยของขั้นการสังเกตผล (Observing).....	160
4. ผลการวิจัยของขั้นตอนการสะท้อนคิด (Reflect).....	170
ผลของกิจกรรมที่ 1 การสรุปและถอดบทเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้.....	170
ผลของกิจกรรมที่ 2. การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ของชุมชนผ้าทอมือของชุมชน.....	187

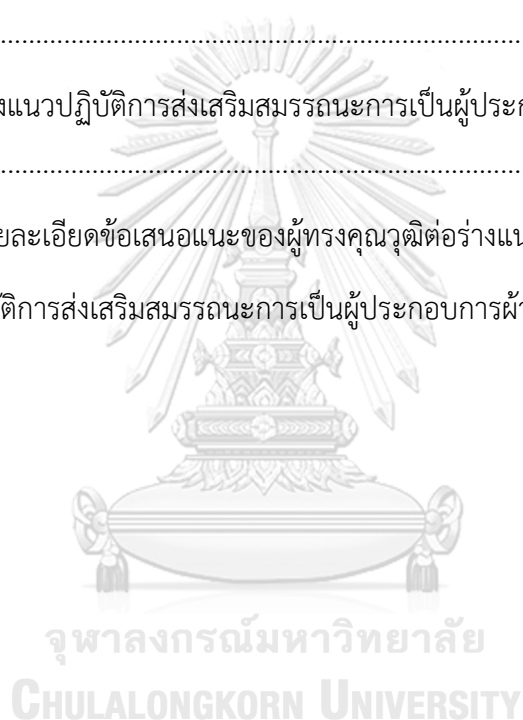
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย	208
สรุปผลการวิจัย.....	208
อภิปรายผลการวิจัย	215
องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	226
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	228
ภาคผนวก.....	230
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ ..	230
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความต้องการของกลุ่ม/ชุมชนผ้าทอมือ	231
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	233
ภาคผนวก ง ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	236
ภาคผนวก จ แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ “เป็นเราชาวโปว์ @ อดก้อย ..	251
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้.....	251
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะหลักการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือจาก โปรแกรม LESREL.....	252
ภาคผนวก ซ ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	254
ภาคผนวก ญ ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	258
ภาคผนวก ฎ เอกสารการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	270
ภาคผนวก ฏ ภาพบรรยากาศในการเก็บข้อมูล	271
ภาคผนวก ฐ ผลลัพธ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมเป็นเราชาวโปว์ ๑ อดก้อย	272
บรรณานุกรม.....	2
ประวัติผู้เขียน	11

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	14
ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบการสัมภาษณ์แต่ละประเภท	33
ตารางที่ 3 ตัวอย่างการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ	37
ตารางที่ 4 ตารางรายละเอียดจรรยาบรรณในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	70
ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายละเอียดผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ประสบความสำเร็จให้สัมภาษณ์.....	79
ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ	81
ตารางที่ 7 ตารางแสดงละเอียดของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการผ้าทอมือในการหาองค์ประกอบ	82
ตารางที่ 8 ตารางรายละเอียดโครงสร้างแบบสอบถาม	85
ตารางที่ 9 ตารางสรุปผลการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	102
ตารางที่ 10 ตารางผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	107
ตารางที่ 11 สรุปประเด็นสาระจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	112
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	114
ตารางที่ 13 ตารางแยกวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะหลักการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือและ สมรรถนะทางวิชาชีพการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	116
ตารางที่ 14 องค์ประกอบสมรรถนะแกนที่ 1 “การเป็นผู้นำ”.....	118
ตารางที่ 15 องค์ประกอบสมรรถนะแกนที่ 2 “การมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการ”	119
ตารางที่ 16 องค์ประกอบสมรรถนะแกนที่ 3 “การแก้ไขปัญหาและการให้บริการทางการตลาดของ ผลิตภัณฑ์”	119
ตารางที่ 17 องค์ประกอบสมรรถนะแกนที่ 4 “ความรู้ความชำนาญในการทอผ้า”	120
ตารางที่ 18 องค์ประกอบสมรรถนะทางวิชาชีพที่ 1 “จริยธรรมในการประกอบการผ้าทอมือ”	120

ตารางที่ 19 องค์ประกอบสมรรถนะทางวิชาชีพที่ 2 “การออกแบบและถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ”	121
ตารางที่ 20 องค์ประกอบสมรรถนะทางวิชาชีพที่ 3 “การวางแผนจัดการต้นทุนการผลิตผ้าทอมือ”	121
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	123
ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของสมรรถนะแกนของการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ (CORE).....	125
ตารางที่ 23 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะหลักของการเป็นผู้ประกอบการ	126
ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ FUNT (สมรรถนะทางวิชาชีพของการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ).....	127
ตารางที่ 25 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะทางวิชาชีพ.....	128
ตารางที่ 26 ตารางสรุปผลสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	130
ตารางที่ 27 ตารางปัญหาการประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน	135
ตารางที่ 28 ตารางแสดงจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้.....	136
ตารางที่ 29 ตารางแสดงตำแหน่งของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	137
ตารางที่ 30 ตารางแสดงระดับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	137
ตารางที่ 31 ตารางความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกำหนดโจทย์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้.....	138
ตารางที่ 32 ตารางปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือชุมชนขุนอมแฮดใน (ปัญหาจากตนเอง-ปัญหาที่เกิดจากคนอื่นและสิ่งรอบข้าง)	139
ตารางที่ 33 ความสอดคล้องระหว่างปัญหาการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่มเป้าหมายกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	140
ตารางที่ 34 ตารางสรุปผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบการในพื้นที่	142
ตารางที่ 35 ลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดโจทย์ปัญหาการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่ม	143

ตารางที่ 36 ผลการร่วมระดมความคิดเพื่อร่วมกันหาวิธีการ ขั้นตอน ข้อมูลเนื้อหา ทรัพยากรเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือด้วยตนเอง.....	145
ตารางที่ 37 รายละเอียดของแผนการปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการผ้าทอมือ“เป็นเราชาวโปว์@อมก๋อย”	151
ตารางที่ 38 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในการปฏิบัติตามแผนกิจกรรม “เป็นเราชาวโปว์@อมก๋อย”	156
ตารางที่ 39 การสังเกตผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “เป็นเราชาวโปว์@อมก๋อย”	160
ตารางที่ 40 ตารางสรุปการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการดำเนินการเป็นเราชาวโปว์ @ อมก๋อย.....	171
ตารางที่ 41 ตารางร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	188
ตารางที่ 42 ตารางรายละเอียดข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างแนวปฏิบัติ	195
ตารางที่ 43 แนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน	199

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงวงจรพัฒนาการของการเรียนรู้.....	24
ภาพที่ 2 กระบวนการกลุ่ม (Group Process).....	29
ภาพที่ 3 ภาพแสดงกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติ.....	68
ภาพที่ 4 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะหลักการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	126
ภาพที่ 5 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมรรถนะทางวิชาชีพการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	128
ภาพที่ 6 ภาพสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ.....	129
ภาพที่ 7 แผนที่ชุมชนแฮดใน แผนที่ที่ตั้ง ศศช. ชุมชนแฮดใน กศน.อำเภอมกน้อย.....	132
ภาพที่ 8 ผลขั้นตอนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	180
ภาพที่ 9 สรุปแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	207
ภาพที่ 10 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย.....	227

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากการเข้าใจ ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต เสริมสร้างบทบาทของครอบครัวและชุมชน โดยการสร้างและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน มีความรู้ความชำนาญที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลง เพื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้ประกอบการได้อย่างเต็มศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การพัฒนาคนเข้าสู่สังคมผู้ประกอบการต้องต่อยอดจากรากฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมของโลกสมัยใหม่ที่มีโครงสร้างทางเทคโนโลยีและดิจิทัล พร้อมทั้งพัฒนาและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ ให้เป็นผู้ประกอบการที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการแข่งขัน มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน โดยมีพื้นฐานแนวคิดการต่อยอดอดีตผ่านรากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ สู่การปูทางสู่อนาคตด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศด้านคมนาคมและขนส่ง รวมทั้งพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและดิจิทัลและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต ที่สร้างคุณค่าใหม่ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีต และปรับปรุงปัจจุบันควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางในประเทศได้ในคราวเดียวกัน พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตลอดจนวิสาหกิจชุมชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมทั้งเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการที่มีทักษะ และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ (gazette., 2021) ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องเป็นผู้“ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น”มีสมรรถนะที่หลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหา ช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ และความมั่นใจให้เกิดขึ้นในบุคคล (Forum., 2011)

การส่งเสริมผู้ประกอบการในประเทศไทยนั้นรัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับ “โมเดลประเทศไทย 4.0” ที่ให้ความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการ เช่น โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation: NEC) การทำหลักสูตรการศึกษาสาขาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) รวมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการรายเดียวและรายกลุ่มด้วยการให้ความรู้และการลงพื้นที่ปฏิบัติการและในรูปแบบออนไลน์ ในจำนวนผู้ประกอบการของประเทศไทยมากถึง 5 ล้านราย ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 เนื่องจาก

ของผู้ใหญ่ ที่เน้นการให้อิสระ ความสนใจและความต้องการของผู้ใหญ่ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ผู้ประกอบการผ้าทอมือส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาตรงความต้องการและสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ที่เน้นการให้อิสระทางการคิดและการลงใจให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงหลักการจัดกิจกรรมที่เน้นการใช้ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับวิถีชีวิต (อาชัญญา รัตนอุบล, 2562) จำเป็นจะต้องเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ (M. S. Knowles, 1970) สร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของตนเอง เชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนแต่ละคนเข้ากับเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ เชื่อมโยงการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานและการดำรงชีวิตของผู้เรียน และเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง มุ่งเน้นการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวิชาชีพของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ ใช้การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติเป็นแนวทางการการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือประสบความสำเร็จในการประกอบการ ผู้ประกอบการผ้าทอมือจำเป็นต้องทราบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือเพื่อเติมเต็มและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ผู้วิจัยสนใจศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ พร้อมทั้งกระบวนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการประชาธิปไตยจาก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข และมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงปัญหาให้ดีขึ้น การสร้างความรู้ใหม่ (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555) และการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากการบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงในบริบทนั้น ๆ (Whitehead, 2006) เพื่อให้ชุมชนและผู้ประกอบการสามารถพึ่งพาตนเอง สร้างอาชีพที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. สภาพและปัญหาของการประกอบการของชุมชนผ้าทอมือเป็นอย่างไร
3. การส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือมีกระบวนการขั้นตอนอย่างไร

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการผ้าทอมือ/ผู้สนใจสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ เพื่อประสบความสำเร็จในการประกอบการ
2. กลุ่ม/ชุมชนผ้าทอมือสามารถเติมเต็มหรือพัฒนากลุ่ม/ชุมชนให้มีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสมรรถนะการประกอบการผ้าทอมือ สามารถประยุกต์แนวปฏิบัติในการประกอบการ ให้สอดคล้องกับบริบทเพื่อยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ รวมถึงผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในเชิงเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

- 1.1 ข้อตกลงเบื้องต้นในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อตอบสนองการเรียนรู้
- 1.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างแรงดึงดูดในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 1.4 กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 1.5 ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)
- 1.6 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้
- 1.7 การเรียนรู้จากการประสบการณ์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 2 แนวคิดสมรรถนะและวิเคราะห์สมรรถนะ

- 2.1 แนวคิดและประเภทของสมรรถนะ
- 2.2 วิธีการเทคนิคการศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะ
- 2.3 การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม
- 2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)
- 2.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)
- 2.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ตอนที่ 3 ผ้าทอมือและชุมชนผ้าทอมือในประเทศไทย

- 3.1 ความเป็นมาของผ้าและการทอผ้า
- 3.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของการทอผ้า
- 3.3 การจำแนกผ้าและกระบวนการทอผ้า
- 3.4 การเป็นผู้ประกอบการและการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ
- 3.5 ความสำคัญและบทบาทของผู้ประกอบการในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 3.6 ผู้ประกอบการผ้าทอมือของไทยในแต่ละภูมิภาค

ตอนที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

- 4.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 4.2 รูปแบบและลักษณะสำคัญของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 4.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemnis และ Magtacgat

4.4 ข้อจำกัดและประโยชน์ในการนำไปใช้

4.5 จริยธรรมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

งานวิจัยนี้กลุ่มเป้าหมายอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ เพื่อให้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงตามธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน และความต้องการ ความสนใจ ผู้จัดจำเป็นต้องรู้และเข้าใจหลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gould, 2012) เนื่องจากผู้ใหญ่ให้ความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้เป็นสำคัญและเน้นการนำประสบการณ์ มาประยุกต์เข้ากับบริบท หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว การทำงาน งานอดิเรก หรือการพัฒนาและปรับตัวจะเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ (Rogers., 2003)

1.1 ข้อตกลงเบื้องต้นและการตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1) ข้อตกลงเบื้องต้นในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (M. Knowles, 1984)

(1) ผู้ใหญ่เรียนรู้จากความต้องการและความสนใจ ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีเมื่อความรู้นั้นตรงกับ ความต้องการ ความสนใจ และสอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ดังนั้นผู้จัดควรจัดกิจกรรมที่ หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

(2) ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนรู้เชื่อมโยงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่จึงควรยึดถือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ

(3) ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญ ผู้จัดหรือผู้อำนวยความสะดวกถึงต้อง วิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใหญ่อย่างละเอียด เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งใช้ในการเรียนการสอน เพื่อใช้ ประโยชน์ในลำดับต่อไป

(4) ผู้ใหญ่เป็นผู้นำตนเอง ผู้ใหญ่มีความรู้สึกและต้องการนำตนเอง บทบาทของผู้จัดต้อง ร่วมค้นหาคำตอบร่วมกับผู้เรียนมากกว่า ทำหน้าที่นำเสนอเพื่อให้ความรู้

(5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะมีความคิดที่แตกต่างกัน ผู้จัด/ผู้อำนวยความสะดวกจึงต้องเตรียมรับมือกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านระดับ การศึกษา ความพร้อมในการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้และรูปแบบการสอน รวมถึงเวลาในการเรียน การสอน เพื่อให้สามารถรองรับความแตกต่าง ผู้จัดจึงควรใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลายรองรับกับ ความแตกต่างของผู้เรียนและยังเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองจากวิธีการสอนที่ไม่ คู่กันเคย

การเรียนรู้สามารถเชื่อมเนื้อหาความรู้สู่การปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ โดยผู้สอนในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีดังนี้ (M. Knowles, 1984 อ้างถึงใน อาชญญา รัตนอุบล 2562)

- (1) สร้างความไว้วางใจ (trust) ให้เกิดกับผู้เรียน
- (2) สร้างสัมพันธภาพที่ตบตันพื้นฐานของการยอมรับนับถือ
- (3) ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- (4) ดึงความสนใจ เอาใจใส่ติดตาม และประทับประคองผู้เรียน
- (5) ฟังผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ไม่ด่วนสรุป ไม่ด่วนตัดสิน ไม่ด่วนสวนกลับ

ดังนั้นการสร้างแรงดึงดูดในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ กำกับและประเมินตนเอง รวมถึงสามารถปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่องนำไปสู่ ความสุขในการเรียนรู้ (Happiness in Learning) ส่งผลต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ความสุขในการเรียนรู้ เป็นความรู้สึกที่ผู้เรียนมีต่อการปฏิบัติกิจกรรม จากการมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม และการได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงบรรยากาศของความช่วยเหลือเกื้อกูลในการเรียนรู้ การลงมือทำกิจกรรมนำไปสู่การรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัว รวมทั้ง ความสุขที่มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ นอกจากนี้หลักสูตรและเนื้อหาที่แปลกใหม่ช่วยจูงใจให้เกิดการติดตาม และต้องการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความสนใจและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสุขในการเรียนรู้ คือ มีความต้องการเรียนรู้และทำกิจกรรมมากขึ้น รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียน อยากร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนอยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและผู้จัด สนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและผู้จัด และรู้สึกดีที่ได้อยู่กับเพื่อนและผู้สอน สบายใจที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งมั่นอยากรู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้ แสดงความสนใจเรียน ไม่เบื่อการเรียน มีความสนุกกับการเรียนและอยากเรียนรู้อยากค้นหาคำตอบที่ตนเองยังไม่รู้ สนใจไขว่คว้าหาความรู้ กระตือรือร้นที่จะหาค้นคว้า หาคำตอบด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ความสุขในการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ (กิตติวดี บุญเชื้อ, 2540; คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543; พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2555; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542 อ้างถึงใน มารุต พัฒนาผล, 2561)

ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างแรงดึงดูดในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงเป็นวิธีการและขั้นตอนที่สามารถสร้างความสุขในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยเริ่มต้นจากการขั้นตอนการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนวางแผน การสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ การสร้างความรับผิดชอบสู่อิสระในการตัดสินใจการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นหลัก การเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตกับเนื้อหาสาระของการเรียนรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการ

กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	รายละเอียดกิจกรรม	ข้อดี	ข้อจำกัด
การจัดกิจกรรมเกมการบริหาร (Management Game)	เป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การวางแผน การตัดสินใจ การเป็นผู้นำ ฯลฯ เป็นการปฏิบัติเหมือนเหตุการณ์จริง ขนาดของกลุ่มขึ้นอยู่กับเกมที่นำมาใช้ ใช้เวลา 30 นาที ถึง 3 ชั่วโมง	เป็นการย่อยสถานการณ์จริงให้ฝึกในช่วงสั้นๆ ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมช่วยกันคิดช่วยกันทำ	คือการเลือกเกมที่ไม่เหมาะสมจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ การแบ่งกลุ่มมากเกินไปจะเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน บางเกมต้องใช้อุปกรณ์และเวลามาก
การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)	เป็นการนำเอาเรื่องที่เป็นกรณีตัวอย่างมาเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นกรณีตัวอย่าง	การใช้บทบาทสมมติจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจ ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงออกด้วยการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจและหาข้อสรุปได้	มีความยุ่งยากในการเตรียมการล่วงหน้า ใช้เวลานาน บางคนไม่กล้าแสดงออก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการหาอาสาสมัครในการแสดงบทบาท ต้องสามารถเชื่อมโยงความคิดของสมาชิกไปสู่ข้อสรุปได้
การจัดกิจกรรมการสัมมนา (Seminar)	เป็นการประชุมของผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างเดี่ยวหรือคล้ายกันแล้ว พบปัญหาที่เหมือนกัน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาโดยมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงแบ่งกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลการอภิปรายของกลุ่มย่อยนำเสนอที่ประชุมใหญ่ ใช้เวลา 1-3 วัน	ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมมากในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ผลสรุปของการสัมมนานำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ดี	ที่ปรึกษากลุ่มหรือสมาชิกที่เข้ารับการอบรมอาจครอบงำความคิดของผู้อื่นได้ เพราะวิสัยทัศน์ คุณวุฒิ หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน หากผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์การทำงานและความรู้ที่ต่างระดับกันมากอาจทำให้ได้แนวทางที่จะนำไปพัฒนางานที่มีลักษณะแคบ
การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา (Field Trip)	เป็นการนำผู้เข้ารับการอบรมไปศึกษาไปยังสถานที่อื่น นอกสถานที่อบรม เพื่อให้ได้เห็นของจริง	เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ได้เห็นการปฏิบัติจริง	ต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก
การจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)	เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือการให้ความรู้ของวิทยากร และการปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมโดยอาศัยหลักการที่วิทยากรได้ให้ความรู้เป็นแนวทาง	คือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำผลการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน	ต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากในการอำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งการจัดการจัดวิทยากรประจำกลุ่ม ลีน เบื้องเวลา และค่าใช้จ่ายสูง

กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	รายละเอียดกิจกรรม	ข้อดี	ข้อจำกัด
การโยกย้าย สับเปลี่ยนงาน (Job Rotation)	เป็นการโยกย้ายบุคลากรจากงานส่วนหนึ่งไปสู่งานอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรได้ประสบการณ์ที่ต่างไปจากงานในหน่วยงานเดิม	ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีของบุคคลใน ส่วนงานต่างๆ เป็นการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนตำแหน่งที่สูงขึ้น	การโยกย้ายสับเปลี่ยนในระดับพนักงาน อาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานโดยเฉพาะช่วงที่เข้าสู่งานใหม่ซึ่งจะต้องใช้เวลาศึกษาและฝึกปฏิบัติ การโยกย้ายสับเปลี่ยนเพื่อเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องอาศัยความร่วมมือของ ผู้บริหารที่จะคอยให้ ความช่วยเหลือ
สถานการณ์จำลอง (Simulation Technique or Simulators)	เป็นการฝึกการทำงานโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นเหมือนจริง ในสถานการณ์ที่จำลองใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด	ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะสูงได้ในระยะเวลาสั้น ช่วยลดอันตรายและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ช่วยประหยัดงบประมาณในการลงทุนด้านเครื่องมือที่มีราคาแพง	การลงทุนในการสร้างสถานการณ์จำลองสูงมาก วิทยากรต้องมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ผู้เข้าอบรมต้องผ่านการฝึกอบรมภาคทฤษฎีมาเป็นอย่างดี การฝึกแต่ละครั้งรับสมาชิกได้จำนวนจำกัด
การสะท้อนประสบการณ์ (Case Story)	เป็นวิธีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ที่ใช้การสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นฐานในการเรียนรู้(Experience-Based learning Approach) พัฒนาโดย Patricia Maslin-Ostrowski และ Richard H.Ackerman	เกิดจากการผสมผสานแนวคิดหลักคือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแนวคิดหรือมุมมองที่หลากหลายผ่านการสะท้อนความคิดของผู้อื่นต่อเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความคับข้องใจในขณะทำงานเพื่อให้ในที่สุดผู้เรียนสามารถคิดทางเลือกที่หลากหลายที่จะสามารถเผชิญต่อสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจในการทำงานได้ด้วย	หากผู้เข้าร่วมมีประสบการณ์ต่างกันอาจไม่เกิดการแบ่งปันและสะท้อนประสบการณ์

ดังนั้นการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้โดยเท่าเทียมกับผู้สอน และมีสิ่งเร้าที่หลากหลายกว่าการบรรยายของผู้สอนเพียงอย่างเดียว เน้นประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยให้ความสำคัญกับความเข้าใจของผู้เรียน และการสร้างมุมมองต่างๆ ตามความคิดของผู้เรียนเอง ผู้สอนต้องยอมรับการเรียนรู้ของผู้เรียน จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตีค่าให้ความหมาย หรือแปลความในสิ่งที่ผู้เรียนนำเสนอ เพราะการให้คุณค่าเป็นบทบาทของผู้เรียนเอง ผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าเป็นผู้สอน การกระตุ้นให้คิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ตนเอง เพื่อบูรณาการประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม ผ่านกระบวนการคิดทบทวนซึ่งอาจเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยลำพัง หรือกระบวนการกลุ่มจากการอภิปราย โดยต้องรับฟังซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ผู้สอนไม่เพียงแต่รับฟังทุกคนแต่ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนรับฟังซึ่งกันและกัน โดยเคารพในความเป็นบุคคลและแสดงบทบาทในการเป็นผู้ฟังที่ดีประสบการณ์ของบุคคลเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีค่า ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้คิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตเพื่อวางแผนสำหรับอนาคต จึงกล่าวได้ว่าเป็นการพยายามใช้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (Burnard, 1996)

ความสำคัญและกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงอย่างเท่าเทียมกันจากการรับประสบการณ์ในชีวิต และเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน และช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดสมาธิ วิเคราะห์ทบทวน สังเกตอย่างลึกซึ้งถึงประสบการณ์ที่ได้รับ สะท้อนความคิด สรุปเป็นความคิดรวบยอด และรู้วิธีการประยุกต์นำไปใช้ให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ การเรียนรู้ที่ให้ความเท่าเทียมกันจากการรับประสบการณ์ในชีวิต (Kolb, 1984) (Luckner, 1997)

Pfeiffer (1983) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะของวงจรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- (1) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้เรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยการค้นหาและแลกเปลี่ยนกับกลุ่มเพื่อน และครูผู้สอน
- (2) การนำเสนอประสบการณ์ (Share & Publishing) ผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเสนอประสบการณ์เดิมในอดีต การสังเกต การร่วมปฏิสัมพันธ์ต่อกันในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
- (3) การเข้าร่วมอภิปราย (Processing) ผู้เรียนมีโอกาสตรวจสอบและเข้าร่วมอภิปรายรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม
- (4) การสรุปสร้างความรู้ใหม่ (Generalizing) ผู้เรียนจะนำประสบการณ์ที่ได้รับมาผสมผสานและกำหนดสร้างเป็นความรู้ใหม่

(5) การประยุกต์ใช้ (Applying) การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างเป็นประสบการณ์ใหม่สำหรับตนเอง

Goh (1998) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าวงจรการเรียนรู้นั้นมี 5 ขั้นตอน โดยได้เสนอแนวคิดว่าในทุกรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์จะมีกระบวนการพื้นฐานจำนวน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การปฏิบัติ (Do) การไตร่ตรอง (Reflect) และการประยุกต์ใช้ (Apply) รายละเอียดวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Goh มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

(1) ประสบการณ์ (Experience) เป็นการรับรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติจากการเข้าร่วมกิจกรรม หรืออาจเป็นการกำหนดประสบการณ์ใหม่

(2) การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสังเกต การไตร่ตรองและนำเสนอข้อมูล

(3) กระบวนการ (Process) เป็นการอภิปรายผลข้อมูล การค้นหาประสบการณ์ การวิเคราะห์ และสะท้อนกลับข้อมูล

(4) การสรุปภาพรวม (Generalize) เป็นการสรุปภาพรวมและกำหนดเป็นประสบการณ์ใหม่ และทดสอบ/ปฏิบัติจริง

(5) การประยุกต์ใช้ (Apply) เป็นการนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

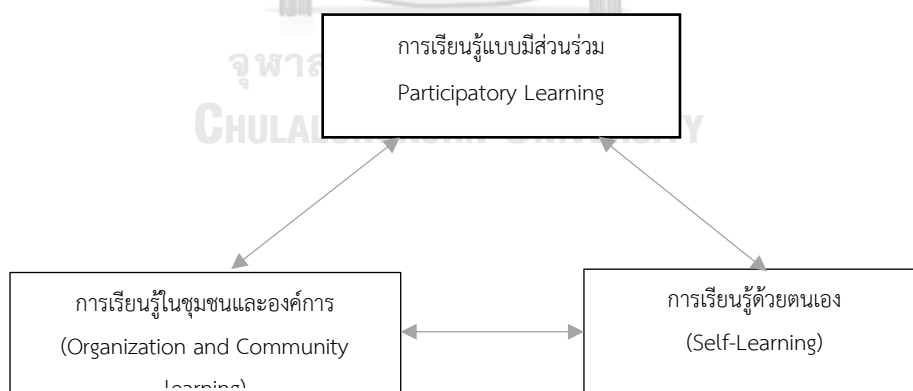
วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Ester (1996) มีความครอบคลุมแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์หลายแนวคิด สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้ใช้ทดลองกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่พบว่าได้ผลดีเป็นอย่างมาก

สามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักในปรากฏการณ์ในชีวิตจริง นำไปสู่การเชื่อมโยงการเรียนรู้ความคิดและการกระทำเข้าด้วยกัน มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ 1. จูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เชื่อมโยงการเรียนรู้ ความคิด และการกระทำเข้าด้วยกัน 3. การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ เพื่อบริหารจัดการประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม 4. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างจริงจัง 5. การเรียนที่ให้ความเท่าเทียมของผู้สอนและผู้เรียน ความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงอย่างเท่าเทียมกันจากการรับประสบการณ์ในชีวิต และเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันและช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ประสบการณ์ใช้ให้เหมาะสมในสถานการณ์ วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เริ่มจากการ 1) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2) การนำเสนอประสบการณ์ (Share & Publishing) 3) การเข้าร่วมอภิปราย (Processing) 4) การสรุป 5) การประยุกต์ใช้ (Applying)

2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL)

ปลายทศวรรษที่ 20 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมถูกนำมาใช้ทั้งในด้านพัฒนาชุมชน ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเน้นประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น กระบวนการที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาในทุกระดับ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอน คือ ร่วมคิดวิเคราะห์ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ปฏิบัติตาม แผนเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมติดตามประเมินผลในกิจกรรม/โครงการของชุมชน ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับ ผลของการพัฒนาทั้งในบุคคลและองค์กร ภายใต้เชื่อว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสร้างประสิทธิภาพใน การพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติได้ดีที่สุด ซึ่งเกิดจากรู้ผ่านประสบการณ์ผลาน กับกระบวนการกลุ่ม เพราะในแต่ละองค์ประกอบของวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้น ผู้เรียนรู้จะ สามารถนำประสบการณ์ที่มีออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทดลอง ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาไปสู่การปฏิบัติดีนั้น จำเป็นจะต้องผ่านกระบวนการกลุ่ม ที่มีความสำคัญ เนื่องจากความแตกต่างของแต่ละบุคคลเมื่ออยู่ลำพังจะเป็นข้อจำกัด แต่เมื่อรวมกลุ่มจะกลายเป็นการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ (วนิดา ชนินthyทรวงศ์, 2543)

ดังนั้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้เรียนมีการแสดงความคิดเห็นและร่วมกัน ทำงานเป็นกลุ่ม จึงทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัวเองจากผู้ที่คอยรับความรู้จากผู้สอนมาเป็นผู้ที่แสวงหา ความรู้ เพื่อเตรียมตัวเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ การเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มจะทำให้การเรียนรู้ขยายตัวกว้างขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงวงจรพัฒนาการเรียนรู้

วนิดา ชนินthyทรวงศ์ (2543)

Pretty (1997) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในลักษณะหลักปฏิบัติที่ควรจะเป็น (ไม่มีลักษณะของขั้นตอน) ว่ากระบวนการควรเป็นดังนี้

- 1) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วม
- 2) ใช้สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมหลายรูปแบบ
- 3) ใช้การสื่อสารสองทางอย่างมีส่วนร่วมและมีการป้อนข้อมูลย้อนกลับจากผู้เรียน
- 4) แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ค้นพบความสามารถของตนเอง และเน้นการลงมือปฏิบัติ
- 5) ผู้เรียนได้สร้างการเรียนรู้ในรูปแบบของตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในลักษณะหลักการจัดกระบวนการ 5 ประการ คือ

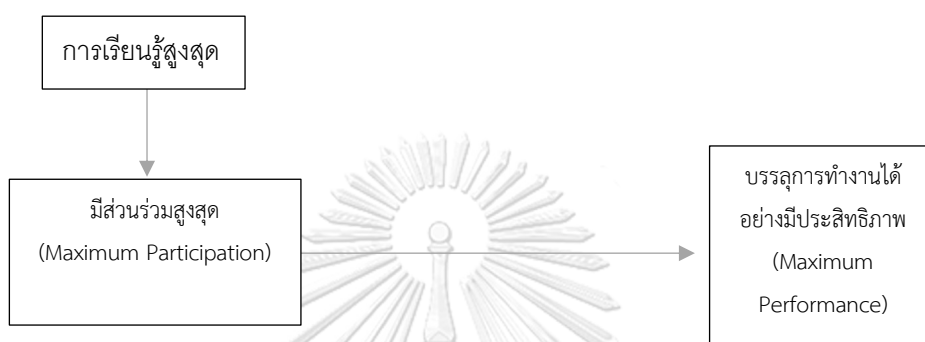
- 1) เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยได้เรียนในสิ่งที่ตนชอบ สนใจ และถนัด เมื่อผู้เรียนทำสำเร็จก็จะเกิดกำลังใจในการที่จะก้าวต่อไปข้างหน้า อยากคิดทำสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้มีเจตคติมองโลกในแง่ดี
- 2) ต้องให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเองเป็นการเน้นผู้เรียนได้เรียนโดยปฏิบัติจริง ถ้าปฏิบัติจริง ถ้าปฏิบัติได้สำเร็จเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และการที่ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเองทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าของตนเองซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
- 3) เน้นให้ผู้เรียนเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองโดยความรู้ต้องสัมพันธ์กับธรรมชาติ วิถีชีวิตของคนในแต่ละชุมชน การเรียนสิ่งที่มีความหมายเป็นการตอบสนองความสนใจ ความต้องการ/ปัญหาของผู้เรียน
- 4) มีกิจกรรมและสื่อหลากหลายประกอบการเรียนรู้
- 5) มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกขั้นตอน โดยการประเมิน 2 ทาง คือ ผู้อื่นประเมินและตัวเองประเมิน เนื้อหาที่จะประเมินตัวเองเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ไม่จำกัดเนื้อหา และสามารถนำไปประยุกต์และบูรณาการได้

สรุปว่า กระบวนการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น เน้นไปที่การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนมีความสุขสามารถถึงประสบการณ์ของตนเอง ออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม เห็นคุณค่าของประสบการณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น กล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้กับชีวิตของตนเองได้ ส่วนฝ่ายผู้สอนนั้นต้องมีส่วนร่วมในลักษณะผู้สนับสนุนผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว รวมทั้งดำเนินกิจกรรมด้วยการสื่อสารหรือวิธีการ เทคนิคที่หลากหลาย โดยลำดับขั้นตอนของกระบวนการนั้นมักยึดตามวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และเพิ่มเติมในส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้เข้าไป

(4) ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญ เมื่อประกอบเข้ากับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ กระบวนการกลุ่มจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุดและทำให้บรรลุการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังรูปภาพที่ 4

กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

ภาพที่ 2 กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

การมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) ของผู้เรียนขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบกลุ่ม ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มเล็กที่สุด คือ 2 คน จนถึงกลุ่มใหญ่ กลุ่มแต่ละประเภทมีข้อดีและข้อจำกัดต่างกัน ผู้เรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องพิจารณาขนาดของผู้เรียนในการจัดกลุ่มเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม

การบรรลุการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Maximum Performance) ถึงแม้ผู้สอนจะออกแบบกลุ่มให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแล้วก็ตาม แต่สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มผู้เรียนบรรลุงานสูงสุดได้ คือ การออกแบบงานซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจะต้องจัดทำเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มที่มีส่วนร่วมเพื่อการบรรลุผลสำเร็จสามารถเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้สอนช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมกระทำตามแผนที่วางไว้ และการมีส่วนร่วมทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วมในการเรียนรู้ คือ ผู้จัดเข้าร่วมเรียนรู้การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อรู้และเข้าใจผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้เรียนรู้เนื้อหาความรู้ ข้อมูลใหม่ที่ทันสมัย และเกิดความเข้าใจในตัวผู้สอนมากขึ้น อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการกลุ่มเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมสูงสุด

ดังกล่าว การตั้งคำถามเชิงพฤติกรรมจะสะท้อนประสบการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบว่ามีความสามารถหรือคุณลักษณะตรงตามที่คุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่ โดยมีพื้นฐานว่า หากผู้ถูกสัมภาษณ์เคยมีพฤติกรรมอย่างไรในอดีต ก็จะมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติอย่างนั้นในอนาคต เพราะพฤติกรรมคือการกระทำหรือสิ่งที่คนกระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นความเคยชิน เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมมีการประยุกต์ใช้ในการสัมภาษณ์งานเพื่อคัดเลือกคนเข้าทำงานให้ตรงกับสมรรถนะที่ต้องการ คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นสิ่งที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เคยแสดงพฤติกรรมนั้นจริง ไม่ใช่ตอบตามความรู้สึกหรือความคิดที่น่าจะทำ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาบางอย่างเป็นปัญหาที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เคยประสบมาก่อน จึงทำให้อาจตอบคำถามด้วยความรู้สึก ดังนั้นการใช้คำถามเชิงพฤติกรรมจึงสามารถเปรียบเทียบและประเมินคุณสมบัติของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดด้วยการวิเคราะห์คำตอบจากชุดคำถามเดียวกันในสมรรถนะที่เหมือนกัน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบลักษณะสำคัญข้อดีและข้อจำกัดของการสัมภาษณ์แต่ละประเภทได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบการสัมภาษณ์แต่ละประเภท

ประเภทการสัมภาษณ์	ลักษณะสำคัญ	ข้อดีและข้อจำกัด
Traditional Interview	เป็นการสัมภาษณ์แบบเดิมที่ถามถึงภูมิหลัง ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงานของผู้ถูกสัมภาษณ์	ข้อดี คนทั่วไปเข้าใจง่าย เป็นคำตอบแบบสั้นๆ บางคำถามอาจให้ระบุคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน หัวหน้างานหรือวัฒนธรรมองค์กร ข้อจำกัด ผู้ถูกสัมภาษณ์มีการเตรียมคำตอบมาเป็นอย่างดี แม้จะใช้คำถามเดียวกันก็ไม่สามารถใช้ได้กับทุกคน
Situational Interview	เป็นคำถามที่กำหนดสถานการณ์	ข้อดี สามารถจับคู่คำถามให้ตรงกับกับตำแหน่งงานที่ต้องการได้ง่าย การใช้คำถามประเภทนี้จึงเหมาะกับการสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่มีประสบการณ์ทำงาน แต่เป็น

ประเภทการสัมภาษณ์	ลักษณะสำคัญ	ข้อดีและข้อจำกัด
		<p>บุคคลที่มีความรู้</p> <p>ข้อจำกัด คือการสัมภาษณ์แบบนี้จะเชื่อว่าบุคคลสามารถที่จะกระทำในสิ่งที่ตนเองพูด ซึ่งคำตอบที่ได้อาจจะไม่สามารถปฏิบัติได้จริง บางอย่างอาจจะใช้แค่ความรู้สึกในการตอบ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมในอนาคต</p>
Case Interview	<p>เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดตัวผู้สัมภาษณ์จากประสบการณ์หรือเหตุการณ์เพื่อให้ข้อมูลเฉพาะ</p>	<p>ข้อดี เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำเสนอทักษะการคิดวิเคราะห์ของตนโดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้เห็นกระบวนการคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์</p> <p>ข้อจำกัด ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจจะเรียนรู้คำตอบที่ตรงใจผู้สัมภาษณ์มาก่อน ทำให้ได้คำตอบที่ไม่มีความจริงใจ และบางตำแหน่งงานการใช้การคิดสร้างสรรค์ในการสัมภาษณ์ก็ไม่เหมาะสม เพราะอาจจะได้คนที่มีความสามารถไม่ตรงกับตำแหน่งงาน</p>
Behavioral Event Interview	<p>เป็นการสัมภาษณ์ตามแนวทางของสมรรถนะ เพื่อค้นหาพฤติกรรมที่แสดงออกในอดีตเพื่อทำนายพฤติกรรมที่จะ</p>	<p>ข้อดี คือ ข้อคำถามสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะ การสัมภาษณ์วิธีนี้จะแบ่งระดับการประเมินพฤติกรรมของผู้ถูก</p>

ประเภทการสัมภาษณ์	ลักษณะสำคัญ	ข้อดีและข้อจำกัด
	<p>แสดงออกในอนาคต โดยยึดข้อคำถามตามสมรรถนะที่กำหนดไว้</p> <p>เทคนิคการสัมภาษณ์นี้มีลักษณะแตกต่างจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการอื่นๆ คือ ผู้สัมภาษณ์มีกรอบแนวคิดและทิศทางในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของสมรรถนะ ซึ่งทำให้ผู้สัมภาษณ์ไม่ถามคำถามที่ไม่เกี่ยวข้อง</p>	<p>สัมภาษณ์ว่ามีสมรรถนะอยู่ในระดับใด คำถามเป็นคำถามเชิงพฤติกรรมในอดีตไม่ใช่เชิงจำลองสถานการณ์ ทำให้ได้คำตอบที่มาจากประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง</p> <p>ข้อจำกัด คือ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีวิธีศึกษาพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละราย ต้องได้รับการฝึกอบรมแนวคิดและวิธีการตั้งคำถามตามแนวคิดสมรรถนะ เพื่อความมั่นใจในการสัมภาษณ์ และเพิ่มทักษะในการรับฟังและจับประเด็นในการสัมภาษณ์</p>

3) การตั้งคำถามการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม

การตั้งคำถามการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม มีเทคนิคที่นิยมใช้ได้แก่ เทคนิค STAR ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

S (Situation) เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยกตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีตหรือยกตัวอย่างประสบการณ์จริงที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการจะรู้ว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เจอปัญหาหรืออุปสรรคนั้นๆหรือไม่

T (task) เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับภาระงาน ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายว่าได้ทำหน้าที่หรือรับผิดชอบสิ่งใดในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในบางครั้งคำถามนี้อาจรวมอยู่ในคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์

A (action) เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยจะต้องตั้งคำถามในลักษณะเจาะจงว่าในสถานการณ์หรือในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นๆ ผู้ถูกสัมภาษณ์มีวิธีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไร มีบทบาทอย่างไร ผู้สัมภาษณ์มีความสามารถในการรับมือกับปัญหานั้นได้อย่างไร มีใครช่วยเหลือในการปฏิบัติบ้างหรือไม่ หรือสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

R (result) เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปว่า จากเหตุการณ์หรือสถานการณ์และวิธีการแก้ไขปัญหาที่เล่ามามีบทสรุปของเหตุการณ์นั้น

อย่างไร สรุปแล้วเหตุการณ์นั้นเลวร้ายหรือดีขึ้น เพราะอะไร ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เรียนรู้อะไรจากประสบการณ์ในครั้งนั้น หรือสามารถนำบทสรุปจากเหตุการณ์นั้นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในอนาคตได้อย่างไร คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม เป็นคำถามที่ถามถึงพฤติกรรมในอดีตของผู้สัมภาษณ์ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะของคำถามจะเน้นให้ผู้ตอบได้เล่า อธิบาย บรรยาย หรือยกตัวอย่าง เช่น “ช่วยเล่าเกี่ยวกับ...” “ยกตัวอย่างสถานการณ์...” เป็นต้น

สำหรับคำถามที่ใช้ในการติดตามประเด็น เป็นคำถามที่ใช้เพื่อซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รายละเอียดของการปฏิบัติ โดยมีลักษณะคำถาม เช่น ให้ยกตัวอย่าง คิดอย่างไร ทำอย่างไร ได้เรียนรู้อะไร พบอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ อะไรคือความท้าทายที่คุณเผชิญหน้า เป็นต้น

4) ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Kumar,2004)

ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมนั้น แบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ขั้นนำและอธิบาย (introduction and explanation) ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างความผ่อนคลาย ผู้วิจัยแจ้งผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงจุดประสงค์ รวมถึงอ่านข้อมูลในการพิทักษ์ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะได้รับ และอธิบายการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์

(2) ขั้นบรรยายงาน (job description) ขั้นนี้ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการในการประกอบการผ้าทอมือและผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการประกอบการ

(3) ขั้นเหตุการณ์เชิงพฤติกรรม (behavioral event) ขั้นตอนนี้ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเกี่ยวกับประสบการณ์/เหตุการณ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวอย่างละเอียด

(4) ขั้นลักษณะที่จำเป็นในการทำงาน (characteristics needed to do the job) ผู้วิจัยสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะความรู้ ทักษะหรือความสามารถ ทศนคติหรือลักษณะนิสัย แนวคิด ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์คิดว่ามีความจำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

(5) ขั้นสรุป (conclusion and summary) ในขั้นนี้ผู้วิจัยสรุปการสัมภาษณ์ ตรวจสอบคำตอบว่ามีสอดคล้องถูกต้องเป็นไปตามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูล และคำตอบที่ได้ผู้วิจัยมีความเข้าใจตรงตามกับผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ให้ไว้พร้อมทั้งเน้นย้ำว่าข้อมูลจะถูกนำไปใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้นไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ และการสรุปผลจะเป็นภาครวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ตัวอย่างการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมในตารางที่ 3

6) ข้อจำกัดการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Kumar,2004)

จากการศึกษาเอกสารพบว่าการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมยังมีข้อจำกัด ดังนี้

- (1) วิธีการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมขึ้นกับการระลึกเหตุการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ หากผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกนำเสนอข้อมูลเพียงบางส่วน อาจทำให้เกิดความลำเอียงได้
- (2) บางครั้งผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลที่จำเป็น ซึ่งอาจถามเฉพาะความคิดเห็นหรือความรู้สึก
- (3) การตีความคำตอบ ถ้าหากผู้สัมภาษณ์ไม่เชี่ยวชาญด้านการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมอาจเกิดการคาดเดาและใช้การตัดสินส่วนบุคคล

2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบ หรือการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) เป็นการวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปร หรือที่ตัวแปรพหุนาม (Multivariate Statistical Analysis) ประเภทเทคนิคตัวแปรสัมพันธ์กัน (Interdependent techniques) (J. F. J. Hair, Anderson, R. E., Tatham, R. L. and Black, W. C., 1995; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537) กล่าวคือเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่ไม่มีการแบ่งตัวแปร ออกเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) แต่เป็นลักษณะของการวิเคราะห์กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นเทคนิคทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลักการเชิงวิชาการ มีวิธีการที่ซับซ้อนมีอำนาจการทดสอบสูง และเป็นเทคนิคหนึ่งที่มีประโยชน์และนิยมใช้กันมากในทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก จึงนำไปสู่คำถามวิจัยว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากนั้นมีรูปแบบหรือโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นอย่างไร เราจะสามารถรวมตัวแปรหรือจับกลุ่มตัวแปรที่มีอยู่จำนวนมากเหล่านั้นอย่างไร เพื่อลดจำนวนตัวแปรให้อยู่ในรูปตัวแปรใหม่หรือเรียกว่าองค์ประกอบ (Factor) หรือคุณลักษณะ (Trait) โดยองค์ประกอบหรือคุณลักษณะ ที่สร้างขึ้นใหม่นี้จะต้องมีความหมายที่สื่อถึงความหมายของตัวแปรเดิมที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ วัตถุประสงค์สำคัญของการวิเคราะห์องค์ประกอบมีอยู่ 2 ประการ คือ 1) เพื่อสำรวจและระบุ องค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบช่วยให้นักวิจัยลดจำนวนตัวแปรลงและได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลได้ง่าย และสะดวกในการแปลความหมาย รวมทั้งได้ทราบแบบแผน (Pattern) และโครงสร้าง (Structure) ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วย และ 2) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแบบแผนและโครงสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล กรณีนี้นักวิจัยต้องมีกรอบแนวคิดและสมมติฐานอยู่ก่อนแล้ว และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานเพียงใด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542; Tabachnick

(3) วิธีหมุนแกน (method of rotation) การหมุนแกนจะทำให้ตัวแปรบางตัวที่เป็นสมาชิกหลายองค์ประกอบกลายเป็นสมาชิกในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปร การหมุนแกนทำได้ 3 วิธี ได้แก่ 1) การหมุนแกนโดยใช้กราฟ (Graphic Rotation) มีการหมุน 2 แบบ คือการหมุนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) เมื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบเป็นอิสระต่อกัน การหมุนแบบที่สองคือ การหมุนแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) เมื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน 2) การหมุนแกนโดยใช้การวิเคราะห์ (Analytical Rotation) 3) การหมุนแกนเข้าสู่เมตริกเป้าหมาย (Rotation to Target Matrix)

(4) การสร้างสเกลองค์ประกอบ องค์ประกอบร่วมมีส่วนที่กำหนดไม่ได้ และการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง สเกลองค์ประกอบที่สร้างขึ้นจะแตกต่างจากองค์ประกอบร่วมที่ควรจะเป็นตามทฤษฎี ต้องมีเกณฑ์ในการสร้างให้สเกลองค์ประกอบให้ใกล้เคียงกับองค์ประกอบร่วมมากที่สุด

(5) การตั้งชื่อองค์ประกอบ หากเรารู้ค่า Factor Loading แล้วขั้นตอนถัดมาคือ การตั้งชื่อองค์ประกอบ กฎการตั้งชื่อควรจะสั้น และมีความหมายสอดคล้องกับองค์ประกอบ พิจารณาจากความคล้ายคลึงกันระหว่างตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบ อาจใช้ชื่อองค์ประกอบตามที่ผู้วิจัยค้นคว้ามา หรือตั้งชื่อใหม่ให้สอดคล้องกับแนวคิดของผู้วิจัย

1) วัตถุประสงค์และประโยชน์การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

(1) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลมตัวแปร ซึ่งจะทำให้ทราบว่าตัวแปรใดบ้างมีความสัมพันธ์กัน นำไปสู่การจัดกลุ่มตัวแปรเป็นมิติหรือองค์ประกอบ อันเป็นการสรุปสาระข้อมูล (data summarization) และ

(2) เพื่อสร้างตัวแปรใหม่หรือองค์ประกอบสำหรับใช้เป็นตัวแทนของตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน อันเป็นการลดจำนวนตัวแปรหรือลดปริมาณข้อมูล (Data Reduction) (Hair, et al, 2010; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555: กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) หรือกล่าวโดยสรุป ก็คือเพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง

2) ประโยชน์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น มีดังนี้

(1) ช่วยลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลง โดยการสร้างตัวแปรใหม่ ในรูปของคะแนนองค์ประกอบ (Factor Score) ซึ่งคะแนนองค์ประกอบที่สร้างขึ้นใหม่นี้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อยอดเพื่อตอบวัตถุประสงค์ต่างๆ ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติอื่นๆ ได้เช่น การวิเคราะห์สหสัมพันธ์การวิเคราะห์ถดถอย การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม การวิเคราะห์เปรียบเทียบ

(2) ใช้ในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผล หรือเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity)

(3) ใช้ในการแก้ปัญหาคอรัลที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง หรือปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์ทางสถิติบางเทคนิค เช่น เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เป็นต้น โดยการใช้การวิเคราะห์องค์เชิงสำรวจ เพื่อสร้างตัวแปรใหม่แทนตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันไว้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน แล้วนำตัวแปรใหม่นี้ไปใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคทางสถิตินั้น ซึ่งทำให้สามารถแก้ปัญหาคอรัลภาวะร่วมเส้นตรงพหุได้

(4) ใช้ในการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้หรือพัฒนาโมเดลการวัด หรือวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะนักวิจัยมืออาชีพ การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักการเมือง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของรถยนต์ หรือผลผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามความต้องการของผู้บริโภค

2.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพียงแต่ไม่มีขั้นตอนการตั้งชื่อองค์ประกอบ ในขั้นตอนการเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์นอกจากจะเตรียมการแบบเดียวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้ว นักวิจัยจำเป็นต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล และระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสกัดองค์ประกอบ และการหมุนแกนจะเป็นการทำงานของโปรแกรมในการวิเคราะห์และในขั้นการสร้างตัวแปรองค์ประกอบหรือสเกลองค์ประกอบจะเป็นแบบเดียวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

จากที่กล่าวมาการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยรวมตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันไว้ในองค์ประกอบเดียวกัน ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบที่ได้คือ มีค่าไอเกนมากกว่า 1 และตัวแปรแต่ละตัวต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .30 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ผ้าทอมือและชุมชนผ้าทอมือในประเทศไทย

3.1 ความเป็นมาของผ้าและการทอผ้า

ผ้าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่นอกจากอาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ผ้าเป็นเครื่องนุ่งห่มที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ร่วมกับมนุษย์ในฐานะเป็นสิ่งที่ช่วยปกปิดร่างกาย (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ, 2530) ผ่านออกจะมีรูปแบบตามการใช้สอยแล้ว ยังแทรกไปด้วยความ

เชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา นอกจากการทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มแล้ว การทอผ้ายังเพื่อใช้ในพิธีกรรม และความเชื่อถือศรัทธาในศาสนา เช่น การทอผ้าเพื่อใช้ทำหมอน ผ้าห่อคัมภีร์ ธงหรือธงชัยถวายพระในงานบุญตามประเพณี สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างการทอผ้าในแต่ละพื้นที่ของไทย

เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มของไทย มีทั้งที่เป็นผ้าไหมและผ้าฝ้าย ซึ่งปกติคนทั่วไปมักจะให้ความสำคัญค่า และสำคัญกับผ้าไหม ด้วยเหตุผลที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดออกแบบลวดลายให้วิจิตรพิสดาร ความถักทอของการทอ การใช้สีสันทันทีสดใส รวมถึงคุณภาพของเส้นใย และเนื้อผ้ามีความคงทนกว่าเส้นใยฝ้าย และมักจะนิยมนำไปใช้ในงานบุญประเพณี โอกาสพิเศษต่าง ๆ หรือเพื่อใช้แสดงสถานภาพทางสังคมของผู้สวมใส่ ในขณะที่ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันไปอย่างปกติธรรมดา เป็นผ้าที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันเกือบทุกด้าน ทั้งการใส่อยู่บ้าน ทำงาน รวมถึงการนำไปใช้ในพิธีกรรมและความเชื่อทางศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตค่อนข้างมาก จึงเป็นเหตุให้ผ้าฝ้ายถูกมองว่าเป็นผ้าและเครื่องนุ่งห่มที่ทอได้ง่าย เป็นผ้าพื้น และมีอยู่ทั่วไป จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทอผ้าฝ้ายให้มีความสวยงามเป็นพิเศษ (วิฒนะ จูทะวิภาต, 2555)

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าผ้าเป็นสิ่งสำคัญที่มีมาตั้งแต่ในสมัยอดีต เป็นปัจจัยที่มนุษย์ต้องมีเพื่อปกปิดร่างกาย และปกป้องให้ร่างกายอบอุ่น จากการนำเส้นใยฝ้ายและไหมมาทำเป็นเส้นด้าย และทอเป็นผ้าเพื่อสวมใส่ และ ยังแทรกไปด้วยความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา นอกจากการทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มแล้ว การทอผ้ายังเพื่อใช้ในพิธีกรรม และความเชื่อถือศรัทธาในศาสนา

3.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของการทอผ้า

1) วัตถุประสงค์ของการทอผ้า

จุดประสงค์ของการทอผ้าอันดับแรก คือ การทำเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันของทุกคนในครอบครัว และเป็นที่รวมตัวของสมาชิกในครอบครัว ชุมชน เพราะผ้าเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องมี เพื่อใช้สอยเป็นประจำตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกเพศ ทุกวัย และชนชั้นในสังคม

จุดประสงค์ในลำดับต่อมา คือ การใช้ในพิธีกรรมความเชื่อต่างๆ ในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น การทอผ้าเพื่อตอนรับเด็กแรกเกิด ผ้าสำหรับการแต่งงาน และผ้าเพื่อเตรียมตัวสู่ความตาย นอกจากนี้ผ้ายังเป็นการแสดงออกถึงสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ของคนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อความอุดมสมบูรณ์และการเกื้อกูลกันในพิธีทำขวัญข้าว การแสดงออกถึงความสัมพันธ์ของคนกับคน ในพิธีผูกเสี่ยว การแสดงออกถึงการตัดขาดจากสิ่งชั่วร้ายในพิธีสะเดาะเคราะห์ ที่ใช้เส้นใยผ้าผูกเชื่อมโยงเอาไว้

หมายถึง วิธีการ และช่องทางในการนำเสนอสินค้าทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อเพิ่มโอกาสให้สินค้าสามารถขายได้มากขึ้น (Schumpeter, 2008) 3.ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหา 4.ความรู้และทักษะในสิ่งที่จะประกอบการอย่างลึกซึ้ง ความรู้และทักษะทั้ง 4 ด้านเป็นความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการจำเป็นจะต้องมีเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบการ ความรู้ทั้ง 4 ด้านยังมีสอดคล้องกับโครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ (Entrepreneurship Development Programme: EDP) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2016 ที่ใช้พัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้ความสามารถที่จำเป็นในการบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจหรือการประกอบการ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562)

2) คุณลักษณะของผู้ประกอบการ

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ หรือลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของผู้ประกอบการคนนั้น ๆ เป็นลักษณะส่วนบุคคลที่สามารถช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการมองเห็นโอกาสทางธุรกิจและการดำเนินธุรกิจให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ธุรกิจสามารถเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จได้ นอกจากนั้น คุณลักษณะของผู้ประกอบการยังช่วยให้พร้อมเผชิญกับความเสี่ยงในระดับปานกลาง หรือระดับที่ผู้ประกอบการได้คำนวณไว้แล้วอีกด้วย (วิมพ์วิภา เกตุเทียน, 2556) จากงานวิจัยของ ศรีธัญญา แสนคำ (2555) ที่ว่าผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะของผู้ประกอบการในระดับสูงจะสามารถทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จทั้งในด้านผลกำไร ยอดขาย และจำนวนลูกค้ามากกว่าผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะผู้ประกอบการต่ำกว่า

คุณลักษณะของผู้ประกอบการมีผู้สรุปไว้ ดังนี้

Miller เริ่มศึกษาวิจัยลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย 3 ประการ

1) การมีนวัตกรรม: การพัฒนานวัตกรรมของผลิตภัณฑ์มีส่วนสัมพันธ์กับการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ประกอบการ เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จจึงต้องสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม ความมีนวัตกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากแนวความคิดใหม่ ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อตัวผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และผลักดันให้เกิดความคิดแปลกใหม่ ทำให้เกิดกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์ (Product) บริการ (Service) หรือกระบวนการทำงาน (Process) ใหม่ ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

2) ความกล้าเสี่ยง: เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการจะต้องเผชิญ เมื่อมีการตัดสินใจลงทุน หรือการดำเนินงานธุรกิจภายใต้สภาวะไม่แน่นอน การตัดสินใจและการปฏิบัติภายใต้ สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน หรืออาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยมีระดับของความเต็มใจที่จะยอมรับความเสี่ยงต่อการสูญเสียทรัพยากรจำนวนมาก (Dess, 2005; D. Vora, Vora, J., & Polley, D., 2012)

อาศัยการสอดประสานฝีมือของช่างทอและผู้ช่วยรวม 4 คนเพื่อให้ถักทอเส้นไหมผ่านไม้ตะกอนับพันให้ออกมาเป็นลวดลายที่งดงามบนผืนผ้า

สามารถสรุปได้ว่าชุมชนผ้าทอมือหมายถึงชุมชนที่มีการอนุรักษ์การทอผ้า และทอผ้าเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมมีการรวมตัวของคนในชุมชนในการร่วมกันผลิต และจัดจำหน่าย และถ่ายทอดแบ่งปันความรู้ที่เกี่ยวข้องของการทอผ้าในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

4) เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน

เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพมาตรฐานทั่วไปหรือสมัครใจสำหรับผ้าไหมไทยที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญลักษณ์ตรานกยูงไทยให้เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (สำนักอนุรักษ์และตรวจสอบมาตรฐานหม่อนไหม, 2537a) โดยรับรองคุณภาพวัตถุดิบ (ชนิดเส้นไหม) และกระบวนการผลิตผ้าไหม ภายใต้การกำกับดูแลของกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมหม่อนไหมจะติดดวงตรานกยูงพระราชทานให้กับผ้าไหมไทยที่ผ่านการตรวจสอบรับรองตามระเบียบข้อบังคับของกรมหม่อนไหม ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายรับรองผ้าไหมไทย ตามบทบัญญัติมาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทานแบ่งเป็น 4 ชนิด คือ นกยูงพระราชทานสีทอง นกยูงพระราชทานสีเงิน นกยูงพระราชทานสีน้ำเงิน และ นกยูงพระราชทานสีเขียว (สำนักอนุรักษ์และตรวจสอบมาตรฐานหม่อนไหม, 2537b) และเป็นการแก้ไขปัญหาคำว่า "ไหมไทย (Thai Silk)" ไปใช้เพื่อการค้า อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค โดยเครื่องหมายรับรองตรานกยูงพระราชทานที่จะให้ผู้ผลิตนั้น จะเน้นคุณสมบัติของวัตถุดิบและกรรมวิธีการผลิตเป็นหลักดังนี้

Royal Thai Silk : นกยูงสีทอง

ใช้เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้านเป็นทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน เส้นไหมต้องสาวด้วยมือผ่านพวงสาวลงภาชนะ ทอด้วยกี่ทอมือแบบพื้นบ้านชนิดพุ่งกระสวยด้วยมือ ย้อมด้วยสีธรรมชาติ หรือสีเคมีที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Classic Thai Silk : นกยูงสีเงิน

ใช้เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้านหรือพันธุ์ไทยปรับปรุงเป็นเส้นพุ่งและ/หรือเส้นยืนเส้นไหมต้องสาวด้วยมือ ทอด้วยกี่ทอมือย้อมด้วยสีธรรมชาติ หรือสีเคมีที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Thai Silk : นกยูงสีน้ำเงิน

ใช้เส้นไหมแท้เป็นทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน ทอด้วยกี่แบบใดก็ได้ย้อมด้วยสีธรรมชาติ หรือสีเคมีก็ได้ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Thai Silk Blend : นกยูงสีเขียว

ใช้เส้นไหมแท้เป็นส่วนประกอบหลัก มีเส้นใยอื่นเป็นส่วนประกอบรอง ต้องระบุ ส่วนประกอบของเส้นใยอื่นให้ชัดเจนทอด้วยกี่แบบใดก็ได้ ย้อมด้วยสีธรรมชาติ หรือ สีเคมีก็ได้ ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม (Participation) การร่วมมือ (Collaboration) ของบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงปัญหาให้ดีขึ้น (Improve) เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change) การสร้างความรู้ใหม่ (Constructive new knowledge) โดยการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องบูรณาการ ความรู้กับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง นอกจากนั้นในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ นักวิจัยต้องใช้ หลักการทำงานแบบหุ้นส่วน (Partnership) มีความเชื่อกันระหว่างนักวิจัยกับผู้ร่วมวิจัย เป็นการ ปลดปล่อยให้เกิดความอิสระ (Emancipation) นักวิจัยกับผู้ร่วมวิจัยมีอำนาจหน้าที่เท่าเทียมกัน เป็น กระบวนการที่เป็นพลวัต สามารถออกแบบการเก็บข้อมูลทั้งปริมาณและคุณภาพ ทำให้ตอบโจทย์ ปัญหาวิจัยได้ครอบคลุมและนำไปปฏิบัติได้จริง มีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. ผู้ปฏิบัติ เป็นผู้วิจัย 2. วิธีวิทยายืดหยุ่นและการพัฒนาต่อเนื่องปรับตามสถานการณ์ 3. เป้าหมายเพื่อการ ปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยการเรียนรู้ร่วมกัน (Carr, 1986)

5.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

นักวิชาการให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งของไทยและต่างประเทศพอสรุปได้ ดังนี้ Holloway (2010) และศิริพร จิรวุฒน์กุล(2546) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแสวงหา ความรู้ภายใต้การดำเนินการอย่างเป็นหุ้นส่วนระหว่างนักวิจัยกับพื้นที่ เพื่อตรวจสอบประเด็นและ ปัญหา เป็นการนำความคิดไปปฏิบัติผ่านกระบวนการที่เป็นวงจร ซึ่งแต่ละวงจะขึ้นกับวงก่อนหน้า

การวิจัยเชิงปฏิบัติการไม่ใช่การวิจัยบริสุทธิ์ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และนักวิจัยสามารถใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นทั้งการวิจัยและการปฏิบัติการ พัฒนากิจกรรมโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง (Improving by changing) โดยบุคคลที่เผชิญกับปัญหานั้นๆเอง เป็นรูปแบบของการทำความเข้าใจในการปรับปรุงสถานการณ์เฉพาะที่พบว่ามีปัญหา เพื่อต้องการพัฒนา หาหลักการ เหตุผลและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้นและขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนั้น ๆ ขณะที่ Streubert and Carpenter (1999) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วิธีการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบระเบียบ (Improve practice and systematically) และเป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะนั้น ๆ พร้อมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของการแก้ปัญหาและได้คำตอบในการแก้ปัญหา ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงมีความแตกต่างไปจากการแก้ปัญหาประจำวันเพราะมีการใช้วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีการศึกษาปัญหาอย่างเป็นระบบ และกระบวนการแก้ปัญหาที่ใช้หลักทฤษฎีเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือกันในการที่จะทำให้คนเห็นปัญหา และวางแผนเป้าหมายในการแก้ปัญหาไปด้วยกัน ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักวิจัยกับผู้รับบริการ เน้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้กันในกระบวนการวิจัย (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2561) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อทำความเข้าใจ ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติงานมุ่ง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ และตีความหมายอย่างมีระบบ และยืดหยุ่น อาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการวิจัย มีเป้าหมายที่จะแก้ปัญหา เน้นที่การสร้างการเปลี่ยนแปลง นำมาประมวลเป็นแนวคิด หลักการและสร้างเป็นทฤษฎีได้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเกิดความเข้าใจดีขึ้น

กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการแก้ไขปัญหาตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการวิจัย ด้วยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และตีความหมายอย่างมีระบบ และการดำเนินการที่ยืดหยุ่น เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

5.2 รูปแบบและลักษณะสำคัญของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีรูปแบบงานวิจัยที่มีพื้นฐานเชิงปรัชญา แนวคิด โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีความเชื่อมโยงกับฐานคิดสังคมศาสตร์ เชิงวิพากษ์ที่มีแนวคิดจากปรัชญาแนวมาร์กซิส (Marxism) จึงเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานความเสมอภาค ลักษณะพิเศษของการวิจัยเชิงวิพากษ์วิธีวิทยา จึงใช้เทคนิคการสะท้อนตนเอง หรือ อัตวิพากษ์ (reflexive method) และวิภาษวิธี (dialectic technique) ลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะเป็นวงจร คือ การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล เป็นวงจรซ้ำๆ ประดุจเกลียว จนกว่าจะแก้ปัญหา

ได้ (P - A - O - R) หรือเรียกว่า praxiology คือ วิธีการวิจัยที่เชื่อมโยง การปฏิบัติ และการสะท้อนความคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการมี 2 ขั้ว คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแนวรุกเน้นความสัมพันธ์ของการวิพากษ์ความรู้และความเชื่อเดิมนอกจากนี้ยังการวิจัยเชิงปฏิบัติการรูปแบบต่าง ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ (critical action research) การวิจัยปฏิบัติการเชิงสะท้อน (praxis research) การวิจัยปฏิบัติการเชิงตีความ (hermeneutically-oriented action research) และการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (collaborative action research) (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555)

ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มจากการปรับปรุงงานของตน แล้วขยายวงกว้างออกไปเพื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ร่วมมือกันแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นงานที่ปฏิบัติอยู่ลงมือดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายแต่มุ่งเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินการเป็นผ่านวงจรต่อเนื่องเป็นระบบสอดคล้องรองรับกันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องต่อเนื่องกันจนเกิดผลการเปลี่ยนแปลงขึ้นผลการวิจัยตอบสนองทันท่วงที ทันเหตุการณ์ในขณะปฏิบัติงาน การวิจัยจึงให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

การดำเนินการกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับงานหรือผู้ร่วมงานรับรู้ เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันแลกเปลี่ยนความเห็น วิพากษ์วิจารณ์ถึงกระบวนการปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม (participation) เพราะการมีส่วนร่วมทำให้เกิดข้อมูลผู้ปฏิบัติให้ลงมือทำ เพื่อหวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ เป็นวงจรที่สอดคล้องในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาให้ทันเหตุการณ์ เน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อช่วยกันแลกเปลี่ยนความเห็นถึงกระบวนการปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart

Kemmis (1988) เป็นผู้ขยายแนวคิดกระบวนการวิจัยปฏิบัติการของ Lewin ให้เห็นเด่นชัดขึ้นเป็นวงจรการวิจัยที่เป็นขดเกลียว 4 ขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน (plan) การปฏิบัติตามแผน (act) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ (observe) และการสะท้อนผลต่อการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ (Reflect) เป็นวงจรที่มีเรียกละย่อว่า PAOR

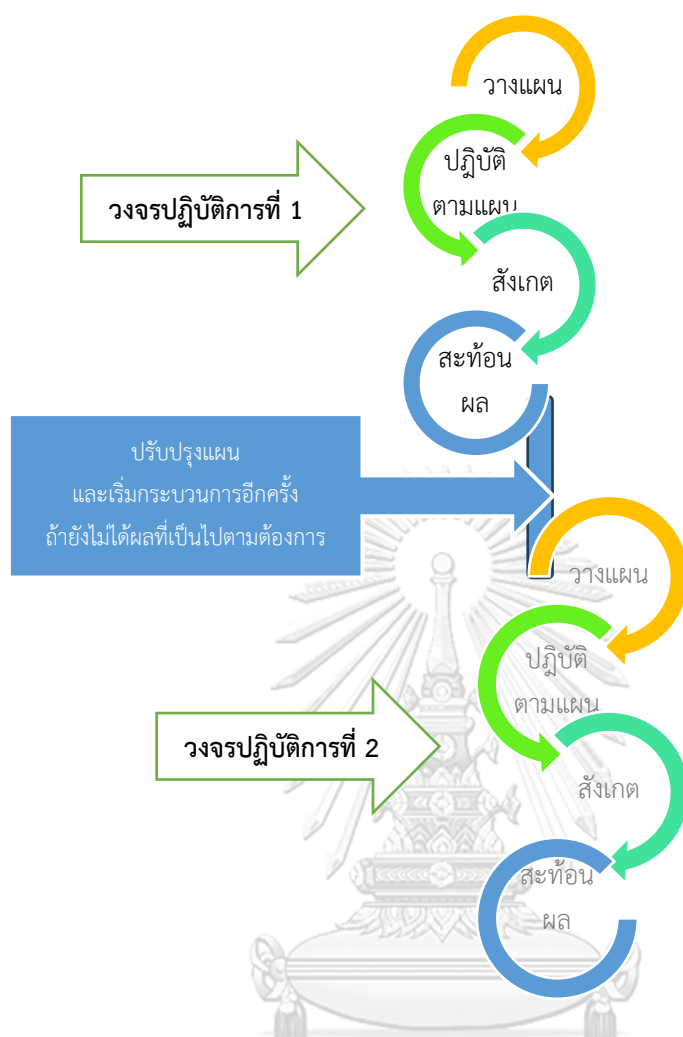
1. การวางแผน (Plan) เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหาของการปฏิบัติการ หาแนวทางปฏิบัติซึ่งตั้งอยู่บนความคาดหวัง เป็นการมองเหตุการณ์ทางสังคมที่ไม่สามารถจะกำหนดล่วงหน้าได้ แผนต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อที่จะปรับให้เข้ากับความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ กิจกรรมหรือการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผนจะต้องมี 2 ลักษณะคือ (1) จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความขัดแย้งที่ที่อาจเกิดขึ้นในสภาพจริง เช่น เกี่ยวกับสภาพการณ์ของสิ่งต่าง ๆ และการเมือง (2) กิจกรรมที่ถูกเลือกมากำหนดในแผน จะต้องได้รับเลือกมาจะช่วยให้เกิดพลังในการปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงกว่า การศึกษาในส่วนของกระบวนการวางแผนนั้น ผู้ร่วมงานจะต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการอภิปราย ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์และปรับปรุงการกำหนดแผนงานที่จะสามารถปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. การปฏิบัติ (Act) เป็นการปฏิบัติงานจากแนวความคิดหลากหลายและดำเนินการตามแนวที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผลและมีการควบคุม แผนที่วางไว้สำหรับการปฏิบัติจะต้องสามารถแก้ไขได้ โดยการกำหนดให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงการให้ข้อมูลจากกิจกรรมก่อนหน้านั้น จะต้องต่อเนื่องและนำมาใช้ในกิจกรรมต่อไป ลักษณะอย่างหนึ่งของการวิจัยปฏิบัติการแตกต่างไปจากการปฏิบัติในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปก็คือการวิจัยปฏิบัติการนั้นมีการสังเกตได้ ผู้ปฏิบัติงานมุ่งที่จะรวบรวมหลักฐานข้ออ้างอิงเกี่ยวกับการกระทำของตนเพื่อที่จะสามารถประเมินได้อย่างตลอดในการเตรียมพร้อมเพื่อการประเมินนั้น

3. การสังเกต (observe) ทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานอย่างมีรายงานหลักฐานเชิงวิจารณ์ การสังเกตจะช่วยมองไปข้างหน้าโดยเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะสะท้อนเหตุการณ์ในปัจจุบัน แต่จะมากขึ้นในลักษณะของเหตุการณ์ในอนาคตอันใกล้ที่ดำเนินการต่อเนื่องกับเหตุการณ์ปัจจุบันการสังเกตอย่างรอบครอบและระมัดระวังเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการปฏิบัตินั้นจะมีข้อจำกัดจากการบีบบังคับของสภาพความเป็นจริงและข้อขัดข้องทั้งหมดเหล่านี้จะไม่เคยชัดเจนและบอกให้รู้ล่วงหน้าได้เลย การสังเกตจึงต้องมีการวางแผนจนกระทั่งได้ข้อมูลเป็นเรื่องราวสะท้อนต่อเนื่องและสอดคล้องต่อกันแต่จะต้องไม่เป็นแผนการที่แคบจนเกินไป ข้อมูลจากการสังเกตจะต้องตอบสนองและเปิดกว้างคือจะต้องมองหลายแง่มุมในทุกๆด้าน ส่วนประเภทของการสังเกต (รวมถึงการวัด) ที่วางแผนไว้ล่วงหน้านั้นจะไม่เป็นการเพียงพอผู้สังเกตจะต้องมีความไวในการจับภาพหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งนอกจากการสังเกตข้อมูลตามที่วางแผนเอาไว้แล้วยังต้องมีความยืดหยุ่นที่จะจัดเก็บข้อมูลลักษณะที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนด้วย นักวิจัยปฏิบัติการจะต้องรายงานผลการสังเกตอย่างครบถ้วน นักวิจัยปฏิบัติการจำเป็นจะต้องสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติสังเกตสถานการณ์และข้อขัดข้องของการปฏิบัติสังเกตวิธีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลหรือมีผลเกี่ยวเนื่องและปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแผนการ

ดำเนินการงานการสังเกตจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่จะมีพื้นฐานที่สมบูรณ์สำหรับการสะท้อนภาพการกระทำที่สำคัญของตนเองการสังเกตจะฉายภาพสลับในสัมฤทธิ์ผลของการสะท้อนภาพการดำเนินงานในกรณีเช่นนี้ ข้อมูลจากการสังเกตจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น และมีการปฏิบัติที่มียุทธศาสตร์ที่มีหลักฐานรายงานอย่างถูกต้องอย่างใดก็ตามเนื้อหาสาระของการสังเกตจะเป็นเรื่องการปฏิบัติงานผลของการปฏิบัติและสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ที่การปฏิบัติกำลังดำเนินอยู่

4. การสะท้อน (Reflect) การสะท้อนทำให้คิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกตเก็บข้อมูลที่สะท้อนออกมาในรูปของกระบวนการปัญหาข้อขัดแย้งและแรงบีบบังคับที่ปรากฏในการปฏิบัติที่มียุทธศาสตร์การสะท้อนจะเป็นลักษณะของความเป็นไปได้ของสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ปฏิบัติลงไปการสะท้อนภาพจะพิจารณาโดยใช้การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ร่วมงาน โดยวิธีนี้จะช่วยให้ได้ภาพสะท้อนของกลุ่มที่จะนำไปสู่การปรับสถานการณ์ทางสังคม และปรับปรุงโครงการการสะท้อนภาพจะมีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่งซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่าผลของการปฏิบัติ (หรือผลที่เกิดขึ้น) นั้นเป็นสิ่งที่ต้องประสงค์หรือไม่และให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อไป นอกจากนั้นการสะท้อนผลยังเป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการจริงอีกด้วย การสะท้อนข้อมูลนี้จะช่วยในการวางแผนการดำเนินการในขั้นต่อไปที่จะเป็นไปได้สำหรับกลุ่ม และสำหรับแต่ละบุคคลในโครงการในการที่จะยอมรับจุดมุ่งหมายของการดำเนินการของกลุ่ม ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ภาพแสดงกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติ

ปรับจากกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติ Kemmis and McTaggart model ปรับจาก An Introduction to Action Research. โดย (Hopkins, 1985 อ้างถึงใน MacIsaac, 1996)

สามารถสรุปกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1.การวางแผน (planning) คือการหาแนวทางปฏิบัติซึ่งตั้งอยู่บนความคาดหวัง โดยกิจกรรมหรือการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผนจะต้องมี 2 ลักษณะคือ (1) จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในสภาพจริง (2) กิจกรรมที่ถูกเลือกมากำหนดในแผนจะต้องได้รับเลือกมาจะช่วยให้เกิดพลังในการปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงกว่า การศึกษาในส่วนของกระบวนการวางแผนนั้น ผู้ร่วมงานจะต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการอภิปราย ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์และปรับปรุงการกำหนดแผนงานที่จะสามารถปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน 2. การปฏิบัติ (Act) เป็นการ

ปฏิบัติงานจากแนวความคิดหลากหลายและดำเนินตามแนวที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผลและมีการควบคุม 3. การสังเกต (observe) ทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานอย่างมีรายงานหลักฐานเชิงวิจารณ์ญาณ การสังเกตจะช่วยมองไปข้างหน้าโดยเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะสะท้อนเหตุการณ์ในปัจจุบัน 4. การสะท้อน (Reflect) มีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่าผลของการปฏิบัติ (หรือผลที่เกิดขึ้น) นั้นเป็นสิ่งที่ต้องประสงค์หรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อไปนอกจากนั้น การสะท้อนภาพยังหมายถึงการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการจริงอีกด้วย

5.4 ข้อจำกัดและประโยชน์ในการนำไปใช้

ข้อจำกัดของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติ วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการยากกว่าการทำวิจัยทั่วไป และใช้เวลามากกว่าในการสร้างความเปลี่ยนแปลง

ผลของการวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ได้อ้างอิงเพื่อแก้ไขในพื้นที่อื่นๆ ได้ เนื่องจากการแก้ไขปัญหามักกระทำในพื้นที่เกิดปัญหาเท่านั้น

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ตรวจสอบ หรือผู้ประเมินบางคนซึ่งเคร่งครัดกับหลักการเฉพาะของวิธีการวิจัยแบบเดิม ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของวิธีวิทยาการวิจัยและหลักการที่ต่างกันระหว่างวิจัยเชิงปฏิบัติการกับวิจัยเชิงอื่น ๆ และการเขียนรายงานยากกว่ารูปแบบวิธีการวิจัยอื่นๆ เพราะมีรายละเอียดของกระบวนการและผลย่อย ๆ ผู้วิจัยต้องเน้นพิจารณาตัดสินใจถึงภาพรวมของวิธีที่ใช้ศึกษาทั้งหมด ผู้วิจัยต้องแสดงให้เห็นถึงหลักการเหตุผลอย่างหนักแน่นเพียงพอ เพราะบางครั้งผู้ตรวจผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ อาจไม่เห็นด้วยกับการใช้วิธีการเหล่านี้ เพราะผู้ตรวจผลงานส่วนใหญ่ยังติดยึดกับการวิจัยรูปแบบเดิม

รายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการค่อนข้างยาว หรือหนักกว่าวิจัยปกติทั่วไป เนื่องจากมีข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังทำ ทำให้ต้องพิจารณา ต้องตัดสินใจตลอดเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงในทางที่ดีขึ้น การรายงานจึงประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนหนึ่งอธิบายถึงวิธีการและการแปลผล อีกส่วนหนึ่งคืออธิบายว่าทำไมเรื่องเหล่านี้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางวิจัย ยิ่งถ้าผู้วิจัยใช้ข้อมูลพฤติกรรมก็ยิ่งต้องใช้เนื้อหาที่มากทำให้รายงานยาวขึ้นอีก

5.5 จริยธรรมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยปฏิบัติการนั้น ความถูกต้องและเหมาะสมทางสังคมและทางศีลธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าทางวิชาการ ดังหลักจริยธรรม 2 ประการ คือ 1.หลักจริยธรรมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 2.หลักจริยธรรมของการวิจัยเชิงทดลอง Mills, 2000; ฝ่องพรรณ ทรัพย์มงคลกุล และสุภาพ ฉัตรราภรณ์, 2545 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางรายละเอียดจริยธรรมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1.หลักจริยธรรมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	
หลักคิด	คำถามเพื่อการตรวจสอบ
กระบวนการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิจัยสะท้อนกลุ่มเป้าหมายโดยเริ่มจากปัญหาหรือไม่ - นักวิจัยภายนอกได้เปิดโอกาสและกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายให้ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบอย่างแท้จริงหรือไม่ - กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมโดยปราศจากการครอบงำหรือไม่ - กระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนใช้พลังประชาธิปไตยหรือไม่
ความเป็นธรรมของสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่นำไปสู่การวิจัยเป็นปัญหาร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ - การวิจัยช่วยเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลกลุ่มและองค์กรชุมชนอย่างแท้จริงหรือไม่
ความเท่าเทียมกัน	ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากผลการวิจัยหรือไม่
ความเป็นอิสระจากการครอบงำความคิด	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเป็นอิสระจากกรอบความคิด - การวิจัยได้สร้างจิตสำนึกของการพึ่งตนเองหรือไม่
หลักของประโยชน์ที่พึงได้	ผลจากการวิจัยจะยังประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งส่วนใหญ่และส่วนน้อย
หลักของสำนึกรับผิดชอบต่อ	การวิจัยมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความเที่ยงธรรมและความสุจริต
หลักของความสัมพันธ์	เกิดความสัมพันธ์แบบร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย
หลักของความสอดคล้องทางบริบท	ผู้วิจัยเข้าถึงภูมิหลังความรู้สึกละเข้าใจบริบทของกลุ่มเป้าหมาย
2.หลักจริยธรรมของการวิจัยเชิงทดลอง	
การทดลองปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งร่างกายและจิตใจ หัวใจสำคัญคือการร่วมรับรู้ ยินยอมทุกคนแสดงออกผ่านกระบวนการสะท้อนความคิดตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการวิจัย	

ดังนั้นจริยธรรมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกิดความสำนึกรับผิดชอบร่วมกันเข้าใจกันและกัน ใช้พลังประชาธิปไตยตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการวิจัย ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ชูชัย สมितिไกร (2548) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยไทย โดยภาพรวมมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง นักศึกษาเพศชายและหญิงมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาเพศชายมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์และมีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจในระหว่างการศึกา มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน และนักศึกษาที่บิดามารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ 2551 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง และมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการจำแนกตามลักษณะทางประชากร นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีเพศ การศึกษา และรายได้หลักของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีรายได้สุทธิของครอบครัว และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน

ชุติมา หวังเบญหมัด และ เจตน์สฤษฎี สังขพันธ์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านการบริหารธุรกิจและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตในจังหวัดสงขลา พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) มีสมรรถนะทางการดำเนินงานและสมรรถนะทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะทางการตลาด สมรรถนะทางการเงิน และสมรรถนะทางบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งนักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) มีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสมรรถนะทางธุรกิจ (Business competencies) ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ คือ สมรรถนะทางการตลาดและสมรรถนะทางการดำเนินงาน

วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดดอนหวาย จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านความเป็นตัวของตัวเองและด้านความสม่ำเสมอและใส่ใจในการ

เรียนรู้ของผู้ประกอบการร้านค้าที่มีอายุต่างกัน มีคุณลักษณะของผู้ประกอบการต่างกัน ผู้ประกอบการที่มีข้อมูล ระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ต่างกัน คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ด้านความก้าวร้าวในการแข่งขันและด้านความใส่ใจในความสำเร็จมี อิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการประกอบการ

นวนิชย์ เอ็มเอก et al. (2558) สมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และศึกษา ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า 1.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วยปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขัน สมรรถนะเชิงพฤติกรรม 2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยพบว่า ขาดผู้นำในการดำเนินการเรื่องฮาลาลเป็นรูปธรรม และจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งจึงเกิดความไม่ต่อเนื่องในการบูรณาการเชื่อมโยง การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจฮาลาล ภาครัฐขาดหน่วยงานรับผิดชอบหลักและเชื่อมโยงการพัฒนาฮาลาลทุกภาคส่วน ให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องมีประสิทธิภาพขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลสินค้า ขาดกฎหมายเฉพาะด้านฮาลาล และการคุ้มครองผู้บริโภคฮาลาลของประเทศจึงส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ รวมทั้งยังไม่มีกำหนดบทบาทที่ชัดเจน และการถ่วงดุลกันของหน่วยงานรับรอง (Certification Body : B) หน่วยงานตรวจสอบ (Accreditation: AB) และหน่วยงานสนับสนุน (Supporting Body) ที่จะทำให้การพัฒนาธุรกิจฮาลาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นทางปฏิบัติ ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการตลาด ภาครัฐขาดการประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของธุรกิจฮาลาล การโฆษณามาตรฐานแบรนด์ฮาลาลของประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการในประเทศได้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาสู่ตลาดฮาลาลโลก และยังขาดการสนับสนุนผู้ประกอบการ การรับรองและพัฒนามาตรฐาน ระบบรับรองฮาลาลของไทยขาดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกัน รวมถึงการขาดการปรับปรุงกฎหมาย ให้มีความเหมาะสมกับการเปิดเสรีการค้า หรือเพื่อกำหนดโทษอาญาแก่ผู้ละเมิดการรับรองฮาลาล ขาดการพัฒนาผู้ประกอบการฮาลาล และขาดการลำดับความสำคัญผลิตภัณฑ์ ที่จะพัฒนาสินค้าฮาลาลหลักของประเทศ การดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทำให้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลยังไม่ประสบความสำเร็จ

ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโท ด้านบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร : มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

ภูมิหลังของนักศึกษา กับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) ของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ได้มีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ในขณะที่อาชีพของนักศึกษา ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของบิดามารดา และประสบการณ์ในการทำธุรกิจของนักศึกษา ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

วีไล พิงผล และ วิโรจน์ เกษภูมิลักษณ์ (2561) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจสตาร์ทอัพ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ด้านศักยภาพการดำเนินธุรกิจ ด้านการยอมรับในคุณค่าผู้อื่น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์สื่อสารระหว่างสังคมที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจสตาร์ทอัพและสุดท้ายศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในฐานะตัวกลางส่งผ่านที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของธุรกิจสตาร์ทอัพ พบว่า จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อทางด้านศักยภาพการดำเนินธุรกิจ ด้านการยอมรับในคุณค่าของผู้อื่น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์สื่อสารระหว่างสังคม และการดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางปรับแผนการพัฒนาพฤติกรรมแก่ทุกระดับในองค์การขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ทำให้ผลดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จในอนาคต อย่างไรก็ตามการวิจัยนี้พบ 5 ตัวแปรย่อยทางด้านศักยภาพการดำเนินธุรกิจ คือ มุ่งมั่นในความสำเร็จ ทำงานเชิงรุก จริยธรรมในการดำเนินงาน เผชิญหน้ากับความเสี่ยง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องไม่มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยมีทฤษฎีสันับสนุนเหตุผลสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจและดำเนินการอย่างถูกวิธี เพื่อใช้ตัวแปรเหล่านี้สนับสนุนการสร้างความสำเร็จได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคตโดยจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาในระยะยาวจึงจะประสบผลสำเร็จ สุดท้ายงานวิจัยนี้พบความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ควรปฏิบัติคู่ขนานกับการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและการดำเนินธุรกิจ

สุธีรา อะทะวงษ์ (2556) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย : มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยดำเนินการเก็บแบบสอบถามและ วิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม LISREL Version 8.7 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะของสถานประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตผ่านลักษณะของ

สถานประกอบการ นอกจากนั้นยังพบว่าลักษณะของสถานประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อการเจริญเติบโตโดยมีลักษณะของสถานประกอบการที่สำคัญ ได้แก่ องค์การมีการทำงานเชิงรุก กลยุทธ์การตลาด และนวัตกรรมองค์การ แสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้ประกอบการมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้นเท่าใดย่อมส่งผลให้การทำงานในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นก่อให้เกิดการพัฒนาผลประกอบการและความเจริญเติบโตในที่สุด

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

Miller (1983) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของความเป็นผู้ประกอบการกับองค์การธุรกิจทั้ง 3 ประเภท จากผลการศึกษาพบว่า การสร้างนวัตกรรม การทำงานเชิงรุก และการเผชิญกับความเสี่ยง มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินธุรกิจทั้ง 3 ประเภท

Entrialgo (2002) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้กลยุทธ์และลักษณะการบริหารงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสเปน จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการที่มีแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการ มีความสามารถด้านการเงิน การตลาด และ ความสามารถทางวิศวกรรมที่มากกว่าผู้ประกอบการที่มีแนวคิดแบบอนุรักษ์นิยมอย่างมีนัยสำคัญ และผู้ประกอบการที่มีแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

Zainol and Ayadurai (2011) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและความสามารถของธุรกิจในเรื่องบทบาทของลักษณะบุคลิกภาพในธุรกิจครอบครัวของชาวมลายูในประเทศมาเลเซีย จากผลจากการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถของธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Porter (1996) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องกลยุทธ์พบว่า การมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง และการทำงานเชิงรุก เป็นกลไกที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถและช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดปลอดภัย

Balan and Lindsay (2010) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความสามารถทางนวัตกรรมคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและความสามารถของธุรกิจโรงแรมในออสเตรเลีย พบว่าความสามารถทางนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถทางธุรกิจ ความกล้าเสี่ยงเป็นพื้นฐานของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับธุรกิจบริการขนาดเล็กที่อยู่นอกเมืองและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ถูกควบคุม อีกทั้งยังสรุปว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการไม่มีผลกระทบต่อความสามารถของธุรกิจและไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alegre and Chiva (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ นวัตกรรม และความสามารถของธุรกิจในเรื่องความสำคัญของความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร และ Baker and Sinkula (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบสัมพัทธ์ต่อลักษณะตลาดและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการต่อกำไรในธุรกิจขนาดย่อม

พบว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงความสามารถขององค์กรแต่กลับเป็นความสามารถทางนวัตกรรมที่ส่งผลกระทบทางตรงกับความสามารถขององค์กร

Campos, de la Parra and Parellada (2012) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการกับกระบวนการในการบริหารและความสามารถของธุรกิจเกิดใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า การมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง และการทำงานเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับ กระบวนการในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ireland,

Hitt and Sirmon's (2003) ที่ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการเชิงกลยุทธ์ พบว่า ธุรกิจที่มีศักยภาพมีกลยุทธ์ในการสร้างสรรค์โอกาสทางธุรกิจผ่านการใช้นวัตกรรม อีกทั้ง กระบวนการในการบริหารมีความสำคัญ ในการสนับสนุนผลกระทบของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสามารถของธุรกิจ

Indarti and Langenberg (2004) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หลักฐานเชิงประจักษ์ในอินโดนีเซีย จากผลการศึกษาพบว่า อายุ เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการและไม่ส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจ แต่ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกลับมีความสัมพันธ์กับลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการและส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจที่แตกต่างกัน โดยผู้ประกอบการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีประสบความสำเร็จน้อยกว่าผู้ประกอบการที่สำเร็จการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญ

Panda (2001) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของผู้ประกอบการ การวิเคราะห์เครื่องบ่งชี้ที่สำคัญตามสภาพแวดล้อมของประเทศอินเดีย พบว่า ผู้ประกอบการที่มีอายุมากกว่าจะประสบความสำเร็จที่มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุน้อยกว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจโดยที่ผู้ประกอบการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีประสบความสำเร็จน้อยกว่าผู้ประกอบการที่สำเร็จการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และประสบการณ์การทำงานในอดีตที่ต่างกันมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจ

Rose, Kumar, and Yen (2006) ศึกษาวิจัยเรื่องพลวัตของปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจ พบว่าระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีความรอบรู้ และมีทักษะที่มีประโยชน์ต่อการทำธุรกิจได้ดีกว่า ประสบการณ์การทำงานช่วยให้ผู้ประกอบการมีข้อมูลและความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม และยังช่วยให้พวกเขาเข้าสู่ธุรกิจที่พวกเขาเคยทำงานอยู่ได้ง่ายขึ้น โดยที่ประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของธุรกิจ

Peterman and Kennedy (2003) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงการที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการ จากผลการศึกษาพบว่าการได้รับ

ประสบการณ์ที่ดีในการทำธุรกิจมีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความต้องการและความเป็นไปได้ของการประกอบการสอดคล้องกับงานวิจัยของ Henderson and Robertson (1999) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้ต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทศนคติของบุคคลที่จะไปเป็นผู้ประกอบการ พบว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจก็มีความเป็นไปได้ว่าบุคคลนั้นจะเริ่มทำธุรกิจของตนเอง

Scott and Twomey (1988) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอุปทานในระยะยาวเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ความต้องการมีอาชีพของนักศึกษา ที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า การที่บิดามารดาหรือครอบครัวของนักศึกษาที่ประกอบธุรกิจด้วยตนเอง มีส่วนทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

Keyser, Kruif, and Frese (2000) ศึกษาเรื่องกระบวนการทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับกลยุทธ์และตัวแปรปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ด้านสังคมที่เป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จของเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในประเทศแซมเบีย จากผลการศึกษาพบว่าความมีนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะเริ่มในสถานการณ์ที่ผู้อื่นไม่ได้ทำ และมีความตั้งใจที่จะทำตามความคิดที่แตกต่างจากผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ เพราะผู้คนเหล่านั้นมีความคิดที่ดีแต่ไม่สามารถที่จะทำตามความคิดนั้นได้

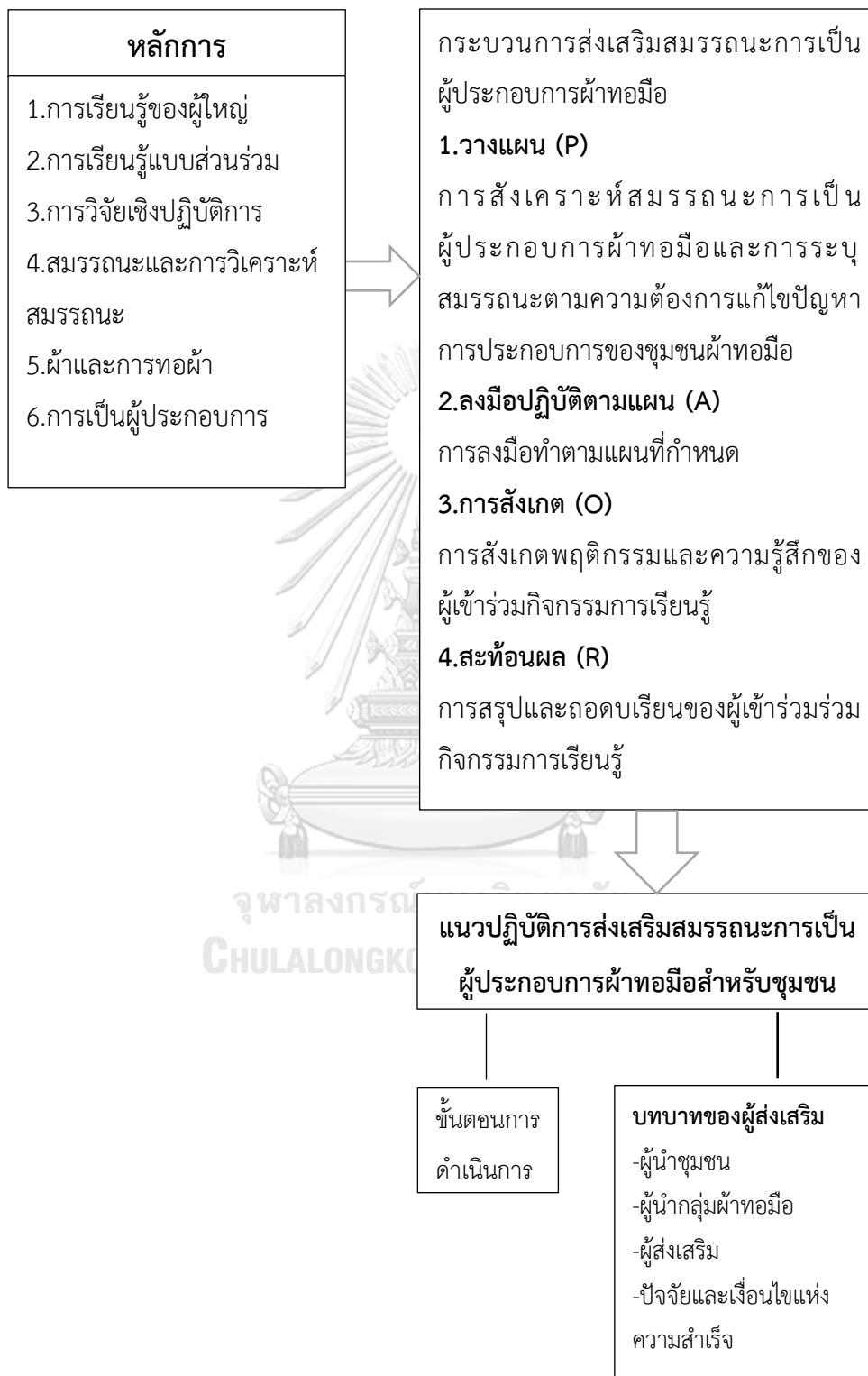
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่าการสร้างเสริมสมรรถภาพเป็นผู้ประกอบการในปัจจุบันเน้นการให้ความรู้เฉพาะทางเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เช่น การสอนการทอผ้า การสร้างบรรจุภัณฑ์ การให้ความรู้เรื่องของการย้อมสีจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นการตัดทอนความรู้ จึงไม่เพียงพอต่อการเป็นผู้ประกอบการ ในการเป็นผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ทศนคติ และทักษะ ซึ่งจะต้องรู้ลึกรู้จริงในทุกขั้นตอนที่ทำ ดังนั้นในการส่งเสริมเพียงความรู้และทักษะจึงไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้เกิดความรู้ ทศนคติ และทักษะ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จได้ และยังพบว่าการจัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นและมองเห็นคุณค่าและศักยภาพในตนเอง ควรทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองไปตามทิศทางที่ต้องการได้ และจะสามารถหาความรู้ทั้งจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของคนในชุมชนเอง และจากการหาความรู้ร่วมมือ หรือการเรียนรู้จากคนในชุมชน และยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีในกับคนในชุมชนอีกด้วย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและจะต้องดำเนินการตั้งแต่ขั้นแรก คือ การวางแผน การลงมือทำ การสังเกต และการสะท้อนผล ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะกับชุมชน จึงมีความเหมาะสมที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นวิธีการในการดำเนินการวิจัย และผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในขั้นตอนของการวางแผนซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมหลังจากทราบถึงปัญหาแล้วร่วมกันใช้ประสบการณ์เพื่อแก้ไขปัญหา เกิดการสะท้อน

ผล และความคิดรวบยอดเพื่อนำไปเป็นแผนในขั้นตอนการปฏิบัติ จากนั้นให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้ทดลองลงมือทำร่วมกันในขั้นตอนการปฏิบัติ จากนั้นผู้วิจัยทำการสังเกตการมีเข้าร่วมกิจกรรม และสะท้อนผลของการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และผู้วิจัยยังพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการผ้าทอมือยังไม่มียานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะของผู้ประกอบการผ้าทอมือ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษารื่องนี้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเป็นผู้ประกอบการ การเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และบริบทของชุมชนผ้าทอมือ เพื่อให้เกิดการดึงประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมมาใช้ในการเรียนรู้ ร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมสะท้อนและอภิปรายเพื่อสร้างเป็นแนวคิดหรือความคิดรวบยอด รวมถึงการร่วมทดลองประยุกต์แนวคิด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างตรงประเด็น ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำ ร่วมสังเกต ร่วมสะท้อนผลแก้ไขปัญหา จากบททวนเอกสารพบว่าการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติสามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังกรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการประชุมกลุ่มผ้าทอมือและการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือมาจัดกลุ่ม จากนั้นหาข้อสรุป ตีความและตรวจสอบความถูกต้องเป็นไปตามความต้องการของกลุ่ม ตรงตามประเด็น การวิจัย เพื่อให้เกิดเข้าใจความหมายในสิ่งที่ได้เรียนรู้และปรากฏการณ์ที่ศึกษา

1) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า 1 วิธี (Methodological Triangulation) เพื่อเป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูลโดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวม จากวิธีการที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสะท้อน ข้อมูลกลับไปยังผู้ร่วมวิจัยเพื่อยืนยันข้อมูล (Member Check) การตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer Debriefing) ประกอบกับบันทึกภาคสนาม

(2) การสะท้อนข้อมูลกลับไปยังผู้ร่วมวิจัยเพื่อยืนยันข้อมูล (Member Check)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการประชุมกลุ่ม การสัมภาษณ์ และมีการ ทบทวนคำตอบให้ผู้ร่วมวิจัยได้ตรวจสอบว่าคำตอบที่ผู้วิจัยเข้านั้นถูกต้องและสอดคล้องกับที่ผู้ร่วม วิจัยต้องการสื่อสารหรือไม่ หากพบว่าไม่ถูกต้องผู้วิจัยปรับและทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันกับ ผู้เข้าร่วมด้วยการอ่านซ้ำๆ ชัดเจน เพื่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลการวิจัย

(3) การตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer Debriefing)

การตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ ตรวจสอบการดำเนินการวิจัยในทุกขั้นตอน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ทำการวิจัยเป็นผู้ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 3 การวางแผนพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการตามทีกลุ่มเป้าหมายระบุ ดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม 2565 มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ก่อนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้เกิดความสนใจและตระหนักในปัญหาการประกอบการผ้าทอมือที่เกิดขึ้น เพื่อให้ชุมชนเกิด ความเข้าใจถึงความจำเป็นในการเข้าร่วมกิจกรรม และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแผนการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการประกอบการผ้าทอมือ และขออาสาสมัครเป็นผู้ประสานงานที่สามารถ ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อดำเนินการวิจัย

(1) การสร้างความสนใจและตระหนักร่วมกันมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักและ สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

(2) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการ ดำเนินการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมการวิจัย และ

ประสานงานขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มมีความสนใจและยินดีในการเข้าร่วมการวิจัย เนื่องจากมีความต้องการพัฒนาการประกอบอาชีพทอผ้าโดยการพัฒนาจากภายในตัวของผู้ประกอบการให้เป็นผู้มีสมรรถนะ เพื่อสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทอผ้า ทั้งยังกิจกรรมเริ่มต้นจากปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชน ช่วยสร้างความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคนในชุมชน ต่อยอดกิจกรรมจากโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน เพราะกิจกรรมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เข้าร่วมให้ตระหนักถึงการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

(3) ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มให้โอกาสผู้วิจัยได้พบปะสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ พร้อมทั้งช่วยเป็นธุระจัดผู้ประสานงาน เพื่อประสานงานผู้วิจัยกับกลุ่ม ผู้วิจัยทำการชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมการวิจัย รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์กับคณะสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ และผู้สนใจการประกอบการผ้าทอมือ

(4) ผลการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการร่วมกันเกี่ยวกับสภาพการประกอบการของกลุ่ม ปัญหาการประกอบการของกลุ่ม และการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา จากการสนทนาพบว่าปัญหาหลักของการประกอบการของกลุ่ม คือ การขายผลิตภัณฑ์ เมื่อเจาะลึกลงไปพบว่า ปัญหาเกิดจากสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือได้ด้วยตนเอง เนื่องจากขาดความมั่นใจ มีความกลัวจากการไม่มีความรู้ในการขาย และไม่คุ้นเคยกับการขายสินค้ามาก่อน จากการสนทนาครั้งนี้พบว่าสมาชิกมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการประกอบการผ้าทอมือที่เกิดขึ้นของกลุ่มเป็นอย่างมาก

(5) ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจของสมาชิกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้พบว่าสมาชิกเกือบทุกคนเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ และสมาชิกที่มีได้เข้าร่วมยินดีช่วยเหลือ หากกลุ่มต้องการ เพราะเห็นประโยชน์ของกิจกรรมการวิจัยในครั้งนี้

(6) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการประกอบการกลุ่มผ้าทอมือบ้านขุนอมแฮดในจากข้อมูลการวิจัยข้อมูลทางเอกสารหน่วยงานในพื้นที่ ถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขเพื่อทำความเข้าใจและเป็นแนวทางในการกำหนดโจทย์ในการปฏิบัติการ รวมถึงการสร้างแผนดำเนินการ เมื่อได้รับการตอบรับยินดีเข้าร่วมการวิจัยจากผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ จึงทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ ไปยังชุมชนขุนอมแฮดใน และกลุ่มผ้าทอมือขุนอมแฮดใน

2) การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ร่วมวิจัย

(1) การเตรียมความพร้อมแก่สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและประชาธิปไตยของกลุ่ม ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย เป็นระยะเวลา 1 วัน มีผู้เข้าประชุม 55 ท่าน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ 1

ผู้วิจัยใช้คำถามนำเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ระดมความคิดแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยใช้หลักการของการมีส่วนร่วม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้ความครอบคลุม และความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ในปัจจุบัน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมแบบมีส่วนร่วม มาทำการจัดกลุ่ม จัดประเภทของข้อมูล จากนั้นหาข้อสรุป และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย เพื่อให้เข้าใจ ความหมายในสิ่งที่ได้เรียนรู้และปรากฏการณ์ที่ศึกษา

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ

2.1 ขั้นปฏิบัติการเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเริ่มปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ โดยผู้ร่วมวิจัย ปฏิบัติกิจกรรมและร่วมรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ ผู้วิจัยจัดบันทึกผล ผู้วิจัยติดตามสังเกตการณ์การ ดำเนินงาน เพื่อสร้างผลสรุปในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1) ก่อนเริ่มกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน มีการทบทวนขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเตรียมตัวและร่วมกันพิจารณา กิจกรรมการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชน ประกอบด้วยเนื้อหา ทรัพยากรและ สื่อที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม แนวทางการจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้อีกครั้ง

2) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอม แฮดในแล้ว ผู้เข้าร่วมกระบวนการร่วมกันทำแบบประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกันกับที่ทำในขั้นตอนการวางแผน (Post-test) พร้อมทั้งทำแบบประเมิน ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นใน ทุกขั้นตอน และพร้อมทั้งจัดบันทึกการดำเนินกิจกรรมของผู้เข้าร่วมอย่างใกล้ชิด

2.2 เครื่องมือในขั้นตอนปฏิบัติการ

1) แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้สำหรับการบันทึกผลการดำเนินงาน ตั้งแต่เข้าพื้นที่จนกระทั่งออกจากพื้นที่

2) แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือเป็นการเขียนบรรยายพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนา ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรม และการรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรม

3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ใช้เพื่อสอบถามความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเป็นแบบประเมินด้านความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมบอกเพียงมีความพอใจมากหรือไม่พอใจโดยใช้สติกเกอร์ หนัวยิ้ม และหนัาร้องไห้ ตัวอย่างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นผลข้อมูลเพื่อใช้ในการรายงานผลการวิจัยต่อไป

3.ขั้นตอนการสังเกตผล

1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือสังเกตความเปลี่ยนแปลงของตนเอง จากการมั่นใจในการนำเสนอข้อมูล การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอการถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกท่านอื่น ๆ การสร้างสรรค์ผลงาน และการลงมือทำอย่างตั้งใจ

2) ผู้วิจัยสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน ในประเด็น ดังนี้ ความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเปลี่ยนแปลงด้านทักษะความสามารถ และความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วม รวมถึงปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา และจุดเด่น จุดอ่อน ในการทำกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน

ตารางที่ 9 ตารางสรุปผลการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ				
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามกรอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	วัตถุประสงค์การวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	ผลลัพธ์ในการดำเนินการ
ขั้นตอนที่ 1 วางแผนกิจกรรมที่ 1: สังเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	1	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 คน	1.สมรรถนะของผู้ประกอบการผ้าทอมือ 2.ข้อคิดแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ
	1	แบบสอบถามการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ	ผู้ประกอบการผ้าทอมือของไทย 1,029 คน	
กิจกรรมที่ 2: ระบุสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มทอผ้าเป้าหมาย	2	1.แบบสอบถามปลายเปิดสภาพและปัญหาในการประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ 2.แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกกลุ่ม/ชุมชน 3.แบบสอบถามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ 4.Face Sheet 5.แบบบันทึกภาคสนาม	ชุมชนขุนอมแฮดในที่สมัครใจตอบคำถาม	1.ข้อมูลสภาพการประกอบการของกลุ่มผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน 2.ข้อมูลปัญหาและความต้องการในการประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน 3.ลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อกำหนดโจทย์ในการแก้ไข 4.ข้อจำกัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
กิจกรรมที่ 3: การวางแผนพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการตามทีกลุ่มเป้าหมายระบุ	2	1.ผลสรุปความต้องการและการแก้ไขปัญหา 2.แผนการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา 3.แบบบันทึกภาคสนาม	ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม กลุ่มผ้าทอมือชุมชนขุนอมแฮดในจำนวน 55 คน	1.กำหนดทรัพยากรและหน้าที่ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2.กำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนขุนอมแฮดใน 3.สร้างแผนการดำเนินการส่งเสริม

การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ				
ขั้นตอนการ ดำเนินการวิจัยตาม กรอบการวิจัยของ ปฏิบัติการ	วัตถุประสงค์การ วิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	ผลลัพธ์ในการดำเนินการ
				สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือ ของชุมชนขุนอมแฮดใน
ขั้นตอนที่ 2 ลงมือ ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ การ	2	แผนปฏิบัติการ “เป็นเราชาวโปว์ @ อมก๋อย” 3.แบบบันทึกภาคสนาม	สมาชิกกลุ่มผ้า ทอมือชุมชนขุน อมแฮดใน	-ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดำเนิน กิจกรรมตามแผนที่ กำหนดไว้ -สร้างความสัมพันธ์ใน กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม -มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเอง -มีความพยายามในการ แก้ไขปัญหาของตนเอง และปัญหาของกลุ่ม -มีความรู้เรื่องการใช้สี คูสี การออกแบบผ้าทอมือ อย่างง่าย -สามารถนำความรู้มาปรับ ใช้กับงานการนำเสนอขาย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ - การเห็นคุณค่าของพื้นที่ และการประกอบการผ้า ทอมือ -การออกแบบลวดลายผ้า ด้วยตนเอง -การสร้างสรรค้ำขาย สินค้าจากพื้นที่ -มีความมั่นใจในตนเอง
ขั้นตอนที่ 3 สังเกต ผล	2	1.แผนปฏิบัติการ “เป็นเรา ชาวโปว์ @ อมก๋อย” 2.แบบสังเกตพฤติกรรม และ การมีส่วนร่วมของผู้การเข้า ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 3. แบบบันทึกภาคสนาม	สมาชิกกลุ่มผ้า ทอมือชุมชนขุน อมแฮดใน	ผู้เข้าร่วมสามารถอธิบาย แผนการดำเนินงานได้ว่า แผนในการดำเนินงาน ประสบความสำเร็จ และ ปัญหาจากการลงมือปฏิบัติ วิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา
ขั้นตอนที่ 4 สะท้อน ผล	2	1.แบบสรุปผลการเรียนรู้กลุ่ม จากการเข้าร่วมกิจกรรมการ	สมาชิกกลุ่มผ้า ทอมือชุมชน	ผู้เข้าร่วมร่วมตรวจสอบ แผนการปฏิบัติการในการ

การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ				
ขั้นตอนการ ดำเนินการวิจัยตาม กรอบการวิจัยเชิง ปฏิบัติการ	วัตถุประสงค์การ วิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	ผลลัพธ์ในการดำเนินการ
กิจกรรมที่ 1 การถอดบทเรียนจาก กระบวนการปฏิบัติและ การสังเกต		เรียนรู้ 2.แบบประเมินความพึงพอใจ การเข้าร่วมกิจกรรม 3.แบบสังเกตและแบบบันทึก ภาคสนาม 4.ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริม สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือของ ชุมชน	ขุนอมแฮดใน	แก้ไขปัญหาที่กำหนดและให้ เสนอแนะ สำหรับร่างแนวปฏิบัติการ พัฒนาสมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือของ ชุมชนตรวจสอบความ ครบถ้วน ความถูกต้องของ กระบวนการพร้อมให้ ข้อเสนอแนะขั้นตอนการ ส่งเสริม บทบาทผู้ส่งเสริม สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือ
กิจกรรมที่ 2 สังเคราะห์ แนวทางปฏิบัติการ ส่งเสริมสมรรถนะการ เป็นผู้ประกอบการ ของชุมชนผ้าทอมือ	2	ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริม สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือของ ชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญใน พื้นที่ 9 คน เพื่อ ตรวจสอบและให้ ข้อเสนอแนะ	แนวปฏิบัติการส่งเสริม สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้าทอมือ ของชุมชน

ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการได้ และการเป็นผู้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการช่วยผลักดันให้กล้าเผชิญปัญหาและมุ่งมั่นตั้งใจพร้อมฝ่าฟันอุปสรรคในการประกอบการค้าทอผ้าไปได้อย่างราบรื่น เมื่อผู้วิจัยสอบถามต่อในประเด็นของความรู้ที่จำเป็นเพื่อการประกอบการค้าทอผ้า พบว่า ความรู้เรื่องเส้นใย การคัดเลือกเส้นใย การเตรียมอุปกรณ์และการทอผ้า การตรวจสอบความถูกต้องและการถ่ายทอดวิธีการทอผ้า การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลาย การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอผ้า การแก้ไขปัญหาจากการทอผ้าและปัญหาจากการดำเนินการประกอบการความรู้ในการทำตลาดและการตลาดออนไลน์ และความรู้ในการวางแผนรองรับความเสี่ยงในการประกอบการ

ทักษะที่จำเป็นเพื่อการประกอบการค้าทอผ้า พบว่า ความสามารถในการทำตลาดและการตลาดออนไลน์ ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนเพื่อรับความเสี่ยงหรือเรื่องไม่คาดฝัน ความชำนาญในการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลาย ทักษะการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาในการประกอบการค้าทอผ้า

คุณลักษณะที่จำเป็นเพื่อการประกอบการค้าทอผ้า พบว่า การมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการและภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการทั้ง 18 คนให้ความคิดเห็นสอดคล้องตรงกัน การให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจ การยึดถือความถูกต้องและความยุติธรรม โปร่งใส การทำงานได้กับทุกคน การตัดสินใจเด็ดขาดและคาดการณ์แม่นยำ

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการค้าทอผ้า พบว่าผู้ประกอบการทั้ง 18 คน ให้ความคิดเห็นตรงกันว่ามีความรู้ความสามารถด้านการทอผ้าเป็นส่วนสำคัญ และยังต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการต้นทุน คน รวมการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยโดยไม่ทิ้งเอกลักษณ์ ดังนั้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาจึงเป็นปัจจัยของความสำเร็จอีกประการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ทักษะมาปรับให้เหมาะสมกับการดำเนินการของเพื่อประสบความสำเร็จ

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการประกอบการค้าทอผ้า พบว่าเมื่อเกิดปัญหา ผู้ประกอบการจะเผชิญกับปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย จากการเรียนรู้ รับฟัง และเมื่อต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น พร้อมรับฟังด้วยความตั้งใจและนำความรู้หรือวิธีแก้ปัญหามาปรับให้เหมาะสมกับปัญหาการประกอบการของตน

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการค้าทอผ้า ในประเด็นต่อไปนี้ 1.สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการจะต้องประกอบด้วย ความรู้ ความชำนาญ และความอ่อนน้อมถ่อมตนของผู้ประกอบการจะช่วยให้การดำเนินการสำเร็จ แต่เนื่องจาก

การจะประสบความสำเร็จต้องมีทั้งความรู้และคุณลักษณะที่หลากหลายด้าน ดังนั้นควรเริ่มด้วยสิ่งที่มี แล้วจึงต่อยอดออกไป หรือขั้นพื้นฐานที่ต้องทำได้เพื่อเป็นผู้ประกอบการ แล้วจึงเพิ่มเติมเน้นในเรื่องนั้นๆ มากขึ้น

ตารางที่ 10 ตารางผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการสัมภาษณ์ ในประเด็น	ข้อมูลเชิงประจักษ์ของพื้นที่
การเริ่มต้นการ เป็นผู้ประกอบการ ผ้าทอมือ	<p>“เริ่มต้นจากที่บ้าน คนในครอบครัวทำ ทำมานานแล้ว เห็นมานาน ตอนแรกไม่สนใจ...มาสนใจเพราะเห็นว่าสร้างรายได้ และเป็นอาชีพที่มีเกียรติ”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A10</p> <p>“ผมไม่ได้เป็นมาก่อนหรือเห็นมาก่อนนะ...แต่ผมสงสัยและเห็นโอกาส...แต่ถ้าได้มองได้เห็นมันมากจากเห็นแม่ยายทำ...แล้วเห็นโอกาสที่ว่าทำให้คนอื่นไปแข่งได้รางวัล...เราทำไมไม่ทำ...และผมคิดการทำงานผ้าคืออาชีพที่มีเกียรติ...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A16</p> <p>“แต่ก่อนทอใช้ในบ้านกัน...บ้านเราทอมานานแล้ว...ชอบการรับช่วงต่อในปัจจุบันต่างจากเดิมมาก เพราะว่าในอดีตการทอผ้าจะมีคนมาจ้างทอเลย...ใช้ปัจจุบันก็มีตามโอกาสและลูกค้าเดิมแต่ต่างกันตรงที่ปัจจุบันการแข่งขันมากขึ้น...คนที่เข้ามาต้องเก่ง เก่ง และขยัน...รู้จริง...ทำเก่ง ”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A08</p>
ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ของผู้ประกอบการ ผ้าทอมือที่ประสบ ความสำเร็จ	<p>“...ทำอะไรต้องรู้จัก แก้ไขปัญหาได้คือรู้จริงเกิดจากการฝึกฝนมีประสบการณ์...และจะเก่งคนเดียวก็ไม่ได้ต้องมีคนรอบข้างช่วย..”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A11</p> <p>“...ความรู้ การฝึกฝนจนชำนาญ การมุ่งมั่นต้องตั้งใจมากนะผ้าทอมือ...มาไม่ครบ 3 อย่างคัดออกเองตามธรรมชาติ...เบื้องต้นนะ แต่ว่าสำเร็จก็มีอีกเรื่องทีม การแก้ปัญหา บริการช่วยเหลือลูกค้าดี ฝ้ามี่คุณภาพ ซื่อสัตย์ใช่ไหม แต่ 3 อย่างดีเป็นหัวใจหลักที่เรียกว่า ความรู้ ทักษะ และตัวตนเราที่มันออกมาจากการทำตัวหรือนิสัย...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A18</p> <p>“...ความรู้เรื่องเส้นใย การคัดเลือกเส้นใย การเตรียมอุปกรณ์และการทอผ้า การตรวจสอบความถูกต้องและการถ่ายทอดวิธีการทอผ้า การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลาย การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ...การแก้ไขปัญหาจากการทอผ้าและปัญหาจากการดำเนินการประกอบการตลาด</p>

ผลการสัมภาษณ์ ในประเด็น	ข้อมูลเชิงประจักษ์ของพื้นที่
	<p>และการตลาดออนไลน์ และความเสี่ยงในการประกอบการ... การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนเพื่อรับความเสี่ยงหรือเรื่องไม่คาด ฝัน ความชำนาญในการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลาย ทักษะการ ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือ...แบบที่บอกมัน ไม่อดทนไม่รับผิดชอบ...แบบนี้ไม่ได้...ต้องมุ่งพุ่งไปชนเลยที่เราจะเอา...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A05</p> <p>“...ไม่พอนะเรื่องนี้ก็สอนยากเลยโอ้เต็มใจและตั้งใจ...ถูกต้องและความ ยุติธรรม โปร่งใส ไม่ทะเลาะเวลาทำงาน...คนคิดบวกและตัดสินใจเด็ดขาด และคาดการณ์แม่นยำ...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A06</p> <p>“...เรียกว่าไม่หยุดนิ่ง วันไหนรู้สึกว่าจะสำเร็จ อาจเป็นวันสุดท้ายที่เราจะ ทำงานนี้”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A04</p>
ทักษะที่จำเป็น เพื่อการ ประกอบการผ้า ทอมือ	<p>“...เรื่องที่เราจะทำทักษะหลักๆ เช่น ผ้า การทอผ้าไหม เส้นใย การ ผลิต การดูแล การคัดเลือก แปรรูป คนทำงาน การสื่อสาร...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A07</p> <p>“...ทำผ้าทอรู้การผ้าเราทำอะไรได้ แก้ไขปัญหายังไงถ้าอุปกรณ์มีปัญหา ทำไงให้มีลูกค้ามาซื้อ การขาย การนำเสนอสำคัญ การทอ...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A01</p>
คุณลักษณะที่ จำเป็นเพื่อการ ประกอบการผ้า ทอมือ	<p>“...ตั้งใจก่อนถ้าไม่มีอย่าทำ...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A014</p> <p>“...ทอผ้าเป็น...เก่งสำคัญ...แต่ไม่อดทน...คือใจไม่รัก พัง...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A013</p> <p>“ทำแล้วเที่ยวทะเลาะไปทั่วก็ไม่ได้ถูก... ลักษณะแบบนี้รับหนี้เราอย่าไปยุ่ง...รีบออกนะ”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A016</p> <p>“...การให้คุณค่าคนสำคัญ ถ้าเที่ยวทะเลาะไปทั่วเก่งมากคนเดียว อย่า ทำงานนี้ คนนิสัยไม่ดีมองแต่ตัวเอง ไม่ให้ความสำคัญทีมงาน...”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A02</p> <p>“...แบบนี้ก็ไม่ได้พวกมองว่าตนเองเป็นจุดศูนย์การความสำเร็จ... แบบนี้พวกคิดว่ายอดขายมาจากตัวเอง เพราะมีตัวเองกิจการจึงอยู่ได้ คนแบบนี้อันตราย...ถ้ามีไรที่มผม...”</p>

ผลการสัมภาษณ์ ในประเด็น	ข้อมูลเชิงประจักษ์ของพื้นที่
	เราทำงานจบแล้วเลิกกันไปเลย...ผมไม่ทำด้วย..." ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A07
ปัจจัยความสำเร็จ ในการเป็น ผู้ประกอบการผ้า ทอมือ	"อย่างที่บอกว่าทั้ง 3 อย่างสำคัญหมด...แต่ว่ามีหลายงานไปได้ไม่ไกล... ผมคิดว่าเรื่องการจัดการต้นทุน ...คน การปรับตัว...ทันสมัย" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A07 "...ต้องทันสมัย คือเราไม่หยุดการเรียนรู้ เราปรับให้เข้าตลาดแต่ไม่ทิ้งรากฐานเดิม..." ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A16
ปัญหาและวิธีการ แก้ไขปัญหาการ ประกอบการผ้า ทอมือ	"...จะเผชิญกับปัญหาและแก้ไขปัญหา ทาวิธีที่เหมาะสมกับเรา" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A02 "...รับฟัง และเมื่อต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น..." ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A01 "ปรับใช้ให้เหมาะกับกลุ่มเราตามข้อจำกัด" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A09 "...ไม่มีปัญหา..." ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A07
ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเกี่ยวกับ สมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการผ้า ทอมือ	"การอ่อนน้อมถ่อมตน...ไม่ทำให้เราน่าสงสารหรือดูแย่นะ...มันทำให้เราน่าเข้าหา น่าพูดคุย...นำมาซึ่งความสำเร็จ" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A012 "...รู้หลากหลายด้าน ดี รู้เรียนรู้ต่อยอดออกไป...รู้เรื่องหลักเป็นขั้น พื้นฐานเชี่ยวชาญแล้ว...ไปเพิ่มเติมเอา..." ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ A015

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 18 ท่าน ผู้วิจัยสรุปประเด็นสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมความหมายดังนี้

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ หมายถึง ความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่แสดงออกในการประกอบการผ้าทอมือ เพื่อให้การประกอบการบรรลุสำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการผ้าทอมือ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่แสดงให้เห็นความพากเพียร อดทน รับผิดชอบ เอาใจใส่ ละเอียดใจ ความสำคัญกับทุกขั้นตอนในการทำงาน เพื่อให้การประกอบการผ้าทอมือประสบความสำเร็จ

ประเด็นที่ 12 การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบการ หมายถึง ลักษณะของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่แสดงออกถึงการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในการผลิตเส้นใยและการทอผ้า หรือการดำเนินการประกอบการผ้าทอมือได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นที่ 13 ความรู้และความสามารถในการทำตลาดและการตลาดออนไลน์ หมายถึง ลักษณะของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่แสดงออกถึงการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการทำตลาดและการตลาดออนไลน์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ

ประเด็นที่ 14 การให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจ หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่แสดงออกถึงความใส่ใจในการให้บริการด้วยการอธิบายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ การให้ข้อมูลผ้าทอมือที่เป็นประโยชน์ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับผ้าทอมือ

ทั้ง 14 ประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสร้างแบบสอบถามการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ เพื่อใช้ในการหาองค์ประกอบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ในลำดับขั้นไป โดยผู้วิจัยขอทำการตกลงเบื้องต้นเพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร ดังนี้

- C หมายถึง สมรรถนะหลัก
- F หมายถึง สมรรถนะทางวิชาชีพ
- CLD หมายถึง การเป็นผู้นำ
- CAC หมายถึง การมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการ
- CPSM หมายถึง การแก้ไขปัญหาและการให้บริการทางการตลาดของผลิตภัณฑ์
- CHWS หมายถึง ความรู้ความชำนาญในการทอผ้า
- FWETH หมายถึง จริยธรรมในการประกอบการผ้าทอมือ
- FCREA หมายถึง การออกแบบและถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ
- FSMHW หมายถึง การวางแผนจัดการต้นทุนการผลิตผ้าทอมือ

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของการศึกษาข้อมูลสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ (STAR) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และประมวลผลเพื่อจัดประเด็น ผลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ผู้วิจัยสรุปประเด็นรายละเอียดการสัมภาษณ์ในตารางที่ 11

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ A หมายถึง ผู้ประกอบการผ้าทอมือที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และ หมายเลข 01-18 หมายถึง ลำดับในการสัมภาษณ์

จากนั้นผู้วิจัยทำการจัดประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวถึงตรงกันทุกข้อมาจัดเป็นสมรรถนะหลักของการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ และประเด็นรองลงมาจัดเป็นสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้ประกอบการผ้าทอมือ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการศึกษาต่อเนื่องมาจากข้อ 1.1 เพื่อทำเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือกับตัวอย่าง จำนวน 1,029 คน ทั่วประเทศ ไทย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและ 2) ผลการวิเคราะห์ออกเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือชุมชนใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 507 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.9 เพศชายร้อยละ 6.3 อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดร้อยละ 32.5 รองลงมาภาคเหนือร้อยละ 32 ภาคกลางร้อยละ 18.7 และภาคใต้ร้อยละ 16.7 ตามลำดับ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม 51-60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 28.6 และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ ระยะเวลาในการประกอบการ 16-20 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมา 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.9 และไม่ระบุระยะเวลาการประกอบการ น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.2 และตำแหน่งในการประกอบการผ้าทอมือในตำแหน่งกรรมการ/สมาชิก/ช่างทอผ้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาตำแหน่งประธาน/รองประธานกลุ่มผ้าทอมือคิดเป็นร้อยละ 11 และน้อยที่สุดตำแหน่งเลขานุการคิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 12

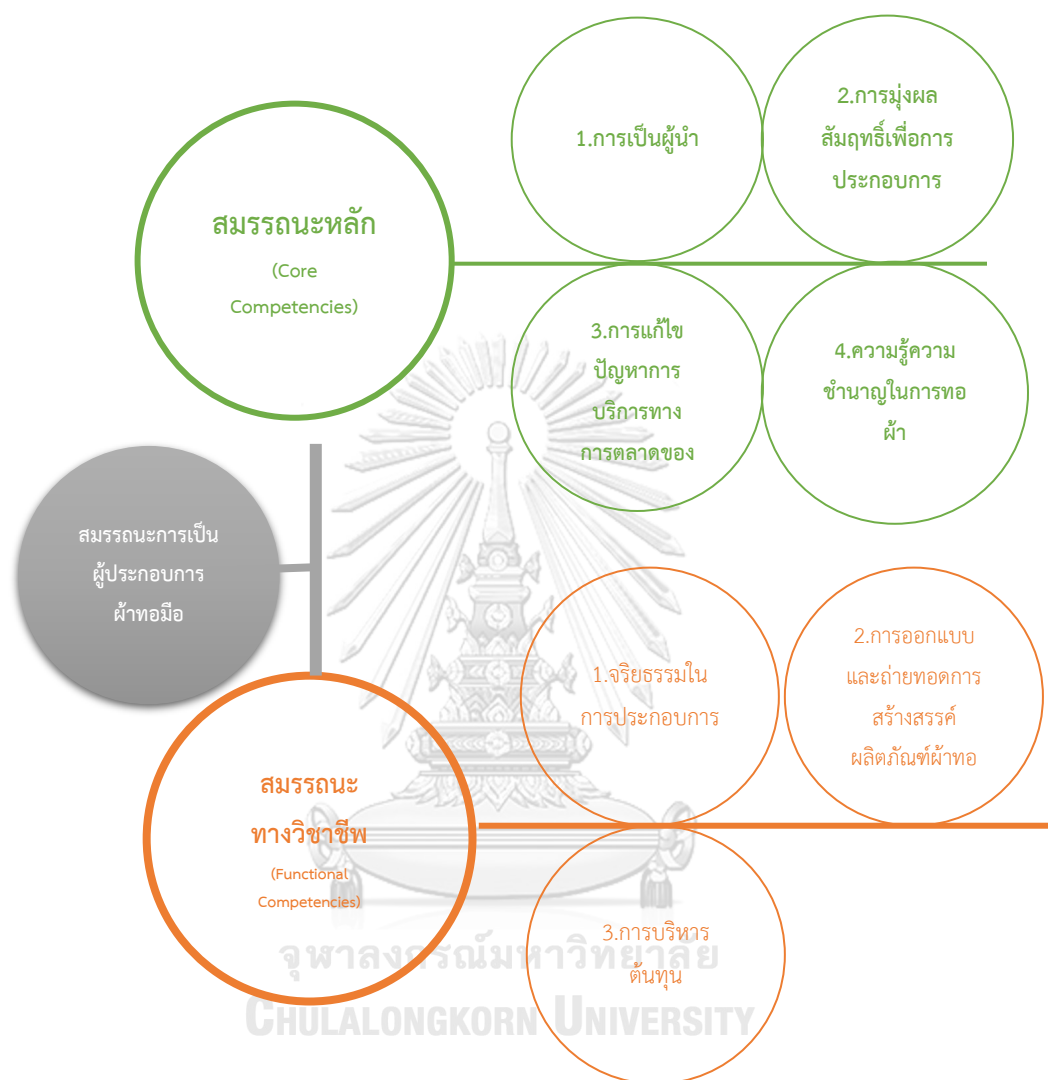
(2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analyze)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ต้องการตรวจสอบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 507 คน

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อจัดกลุ่มตัวแปร โดยเลือกวิธีการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีแกนหลัก (Principal Axis Factoring :PAF) ร่วมกับการหมุนแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) เพื่อให้เป็นองค์ประกอบที่เป็นอิสระจากกันด้วยวิธีแวร์แมกส์ (Varimax Rotation) เกณฑ์ในการพิจารณาการคัดองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigen value) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ตัวแปรแต่ละตัวต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ จากข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ โดยแยกวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบของสมรรถนะแกน และองค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาชีพ ซึ่งองค์ประกอบของสมรรถนะแกนแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ มีค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ .955 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในขนาดที่เหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่านัยสำคัญน้อยกว่า .05 และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาชีพแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ มีค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ .943 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในขนาดที่เหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่านัยสำคัญน้อยกว่า .05 แสดงว่าเมตริกสหสัมพันธ์ที่ได้นั้นไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังตารางที่ 13 ในหน้าถัดไป

1.4 สรุปสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

ภาพที่ 6 ภาพสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

สมรรถนะทางวิชาชีพการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ (CORE)			
สมรรถนะแกน (CORE)	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ
	ทอผ้า การสร้างลวดลายจากย้อมผ้า		เข้าใจง่าย
การบริหารต้นทุนผ้าทอมือ (TRANDE.FUNT)	1. ด้านการวางแผนจัดการต้นทุนการผลิต วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน วิธีการลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้า 2.ด้านกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ การวิเคราะห์ SWOT ของผลิตภัณฑ์การจัดการและ การเผชิญความเสี่ยง การเขียนแผนและกำหนดแผนการดำเนินการในระยะสั้นและระยะยาว	ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดต่อยอด	ประเมินตนเองและการประกอบการได้ มีแผนสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยง

4.ผู้ประสานงานกิจกรรมการเรียนรู้

1.ติดตามและสื่อสารอย่างชัดเจน

“ประกาศให้ทราบก่อนวันทำกิจกรรม เพื่อให้เตรียมตัว
และมีติดตามพวกเราตลอดในการทำกิจกรรม”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 2

“ถามนะว่าเป็นไงบ้าง ต้องการเพิ่มเติม”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 9

5.หน่วยงานและนักปฏิบัติในพื้นที่

1.การเพิ่มทางเลือก และติดตามผล

“ตอนทำกิจกรรมเข้ามาดูนะ
อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้ และก็มาดูบ่อยๆ”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 12

“อยากให้กิจกรรมเยอะๆไม่ซ้ำกัน จะได้ช่วยให้เราทำได้มามากขึ้น
แล้วก็ขึ้นมาบ่อยๆ ถ้าทำไปแล้วมีปัญหาจะได้มีคนช่วยแนะนำ”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 15

ผลการถอดบทเรียน ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์แนวปฏิบัติปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือของชุมชนในลำดับต่อไป

ผลของกิจกรรมที่ 2. การสังเคราะห์แนวปฏิบัติปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือของชุมชน

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการถอดบทเรียนมาร่างเป็นแนวปฏิบัติปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยบทบาท แนวทางการปฏิบัติ และการนำแนวปฏิบัติไปใช้ สำหรับผู้ปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมสมรรถนะผู้ประกอบการผ้าทอมือ ดังนี้ 1.บทบาทผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ 2.บทบาทของสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ 3.บทบาทของผู้นำชุมชน 4.บทบาทของหน่วยงาน 5.บทบาทของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และ 6.ปัจจัยและเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ตารางร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	
บทบาทของผู้ปฏิบัติ 1. ผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ	
แนวทางการปฏิบัติ	การนำไปใช้
1.การสร้างพื้นที่เพื่อให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายและปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มจัดกิจกรรมการพูดคุยเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือเพื่อร่วมกันรับทราบความเป็นไปในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้บอกเล่า เกี่ยวกับการทำงานของตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างกัลยาณมิตร เพื่อร่วมกันป้องกันเรื่องราวที่อาจจะก่อปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือในอนาคต -ผู้นำกลุ่มต้องให้พื้นที่ และโอกาสสมาชิกได้แสดงศักยภาพของตนเองในการแก้ไขปัญหา
2.การทำให้เป็นตัวอย่าง	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มต้องเข้าร่วมและร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรม พร้อมทั้งอยู่จนสิ้นสุดกิจกรรม -ผู้นำกลุ่มต้องใช้หลักประชาธิปไตยและหลักเหตุผล ในการบริหารจัดการกลุ่ม -ผู้นำกลุ่มเป็นตัวอย่างของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่หาความรู้ อยู่เสมอ สู้ปัญหา และเป็นผู้มีรายได้จากการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่ม
3.การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือ	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มต้องเชื่อมั่นใน ศักยภาพของสมาชิกว่าเป็นผู้มีความสามารถ โดยปล่อยให้สมาชิกได้คิด วางแผน ลงมือทำด้วยตนเอง ภายใต้การมีส่วนร่วมรับผิดชอบของกลุ่ม -ผู้นำกลุ่มจงใจสมาชิกกลุ่มที่มีรายได้ร่วมสร้างกำลังใจพูดคุย และเล่าประสบการณ์ ให้คำแนะนำในการทำงาน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้สมาชิกท่านอื่น ๆ ในการประกอบการผ้าทอมือ
4.การมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มร่วมเรียนรู้และสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ -ผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมสร้างแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือ โดยเริ่มจากแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือระยะสั้น และเน้นการรับผิดชอบร่วมกัน -ผู้นำกลุ่มดึงสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์เกี่ยวกับการทอและเทคนิคการทอให้เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม เพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม
5.การสร้างความสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม โดยไม่ขึ้นการตัดสินใจ -ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐและ

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	
	<p>เอกชน เพื่อสร้างกิจกรรมที่ดึงศักยภาพของสมาชิกกลุ่มให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>-ผู้นำกลุ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันชุมชนและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม</p>
6.การช่วยเหลืออย่างเต็มที่	<p>-ผู้นำกลุ่มพิจารณาประเด็นการจัดกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตัวสมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นลำดับแรก</p> <p>-ผู้นำกลุ่มจะต้องไม่ละทิ้ง หนีหาย ปลอมยให้สมาชิกต้องอยู่ลำพังกับปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือ</p>
7.การเรียนรู้พัฒนาต่อเนื่อง	<p>-ผู้นำกลุ่มพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม</p> <p>-ผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงศักยภาพที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ในอนาคต</p>
บทบาทของผู้ปฏิบัติ 2.สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ	
การเรียนรู้และเข้าเป็นส่วนหนึ่ง	<p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือเข้าร่วม/รับฟัง เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>-สมาชิกกลุ่มทอผ้าเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความต้องการอยากพัฒนาตนเองหรือเห็นประโยชน์ มิใช่จากการความเกรงใจ</p> <p>-ในการประชุมกลุ่มทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาในการประกอบการ สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องร่วมกันสร้างโอกาสการเรียนรู้ โดยนำประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น</p>
การกล้าตัดสินใจ	<p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องสอบถามรายละเอียดและข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนในการทำงาน</p> <p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวางแผนการปฏิบัติงานกลุ่ม</p> <p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องกล้านำเสนอความ</p> <p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ คิดเห็นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเหตุผล</p> <p>-สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ ทวนถาม/พูดซ้ำ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันกับวิทยากร/เจ้าหน้าที่ในประเด็นที่กำหนด เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน</p>
บทบาทของผู้ปฏิบัติ 3.ผู้นำชุมชน	
การให้เวลาและเข้าร่วม	<p>-ผู้นำชุมชนมีเวลาเข้าร่วมรับฟังและให้ความสนับสนุนกลุ่มอย่างใจกว้าง ใ้ทั้งงบประมาณในการส่งเสริมอย่างเหมาะสม</p>
การให้กำลังใจและให้ความสำคัญ	<p>-ผู้นำชุมชนจัดพื้นที่และเปิดใช้พื้นที่ส่วนกลางเพื่อให้กลุ่ม/สมาชิกชุมชนได้เข้าใช้งานสะดวก</p>

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	
	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำชุมชนช่วยเหลือตามที่กลุ่มร้องขออย่างเต็มที่ -ผู้นำชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในชุมชนและให้ความสำคัญกับผู้ประกอบอาชีพทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างความสามัคคีของชุมชน -ผู้นำชุมชนใช้คำพูดและพูดให้กำลังใจ ให้ปลื้มกับทุกคนในชุมชนถึงความสำคัญของการทอผ้าเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้ -ผู้นำชุมชนร่วมกับกลุ่มทอผ้า ให้ความรู้และประสบการณ์กับสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ โดยให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านบุคคลให้ความรู้ พร้อมทั้งได้ทดลองทอผ้า จากอุปกรณ์จริงเพื่อให้มีประสบการณ์ -ผู้นำชุมชนผลักดันผลิตภัณฑ์จากการประกอบการผ้าทอมือโดยการแนะนำ นำเสนอผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ นอกจากจะส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีแล้ว ยังเป็นการช่วยสืบสานภูมิปัญญาของพื้นที่อีกด้วย
บทบาทของหน่วยงาน 4.กรม/กระทรวง	
การเพิ่มทางเลือกและติดตามผล	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องออกแผนพัฒนาที่มีความหลากหลาย สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการผ้าทอมือที่มีปัญหา ให้ได้รับการแก้ไขปัญหามาสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ โดยไม่ละทิ้งผู้ประกอบการบางกลุ่มที่ยังมีปัญหาไว้ข้างหลัง -ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องออกมาตรการในการติดตามผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาย่อยๆ เป็นรูปธรรม สามารถนำมาปฏิบัติได้
บทบาทของผู้ปฏิบัติ 5.ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่	
การรับฟังและเข้าใจ	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องรับฟังและฟังอย่างตั้งใจ พร้อมจับประเด็นในสิ่งที่กลุ่มต้องการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหามา -ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสื่อสารชัดเจน ใช้คำง่าย และตรงไปตรงมา โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้กลุ่มได้รับการส่งเสริมการพัฒนาและจำเป็นต้องชี้แจงข้อดี/เสีย อย่างตรงไปตรงมา -แผนการดำเนินการส่งเสริม/พัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมจำเป็นต้องต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เข้าร่วมวางแผนการทำงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหามา และลดข้อขัดแย้งจากข้อจำกัดที่ไม่พึงประสงค์ -ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมเมื่อสร้างแผนการปฏิบัติการในพื้นที่แล้ว

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	
	<p>ต้องมีกิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลาย กับปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือของแต่ละพื้นที่</p> <p>-การส่งเสริมและพัฒนา ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องคำนึงถึงความต้องการของกลุ่ม โดยเน้นการแก้ไขปัญหา ก่อน แล้วจึงเสริมประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเข้าใจและเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณีของพื้นที่ ร่วมเรียนรู้ในวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าใจความรู้สึก ความคิด และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม จำเป็นต้องสร้างแผนการดำเนินการที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะด้านระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถ เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวก</p>
การให้เคารพและเสมอภาคกับผู้เข้าร่วม	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่ตีตรา ดูแคลนเกี่ยวกับสัญชาติ เชื้อชาติ แห่เหล่งกำเนิด แหล่งที่อยู่อาศัย การศึกษา ความชื่นชอบและความเชื่อส่วนตัว รวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เข้าร่วม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเคารพ ให้เกียรติความแตกต่างของบุคคล ปฏิบัติกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเท่าเทียมกัน เสมือนมนุษย์ควรปฏิบัติต่อกัน</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่แสดงตนว่ามีความรู้เหนือกว่ากลุ่มเป้าหมาย</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เสมอหน้าในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เพียงบางกลุ่ม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเชื่อมั่นในผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่าเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาได้ สามารถประสบความสำเร็จได้จากที่ไม่รู้ ทำไม่เป็น ไม่กล้าทำ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ และประสบความสำเร็จ</p>
การมีความรู้สึกในสิ่งที่ทำ	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะส่งเสริม และจะสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ในหลากหลายวิธีการ</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสามารถให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในขณะทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและพัฒนาต่อยอดต่อไป</p>
การเสริมแรงบวก	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้คำพูดเสริมแรงบวกกับผู้เข้าร่วม เช่น ทำได้สิคะ ไม่ยากเลยคะ สวยจังคะ และมี....เพิ่มต้องสวยขึ้นแน่ ๆ เป็นต้น</p>

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ	
	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรยิ้มแย้ม พูดจาชัดเจน เมื่อตั้งคำถามต้องรอคำตอบ และกระตุ้นผู้เข้าร่วมช่วยกันคิด สามารถให้ตัวอย่างในการให้เห็นภาพเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ไม่ใช่ให้ตัวอย่างที่ชี้นำ เป็นต้น - ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสร้างกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เข้าร่วม ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงศักยภาพของตนเอง เน้นกิจกรรมที่ชี้แนะ-แนะนำ ไม่ใช่ชี้นำให้ทำตาม
6. เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ	
1.คุณลักษณะของผู้ส่งเสริม	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ส่งเสริมมีความเชื่อว่าทุกคนเป็นผู้มีจิตใจดี และเป็นคนดี -เป็นคนช่างสังเกตและเรียบง่ายพร้อมเรียนรู้ไปกับชุมชน -เป็นผู้เปิดกว้างทางความคิดและเชื่อว่าความรู้ไม่ได้เกิดจากการอ่านและประสบการณ์เดิมของตนและคนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้ -ผู้ส่งเสริมเคารพการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม -ผู้ส่งเสริมใช้เวลากับพื้นที่เพื่อเข้าใจคน พื้นที่ สิ่งแวดล้อม -ผู้ส่งเสริมพร้อมช่วยเหลือ สนับสนุน เมื่อชุมชนร้องขอด้วยความเต็มใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ -ผู้ส่งเสริมไม่สร้างข้อจำกัด และพิจารณาก่อนให้คำมั่นสัญญากับผู้เข้าร่วมกิจกรรม -ผู้ส่งเสริมมีความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่าง เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายจากบริบทพื้นที่ -ผู้ส่งเสริมเป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย -ผู้ส่งเสริมไม่ตัดสินหรือเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชน
2.พื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัย	<p>การปฏิบัติการเพื่อให้ทราบความต้องการของพื้นที่ในการแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนา จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจ พูดคุย แสดงความคิดเห็น ระดมความคิดเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ จึงต้องมีพื้นที่ที่เป็นสถานที่เพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมกันทำกิจกรรม โดยจัดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดเวลา นอกจากสถานที่แล้ว จำเป็นจะต้องสร้างให้สมาชิกทุกคนเป็นผู้ที่รับฟังและเปิดกว้างทางความคิดร่วมด้วย</p>
3.การยอมรับในคุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	<p>การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ต้องคำนึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มิใช่เพียง ร่วมแสดงความคิดเห็นแก้ไข แต่ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพื่อ</p>

ระหว่างชุมชน หน่วยงาน และตัวผู้ส่งเสริมพร้อม ทั้งให้คำแนะนำ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านการสื่อสารเพื่อความชัดเจนนั้น นอกจากจะเป็นการให้ข้อมูลโดยใช้คนในพื้นที่แล้ว หากเป็นไปได้ควรต้องมีการให้ข้อมูลทั้งภาษาเขียนที่เป็นภาษาทางราชการ ภาษาท้องถิ่น ภาษาเฉพาะท้องถิ่น และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ควรมีการเตรียมตัวผู้ส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือก่อนลงพื้นที่ และควรใช้เวลากับพื้นที่ เพื่อให้สามารถเข้าถึง เข้าใจบริบท และเกิดการสร้างความไว้วางใจ เพื่อให้สามารถเข้าถึงปัญหาที่แท้จริงได้ และปรับปรุงแบบการจัดวางในตารางเพื่อต่อการอ่านและควรให้ปัจจัยและเงื่อนไขอยู่ก่อนแนวปฏิบัติกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากเป็นเรื่องที่สำคัญอาจเรียกได้ว่าเป็นหัวใจของแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

ผลการปรับปรุงแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ตารางรายละเอียดข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างแนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน	รายละเอียดข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์ออนไลน์
1 สำหรับผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ	แนวปฏิบัติและสามารถนำแนวปฏิบัติไปใช้ได้จริง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเรื่อง การพัฒนาผู้นำชุมชนอย่างค่อยเป็นค่อยไปและช่วยเหลือแนะ นำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอทั้งความรู้ และทักษะฝีมือ รวมถึงจริยธรรมในการประกอบการ	<p>“...คิดว่าจำเป็นที่ผู้นำกลุ่มต้องมีศักยภาพ ทุ่มเท เสียสละ และควรมีการพัฒนา ศักยภาพผู้นำกลุ่มร่วมด้วยโดยเฉพาะ...และควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาโดยตรง...” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1</p> <p>“ทำได้จริง แนวทางง่ายดี ไม่วุ่นวาย เริ่มจากฟังและคุยกันก่อนจะทำอะไร และคุยกันให้ชัดเจนจึงเป็นวิธีการไม่ซับซ้อนเลย การทำเป็นตัวอย่างเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่ระวังเป็นดาบสองคม...เพราะว่าถ้าเป็นคนไม่ดีคนอื่น ๆ ก็ไม่ชอบ ไม่อยากทำแล้ว...ต้องให้ความรู้เรื่องจริยธรรมร่วมด้วย” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2</p> <p>“ควรเพิ่มการพัฒนาทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับการทอผ้า เทคนิคใหม่ๆ และการบริหารจัดการในการประกอบการอย่างง่าย รวมถึงหลัก</p>

ตารางที่ 43 แนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ			
เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ		การนำไปใช้	
เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ	1.คุณลักษณะของผู้ส่งเสริม	ระยะก่อนลง/เข้าพื้นที่ <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้ส่งเสริมศึกษาข้อมูลพื้นที่โดยละเอียดทั้งทางกายภาพ/วัฒนธรรม/ความเชื่อ 2.ผู้ส่งเสริมมีความเชื่อว่าทุกคนเป็นผู้มีจิตใจดี และเป็นคนดี 3.เป็นผู้เปิดกว้างทางความคิดและเชื่อว่าความรู้ไม่ได้เกิดจากการอ่านและประสบการณ์เดิมของตนและคนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้ 4.ผู้ส่งเสริมไม่สร้างข้อจำกัด และพิจารณาก่อนให้คำมั่นสัญญากับผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5.ผู้ส่งเสริมมีความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่าง เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายจากบริบทพื้นที่ 6.ผู้ส่งเสริมไม่ตัดสินหรือเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชน 	
		ขณะลงพื้นที่ <ol style="list-style-type: none"> 1.เป็นคนช่างสังเกตและเรียบง่ายพร้อมเรียนรู้ไปกับชุมชน 2.ผู้ส่งเสริมเคารพการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 3.ผู้ส่งเสริมใช้เวลาอยู่กับพื้นที่เพื่อเข้าใจคน พื้นที่ สิ่งแวดล้อม 4.ผู้ส่งเสริมพร้อมช่วยเหลือ สนับสนุน เมื่อชุมชนร้องขอด้วยความเต็มใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ 5.ผู้ส่งเสริมเป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย 6.ผู้ส่งเสริมไม่ตัดสินหรือเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชน 	
	2.พื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัย	<p>การปฏิบัติการเพื่อให้ทราบความต้องการของพื้นที่ในการแก้ไข้ปัญหาหรือพัฒนา จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจ พูดคุย แสดงความคิดเห็น ระดมความคิดเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ จึงต้องมีพื้นที่ที่เป็นสถานที่เพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมกันทำกิจกรรม โดยจัดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดเวลา นอกจากสถานที่แล้ว จำเป็นจะต้องสร้างให้สมาชิกทุกคนเป็นผู้ที่รับฟังและเปิดกว้างทางความคิดร่วมด้วย</p>	
	3.การยอมรับในคุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	<p>การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ต้องคำนึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการทำ</p>	

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
		กิจกรรม มิใช่เพียงร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพื่อขับเคลื่อนแผนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้ส่งเสริมต้องเปิดใจกว้างไม่มีอคติกับศักยภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลักดันให้ผู้เข้าร่วมคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้ส่งเสริมต้องกระตุ้นถาม พร้อมรอคอยคำตอบ ไม่ชี้นำคำตอบ หลังจากถามคำถามไปแล้ว เมื่อผู้เข้าสามารถสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาได้แล้ว ผู้ส่งเสริมจำเป็นจะต้องอ่านบททวน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนอีกครั้ง หากมีการแก้ไขจำเป็นอย่างไรที่ผู้ส่งเสริมจะต้องอ่านทวนให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนตรวจสอบการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างแผนการแก้ไขปัญหาการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือร่วมกัน ช่วยสร้างความมั่นใจความกล้าแสดงออกทางความคิด และมีมุมมองทางบวกต่อศักยภาพของตนเองมากขึ้น
	4. ความมั่นใจและเชื่อในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมกิจกรรม	ต้องให้เกียรติผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหุ้นส่วนของความสำเร็จที่เกิดขึ้น มิใช่เกิดจากผู้ส่งเสริม หรือผู้ประสานงาน แต่เกิดจากผู้เข้าร่วมทุกคน เมื่อมีการขอบคุณ หรือกล่าวถึงความสำเร็จ ต้องกล่าวถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะหุ้นส่วนของความสำเร็จ
	5. นโยบายที่เป็นจริง	การสร้างนโยบายให้สามารถดำเนินงานได้ ต้องมาจากการมีส่วนร่วมและการมองเห็นความสำคัญของการประกอบการผ้าทอมือ ซึ่งเริ่มต้นจากการรับฟังปัญหาและหาปัญหาที่แท้จริงโดยผู้เข้าร่วมทุกฝ่าย และการร่วมคิดวางแผนที่เป็นไปได้จริงบนฐานศักยภาพของบริบทพื้นที่
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ		การนำไปใช้
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	1. การสื่อสาร	1. การใช้คำง่ายชัดเจนมีความหมาย ตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ไม่บิดเบือน ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2. การสร้างข้อมูลในการพัฒนาสมรรถนะอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งภาษาทางการและภาษาท้องถิ่นเพื่อ เป็นแบบแผนสำหรับชุมชนเมื่อผู้ส่งเสริมออกจากพื้นที่ไปแล้ว
	2. ความเข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย	ธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้ส่งเสริมต้องทำความเข้าใจและเข้าใจในวิถีชีวิตเพื่อนำไปปรับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิถีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จึงจะดำเนินการได้อย่างสนุกสนานและได้รับความร่วมมือ
	3. ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมและการ	การทำกิจกรรมแม้ต้องให้เวลากับผู้เข้าร่วมได้นำการเรียนรู้ไปปรับใช้ด้วยตนเอง

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
	ติดตามต่อเนื่อง	
	4.การสร้างแรงจูงใจในการเผชิญปัญหา	เป็นการผลักดันให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำตนเองให้ผ่านไปได้ โดยการให้คำที่เป็นพลังบวก การยกตัวอย่างที่สามารถทำได้จริงและสอดคล้องกับบริบท พร้อมกับการเคียงข้างเมื่อลงมือทำ
	5.การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติของชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย	แผนงานหรือนโยบายที่มี เมื่อนำมาใช้กับพื้นที่ต้องพิจารณาและปรับให้สอดคล้องกับวิถีของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ส่งเสริมต้องย่อยข้อมูลก่อนแล้วปรับแต่ละข้อมูลย่อยให้สอดคล้องและยืดหยุ่นไปตามวิถีของกลุ่มเป้าหมาย
บทบาทของผู้ปฏิบัติ		
บทบาทของผู้ปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ	การนำไปใช้
1. ผู้นำชุมชน	การให้เวลาและเข้าร่วม	-ผู้นำชุมชนมีเวลาเข้าร่วมรับฟังและให้ความสนับสนุนกลุ่มอย่างใจกว้าง ให้งบประมาณในการส่งเสริมอย่างเหมาะสม
	การพัฒนาตนเองต่อเนื่อง	-ผู้นำชุมชนจำเป็นต้องหาความรู้ใหม่เพื่อให้ตนเองเป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัยเท่าทันความเปลี่ยนแปลง และสามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน
	การให้กำลังใจและให้ความสำคัญ	-ผู้นำชุมชนจัดพื้นที่และเปิดใช้พื้นที่ส่วนกลางเพื่อให้กลุ่ม/สมาชิกชุมชนได้เข้าใช้งานสะดวก -ผู้นำชุมชนช่วยเหลือตามที่กลุ่มร้องขออย่างเต็มที่ -ผู้นำชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในชุมชนและให้ความสำคัญกับผู้ประกอบอาชีพทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างความสามัคคีของชุมชน -ผู้นำชุมชนใช้คำพูดและพูดให้กำลังใจ ให้พลังบวกกับคนในชุมชน ถึงความสำคัญของการทอผ้าเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้ -ผู้นำชุมชนร่วมกับกลุ่มทอผ้า ให้ความรู้และประสบการณ์กับสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ โดยให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านบุคคลให้ความรู้ พร้อมทั้งได้ทดลองทอผ้าจากอุปกรณ์จริงเพื่อให้มีประสบการณ์

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
	ความเท่าเทียมกันทางอาชีพ	<p>-ผู้นำชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในชุมชนและให้ความสำคัญกับผู้ประกอบอาชีพทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างความสามัคคีของชุมชน</p> <p>-ผู้นำชุมชนผลักดันผลิตภัณฑ์จากการประกอบการผ้าทอมือ โดยการแนะนำนำเสนอผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น สู่ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ นอกจากนี้จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีแล้ว ยังเป็นการช่วยสืบสานภูมิปัญญาของพื้นที่อีกด้วย</p>
2.ผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ	1.การสร้างพื้นที่เพื่อให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายและปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	<p>1.1 ผู้นำกลุ่มจัดกิจกรรมการพูดคุยเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ เพื่อร่วมกันรับทราบความเป็นไปในการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้บอกเล่า เกี่ยวกับการทำงานของตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างกัลยาณมิตร เพื่อร่วมกันป้องกันเรื่องราวที่อาจจะก่อปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือในอนาคต</p> <p>1.2 ผู้นำกลุ่มต้องให้พื้นที่ และโอกาสสมาชิกได้แสดงศักยภาพของตนเองในการแก้ไขปัญหา</p>
	2.การเป็นตัวอย่างที่ดี	<p>2.1 ผู้นำกลุ่มต้องเข้าร่วมและร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรม พร้อมทั้งอยู่จนสิ้นสุดกิจกรรม</p> <p>2.2 ผู้นำกลุ่มต้องใช้หลักประชาธิปไตยและหลักเหตุผล ในการบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>2.3 ผู้นำกลุ่มเป็นตัวอย่างของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่หาความรู้อยู่เสมอ สู้ปัญหา และเป็นผู้มีรายได้จากการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่ม</p> <p>2.4 เป็นตัวอย่างด้านการเป็นผู้นำ โดยผู้นำกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเองด้านผู้นำ</p>
	3.การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือ	<p>-ผู้นำกลุ่มต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของสมาชิกว่าเป็นผู้มีความสามารถ โดยปล่อยให้สมาชิกได้คิด วางแผน ลงมือทำด้วยตนเอง ภายใต้การมีส่วนร่วมรับผิดชอบของกลุ่ม</p> <p>-ผู้นำกลุ่มจงใจสมาชิกกลุ่มที่มีรายได้ร่วมสร้างกำลังใจพูดคุยและเล่าประสบการณ์ ให้คำแนะนำในการทำงาน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้สมาชิกท่านอื่น ๆ ในการประกอบการผ้าทอมือ</p>
	4.การมีส่วนร่วม	-ผู้นำกลุ่มร่วมเรียนรู้และสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
		<p>กับกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมสร้างแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือ โดยเริ่มจากแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือระยะสั้น และเน้นการรับผิดชอบร่วมกัน -ผู้นำกลุ่มดึงสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์เกี่ยวกับการทอและเทคนิคการทอให้เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม เพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม
	5.การสร้างความสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม โดยไม่ขึ้นการตัดสินใจ -ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อสร้างกิจกรรมที่ดึงศักยภาพของสมาชิกกลุ่มให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง -ผู้นำกลุ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันชุมชนและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
	6.การช่วยเหลืออย่างเต็มที่	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มพิจารณาประเด็นการจัดกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตัวสมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นลำดับแรก -ผู้นำกลุ่มจะต้องไม่ละทิ้ง หนีหาย ปลอมยให้สมาชิกต้องอยู่ลำพังกับปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือ
	7.การเรียนรู้พัฒนาต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม -พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ลึกจึ้งจริงในการทอผ้า การย้อมผ้า และเทคนิคที่หลากหลาย -เข้าอบรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ -เรียนรู้และเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการประกอบการ
3.สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ	1.การสนใจเรียนรู้และเข้าเป็นส่วนหนึ่ง	<ul style="list-style-type: none"> -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือเข้าร่วม/รับฟัง เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ -สมาชิกกลุ่มทอผ้าเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความต้องการอยากพัฒนาตนเองหรือเห็นประโยชน์ มิใช่จากความเกรงใจ -ในการประชุมกลุ่มทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาในการประกอบการสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องร่วมกันสร้างโอกาสการเรียนรู้ โดยนำประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
		<p>ตรงไปตรงมา โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้กลุ่มได้รับการส่งเสริมการพัฒนา และจำเป็นต้องชี้แจงข้อดี/เสีย อย่างตรงไปตรงมา</p> <p>-แผนการดำเนินการส่งเสริม/พัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมจำเป็นต้องชี้แจงข้อดี/เสียให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมวางแผนการทำงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา และลดข้อขัดแย้งจากข้อจำกัดที่ไม่พึงประสงค์</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมเมื่อสร้างแผนการปฏิบัติการในพื้นที่แล้ว ต้องมีกิจกรรมสอดรับกับความแตกต่างหลากหลาย กับปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือของแต่ละพื้นที่</p> <p>-การส่งเสริมและพัฒนา ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องคำนึงถึงความต้องการของกลุ่ม โดยเน้นการแก้ไขปัญหา ก่อน แล้วจึงเสริมประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเข้าใจและเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณีของพื้นที่ ร่วมเรียนรู้ในวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าใจความรู้สึก ความคิด และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม จำเป็นต้องสร้างแผนการดำเนินการที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะด้านระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถ เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวก เช่น ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่ 1 ใช้ระยะเวลา 5 วัน แต่เวลาในการดำเนินงานสามารถปรับได้ตามที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสะดวก เช่น ช่วงเย็น ช่วงค่ำ เป็นต้น</p>
	2.การให้เคารพและเสมอภาคกับผู้เข้าร่วม	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่ตีตรา ดูแคลนเกี่ยวกับสัญชาติ เชื้อชาติ แหล่งกำเนิด แหล่งที่อยู่อาศัย การศึกษา ความชื่นชอบ และความเชื่อส่วนตัว รวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เข้าร่วม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเคารพ ให้เกียรติความแตกต่างของบุคคล ปฏิบัติกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเท่าเทียมกัน เสมือนมนุษย์ควรปฏิบัติต่อกัน</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่แสดงตนว่ามีความรู้เหนือกว่ากลุ่มเป้าหมาย</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เสมอหน้าในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เพียงบางกลุ่ม</p>

แนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ		
		<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเชื่อมั่นในผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่าเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาได้ สามารถประสบความสำเร็จได้ จากที่ไม่รู้ทำไม่เป็น ไม่กล้าทำ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ และประสบความสำเร็จ</p>
	3.การมีความรู้ลึกในเรื่องที่ทำ	<p>ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะส่งเสริม และจะสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ในหลากหลายวิธีการ</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสามารถให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในขณะทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและพัฒนาต่อยอดต่อไป</p>
	4.การเสริมแรงบวก	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้คำพูดเสริมแรงบวกกับผู้เข้าร่วม เช่น ทำได้ดีค่ะ ไม่ยากเลยคะ สวยจังคะ ถ้าเพิ่มเติม...(สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง)...เพิ่มเติมสวยขึ้นแน่ ๆ เป็นต้น</p> <p>- ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรยิ้มแย้ม พูดจาชัดเจน เมื่อตั้งคำถามต้องรอคำตอบ และกระตุ้นผู้เข้าร่วมช่วยกันคิด สามารถให้ตัวอย่างในการให้เห็นภาพเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ไม่ใช่ให้ตัวอย่างที่ซ้ำๆ เป็นต้น</p> <p>- ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสร้างกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เข้าร่วม ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงศักยภาพของตนเอง เน้นกิจกรรมที่ชี้แนะ-แนะนำ ไม่ใช่ชี้แนะให้ทำตาม</p>

สรุปแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนประกอบด้วย ขั้นตอนปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนทั้ง 6 ขั้นตอน และ ปัจจัยเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ และ บทบาทของผู้ส่งเสริม ดังภาพที่ 9

- (2) ไม่โทษคนอื่นเมื่อเกิดสิ่งผิดพลาดในการดำเนินการ
- (3) เรียนรู้จากสิ่งผิดพลาดและพัฒนาแก้ไข
- (4) เข้าถึงง่ายมีเหตุผล

องค์ประกอบที่ 2 การมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย ดังนี้

ด้านความรู้	การตั้งเป้าหมายการประกอบการที่เป็นไปได้
ด้านทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายลูกค้าผ้าทอมือเป้าหมาย และที่มีโอกาสเป็นเป้าหมาย (Segment) (2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล
ด้านคุณลักษณะ	<ul style="list-style-type: none"> (1) มีความภาคภูมิใจ (2) มีความรับผิดชอบและอดทนในการทำงาน (3) มีความละเอียดรอบคอบ (4) รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง

องค์ประกอบที่ 3 การแก้ไขปัญหาและการให้บริการทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อยดังนี้

ด้านความรู้	<ul style="list-style-type: none"> (1) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ (2) ความรู้ด้านการบริการ (3) ความรู้การสื่อสารการตลาด (4) ความรู้ด้านการตลาดและการตลาดออนไลน์ (5) ความรู้เกี่ยวกับการทำการตลาดผ้าทอมือ
ด้านทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> (1) ทักษะการแก้ไขปัญหา (2) ทักษะการบริการ (3) ทักษะการสื่อสารการตลาด (4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล
ด้านคุณลักษณะ	<ul style="list-style-type: none"> (1) มีน้ำใจและรักการบริการ (2) สื่อสารชัดเจน (3) ซื่อสัตย์รับผิดชอบไม่หนีปัญหา

องค์ประกอบที่ 4 ความรู้ความชำนาญในการทอผ้าประกอบด้วยสมรรถนะย่อยดังนี้

ด้านความรู้	(1) ที่มาและการผลิตและการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหม (2) ความรู้การผลิตผ้าฝ้าย (3) ความรู้การเลี้ยงหม่อนเพื่อการผลิตผ้าไหม (4) ความรู้ในการเตรียมและการดูแลวัตถุดิบในการทอผ้า (5) วิธีการและเทคนิคการทอผ้า
ด้านทักษะ	1) ทักษะการผลิตและคัดเลือกผ้า (2) ทักษะการทอผ้า (3) ทักษะการแก้ไขปัญหาในการทอผ้า
ด้านคุณลักษณะ	(1) ละเอียดรอบคอบ (2) ความรับผิดชอบต่องาน

1.2 สมรรถนะทางวิชาชีพ (FUNCTIONAL COMPETENCIES) ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 จริยธรรมในการประกอบการค้าทอผ้า

ด้านความรู้	จริยธรรมในการประกอบการ
ด้านทักษะ	(1) ทักษะการฟัง (2) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
คุณลักษณะ	(1) สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี (2) เป็นผู้ฟังที่ดี (3) ยินดีและให้โอกาสผู้อื่นได้แสดงศักยภาพ (4) ซื่อสัตย์สุจริต (5) รักษาคำพูด (6) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับกลุ่ม

องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบและถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ

ด้านความรู้	(1) การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้การออกแบบลวดลายผ้าทอมือ (2) การย้อมและเทคนิคการย้อมผ้า (3) การสร้างลวดลายจากเทคนิคการทอผ้า (4) การสร้างลวดลายจากย้อมผ้า
ด้านทักษะ	(1) ทักษะการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ (2) ทักษะการสื่อสาร (3) ทักษะการออกแบบ
ด้านคุณลักษณะ	(1) กล้าคิดกล้าทำ (2) คิดนอกกรอบ (3) เป็นคนละเอียด (4) สื่อสารชัดเจนและสื่อสารเข้าใจง่าย

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารต้นทุนผ้าทอมือ

ด้านความรู้	(1) ด้านการวางแผนจัดการต้นทุนการผลิต : วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน, วิธีการลดต้นทุน, และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้า (2) ด้านกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ: การวิเคราะห์ SWOT ของผลิตภัณฑ์และการจัดการและการเผชิญความเสี่ยง
ด้านทักษะ	(1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ (2) ทักษะการคิดต่อยอด
ด้านคุณลักษณะ	(1) ประเมินตนเองและการประกอบการได้ (2) มีแผนสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยง

2 ขั้นตอนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1. การสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มต้นจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือในชุมชน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้และเห็นความสำคัญของปัญหา เพื่อพร้อมการเข้าร่วมฟังเพื่อตระหนักประเด็นปัญหาการประกอบการของชุมชนการสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มีความรู้สึกร่วมในเรื่องปัญหาการประกอบการผ้าทอมือช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้คิดไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2. การร่วมคิดแก้ไขปัญหาวิเคราะห์ความต้องการการแก้ไขปัญหาพร้อมลำดับความสำคัญจำเป็นในการแก้ไขปัญหา เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจและตระหนักถึงปัญหาและต้องการแก้ไขปัญหาการประกอบการผ้าทอมือ เกิดการมีส่วนร่วมจากการระดมความคิดเห็นต่อความต้องการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการของชุมชน ทรัพยากรของชุมชน ซึ่งทุกคนสามารถออกความคิดเห็นได้อย่างเป็นกันเอง และไม่มีผิดถูก เกิดการยอมรับในความคิดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการลำดับความสำคัญจำเป็นในการแก้ไขปัญหาจากการลงคะแนนเสียงช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งอย่างแท้จริงและทุกคนเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาการประกอบการผ้าทอมือ การลำดับความสำคัญยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถมองเห็นความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาและหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3. ร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหา เนื้อหา วางแผนดำเนินการกิจกรรม และการประเมินผล เป็นการการระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวทางโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยนำข้อจำกัด ความแตกต่างระหว่างผู้ร่วมเรียนรู้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้ตามศักยภาพและสามารถทำได้จริงจากบริบทพื้นที่ตามความต้องการและศักยภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การเป็นส่วนหนึ่งในการคิดวิธีการ แนวทาง ทำให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้เกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเองมากขึ้น และเมื่อนำข้อจำกัดของกลุ่มผู้เข้าร่วมเรียนรู้สอดแทรกเข้าไปในแผนยังทำให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ รู้สึกถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา เกิดความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ กิจกรรม “เป็นเรา...ชาวโปร๋ดอมก๋อย” จึงเป็นกิจกรรมที่ยืดหยุ่นเพื่อให้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้มีโอกาสนำตนเองในการเข้าร่วมเรียนรู้ และช่วยสร้างความมั่นใจทั้งกับตนเองและการประกอบการผ้าทอมือเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในศักยภาพของตนมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 4. ร่วมสร้างและดำเนินการอย่างรับผิดชอบตามที่ เป็นการทำตามแผนตามที่ที่ได้รับผิดชอบของตนเอง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมตรวจสอบแผนและการดำเนินการ ในการดำเนินการมีการปรับเวลาการดำเนินการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถมาเข้าร่วมได้ การดำเนินการเป็นไปตามแผนมีความยืดหยุ่นในด้านระยะเวลาแต่ทำต่อเนื่องตามแผนการดำเนินงาน การร่วมลงมือของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและของกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่าการลงมือปฏิบัติยังช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ชุมชน และคุณค่าในการเป็นผู้ประกอบการ สร้างความมั่นใจให้ผู้เข้าร่วม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ นำเสนอขายสินค้าได้อย่างคล่องแคล่วชัดเจน และสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ จากการร่วมกันทำ จนทำให้กิจกรรมสำเร็จสมบูรณ์ในบรรยากาศที่ปลอดภัย ไร้ความกังวลก่อให้เกิดความสุขในการดำเนินการนำไปสู่จากการคิดออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายของกลุ่ม เป็นการร่วมใจคิดสร้างสรรค์ ร่วมแรงนำวัตถุดิบเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน และสละเวลาเพื่อร่วมตรวจสอบความถูกต้องและสละเวลาในการร่วมทอผ้าตามลวดลายที่กำหนด ช่วยให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้เกิดความภาคภูมิใจให้กับผู้เข้าร่วมเรียนรู้ จากการเห็นผลงานที่ร่วมกันทำ และสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น และรู้สึกถึงการเป็นส่วนของการร่วมเรียนรู้ในครั้งนี้อย่างแท้จริง จากการร่วมลงมือทำสิ่งใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อนร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5. ร่วมสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทบทวนความรู้ที่ตนเองได้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และผลของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถแก้ไขปัญหาการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือได้ เนื่องจากการใช้วิธีการแก้ไขปัญหาตามความต้องการและข้อจำกัดของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างแผนการดำเนินการเรียนรู้ และการประเมินผลที่มาจากความ

ต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วมไม่กดดันในการเข้าร่วมกิจกรรม แต่ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อยากทำได้ และจนนำตนเองไปสู่ผู้ที่สามารถขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือได้ด้วยตนเอง และมีรูปแบบวิธีการของตนเอง

ขั้นตอนที่ 6.ร่วมติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต้องการเพิ่มเติมข้อความในการนำเสนอขาย เพื่อเตรียมตัวผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ ให้มีความพร้อมในการนำเสนอขายในพื้นที่จริง จากการเล่าเรื่องราวของตัวแทนกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน และร่วมกันปรับปรุงการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ใหม่และมีการพัฒนาได้ต่อเนื่องที่ทันสมัย

3.แนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ ประกอบด้วย

เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย

1 การเตรียมความพร้อมตนเองก่อนการลงปฏิบัติการในพื้นที่ : ผู้ส่งเสริมต้องใช้เวลาและใช้เวลากับพื้นที่เพื่อเข้าใจคน พื้นที่ สิ่งแวดล้อม ระวังว่าเสมอว่ามนุษย์ทุกคนเป็นผู้มีจิตใจดี และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่างกัน ทุกคนจึงสามารถพัฒนาตนเองได้ และระวังตลอดเวลาว่า ในฐานะผู้ส่งเสริมต้องทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยให้เกิดการไขปัญหาของพื้นที่ มิใช่ผู้ทำหน้าที่สงเคราะห์ หรืออนุเคราะห์ชุมชนหรือกลุ่มผู้ประกอบการที่ระมัดระวังและรอบครอบตระหนักนั้นการให้คำสัญญากับชุมชนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องรักษาคำพูด การช่วยเหลือสนับสนุนให้กระทำเมื่อมีการร้องขอในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือเท่านั้น

2 เมื่อเข้าพื้นที่และอยู่ในพื้นที่ ผู้ส่งเสริมต้องไม่สร้างข้อจำกัดในการดำเนินตามวิถีของชุมชน จะต้องดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย และช่างสังเกต เคารพการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระวังการเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชน และต้องใช้คำง่ายในการอธิบายประกอบยกตัวอย่าง เพื่อให้เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ติดตามผลการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลายตามลักษณะของบุคคล

3 การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัย เพื่อให้ทราบความต้องการ การแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาภายในพื้นที่ จำเป็นต้องมีพื้นที่ที่เป็นสถานที่เพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมกันพูดคุย แสดงความคิดเห็น ระดมความคิดเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ และแสดงเจตจำนงของตน ก่อนการลงมือปฏิบัติการ โดยจัดให้ทุกคนเข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดเวลา นอกจากการมีพื้นที่ที่เป็นสถานที่แล้ว ต้องเสริมสร้างให้สมาชิกทุกคนเป็นผู้ที่รับฟังและเปิดกว้างทางความคิดร่วมกันเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ มิใช่ได้มีเพียงความคิดของคนใดคนหนึ่งเป็นใหญ่

4 การยอมรับในคุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การลงมือปฏิบัติการต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหลัก มิใช่เพียงการร่วมแสดงความคิดแก้ไขปัญหา แต่ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

เพื่อขับเคลื่อนแผนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา ผู้ส่งเสริมต้องเปิดใจกว้างไม่มีอคติกับศักยภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลักดันให้ผู้เข้าร่วมคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้ส่งเสริมต้องกระตุ้นถาม พร้อมรอคอยคำตอบ ห้ามชี้นำคำตอบหลังจากถามคำถามไปแล้ว เมื่อผู้เข้าสามารถสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาได้แล้ว ผู้ส่งเสริมจำเป็นจะต้องอ่านบททวนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนอีกครั้ง หากมีการแก้ไข จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ส่งเสริมจะต้องอ่านทวนให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนตรวจสอบ การที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างแผนการแก้ไขปัญหาการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือร่วมกัน ช่วยสร้างความมั่นใจความกล้าแสดงออกทางความคิด และมีมุมมองทางบวกต่อศักยภาพของตนเองมากขึ้น

5 ความมั่นใจและเชื่อในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมกิจกรรม ต้องให้เกียรติผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหุ้นส่วนของความสำเร็จที่เกิดขึ้น มิใช่เกิดจากผู้ส่งเสริม หรือผู้ประสานงาน แต่เกิดจากผู้เข้าร่วมทุกคน เมื่อมีการขอบคุณ หรือกล่าวถึงความสำเร็จ ต้องกล่าวถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะหุ้นส่วนของความสำเร็จ

6 นโยบายที่เป็นจริง การสร้างนโยบายให้สามารถดำเนินงานได้ ต้องมาจากการมีส่วนร่วมและการมองเห็นความสำคัญของการประกอบการผ้าทอมือ ซึ่งเริ่มต้นจากการการรับฟังปัญหาและหาปัญหาที่แท้จริงโดยผู้เข้าร่วมทุกฝ่าย และการร่วมคิดวางแผนที่เป็นไปได้จริงบนฐานศักยภาพของบริบทพื้นที่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1 การสื่อสาร การใช้คำง่ายมีความหมายตรงไปตรงมา ช่วยสร้างความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้เกิดความชัดเจนในการรับรู้และการลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง

2 การเข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย ธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้ส่งเสริมต้องทำความเข้าใจและเข้าใจในวิถีชีวิต เพื่อนำไปปรับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิถีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จึงจะดำเนินการได้อย่างสนุกสนานและได้รับความร่วมมือ

3 ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมและการติดตามต่อเนื่อง การทำกิจกรรมต้องให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้เวลาคิดทบทวน และนำไปปรับใช้ตามความเข้าใจ

4 การสร้างแรงจูงใจในการเผชิญปัญหา เป็นการผลักดันให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำตนเองให้ผ่านไปได้ โดยการให้คำที่เป็นพลังบวก การยกตัวอย่างที่สามารถทำได้จริงและสอดคล้องกับบริบท พร้อมกับการเคียงข้างเมื่อลงมือทำ

5 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย แผนงานหรือนโยบายเมื่อนำมาใช้กับพื้นที่จำเป็นต้องพิจารณาและปรับให้สอดคล้องกับวิถีของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ส่งเสริมต้องย่อยให้สอดคล้องและยืดหยุ่นเป็นไปตามวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ส่งเสริม

1. ผู้นำชุมชน: ผู้นำชุมชนต้องใช้เวลาและเข้าร่วม พร้อมทั้งให้กำลังใจ เห็นความสำคัญของผู้ประกอบการผ้าทอมือในชุมชน ความเท่าเทียมกับทุกคนที่ประกอบการในชุมชน
2. แนวปฏิบัติสำหรับผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ: ผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการทำกิจกรรมและเป็นผู้ที่สามารถสร้างพื้นที่เพื่อให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายและปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเป็นแบบอย่างของ การทำเป็นตัวอย่าง สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือ สร้างความสัมพันธ์ ช่วยเหลืออย่างเต็มที่ เรียนรู้พัฒนาต่อเนื่อง
3. แนวปฏิบัติสำหรับสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ: การสนใจเรียนรู้และเข้าเป็นส่วนหนึ่ง การกล้าตัดสินใจ การคิดเป็นส่วนหนึ่งเพื่อขับเคลื่อน
4. แนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงาน: การเพิ่มทางเลือกและติดตามผลการดำเนินการ
5. แนวปฏิบัติสำหรับผู้ส่งเสริมในพื้นที่: การรับฟังและเข้าใจ การให้เคารพและให้ความเสมอภาคกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การมีความรู้สึกในสิ่งที่ทำการส่งเสริม และการเสริมแรงบวกให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1.สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือทั้งสมรรถนะหลักที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ที่พบจากงานวิจัยนี้ เป็นสมรรถนะที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยทางสถิติเนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะพร้อมสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความรู้จริงรู้สึกและเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบการผ้าทอมือ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์มาสร้างประเด็นและแบ่งเป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะทางวิชาชีพ อีกทั้งการที่ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจึงทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือ รวมถึงค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ในงานวิจัยนี้ทุกตัวอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาตัวแปรให้เป็นไปตามขั้นตอนของนงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551) ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการคัดเลือกและสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทวนสอบอีกครั้งกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของตัวบ่งชี้ตามแนวคิดของ Johnstone (1981) คือ ตัวบ่งชี้ต้องน่าเชื่อถือ มีความทันสมัย และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman (2017) ทำให้ได้ตัวแปรที่มีคุณภาพและชี้วัดได้โดยมีความเป็นปรนัย

องค์ประกอบของสมรรถนะหลักในการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ เป็นองค์ประกอบที่ผู้ประกอบการจำเป็นจะต้องมี เรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

ประกอบด้วย 1.การเป็นผู้นำ 2.การมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อการประกอบการผ้าทอมือ 3.การแก้ไขปัญหา และการให้บริการทางการตลาดของผลิตภัณฑ์และ 4.ความรู้ความชำนาญในการทอผ้าสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2554 อ้างถึงใน ชลิตา บุญญา, 2557) ได้ ศึกษาปัจจัยของความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจไทย ประกอบด้วย 1.ความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ 2.การเป็นผู้นำ 3.ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 4.ภูมิปัญญา และ 5 การบริหารเวลา และเป็นไปตามแนวคิดของ Pickleand Abrahamson (1989) ได้ทำการศึกษาผู้ประกอบการขนาดย่อม จำนวน 97 ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจมาจากการมีพื้นฐานที่ดีด้านความรู้สามารถ ทางด้านสติปัญญา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านความสามารถด้าน มนุษยสัมพันธ์ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ส่วนตัว การเข้าสังคม และการเห็นอกเห็นในผู้อื่น ด้านความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และด้านเทคนิคความสามารถที่จำเป็นต่อการประกอบการธุรกิจ นั้น ๆ และแรงผลักดันหรือแรงจูงใจในการทำงานทั้งความรับผิดชอบ ความกระฉับกระเฉง ความเพียร พยายาม และความทะเยอทะยาน Miller & Friesen, 1982 Miller, 1983 Lumpkin & Dess, 1996 Mintzberg, 1973 ยังกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนอกจากจะเป็นผู้มี ความรู้ ความชำนาญแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรู้คิด รู้จักตนเอง รู้ประมาณตนเองตามขีด ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ ซึ่งแสดงออกผ่านการบริหารงานด้วยความเชื่อมั่นใจอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ ธนวรรธ ศรีธรรมย์, 2560 กล่าวถึงความสำเร็จของผู้ประกอบการประสบความสำเร็จ นอกจากการมีความรู้ความชำนาญในการประกอบการแล้ว ยังพบคุณลักษณะการเป็นผู้รู้จักและนำ ตนเองได้ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของผู้ใหญ่ เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่มีความรับผิดชอบ (อาชัญญา รัตน์อุบล, 2562) ในปัจจุบันผู้ประกอบการทำเป็นจะต้องมีพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการทำ ตลาดยุคดิจิทัล เป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจ และต้องการสินค้า เกิดความ ต้องการซื้อขาย และยังเป็นการสร้างโอกาสหรือช่องทางที่ทำให้การประกอบการได้เปรียบในการ แข่งขัน (Competitive aggressiveness) เป็นการประกอบการในรูปแบบของตนเองอย่างมีอิสระ ที่ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2566) ดังนั้น คุณลักษณะของการเป็นผู้ใหญ่ที่เรียนรู้ต่อเนื่องจะเป็นอาวุธสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ พัฒนาตนเองและเจริญเติบโตสู่ความสำเร็จ และปรับเพื่อเท่านั้นต่อความเปลี่ยนแปลง

นอกจากพบลักษณะของผู้ประกอบการที่สำเร็จไม่ได้ดำเนินการเพียงลำพังแต่เป็นการทำงานทีมที่ ดีซึ่งเป็นอีกปัจจัยของความสำเร็จ ความสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้นั้นจะต้องมาจากการเป็น ผู้ฟังที่ดี และเป็นผู้ที่ยินดีและให้โอกาสผู้อื่นได้แสดงศักยภาพ และการที่ทำให้ทีมมีความรักสามัคคี และดำเนินงานอย่างราบรื่นนั้นย่อมมาจากการมีแบบอย่างที่ดีและมีจริยธรรมในการประกอบการ จากการศึกษาของบุริม โอทกานนท์ (2557) กล่าวถึงลักษณะและทัศนคติต่อโลกธุรกิจผู้ประกอบการ ที่ประสบความสำเร็จจะผสมผสานคตินิยมธรรมเนียมประเพณี และแนวความคิดสมัยใหม่ (Michael

2. ขั้นตอนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน

เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพจากการมองเห็นความสำคัญของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนผ้าทอ สอดคล้องตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และยังสามารถนำไปแก้ไขปัญหในชีวิตประจำวันได้ทันที และเป็นการผสมผสานความรู้พื้นฐานเดิมหรือสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เดิมเพื่อให้เกิดการต่อยอดจากปัญหาที่กำลังจริงที่กำลังเผชิญอยู่ ขั้นตอนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือมีขั้นตอนการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนทั้ง 6 ขั้นตอน สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 ที่ให้ความสำคัญหรือประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เนื้อหาวิธีการสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นการมีส่วนร่วม เรียนรู้ปฏิบัติตามสภาพจริง สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของอาชญา รัตนอุบล (2562) ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีเมื่อมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทุกขั้นตอน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามศักยภาพของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้จึงเป็นการส่งเสริมและผลักดันให้ผู้เข้าร่วมอยากเรียนรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่คุ้มค่าต่อการดำเนินชีวิต

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในงานนี้ โดยเริ่มต้นจากการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือในชุมชน เพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้เข้าใจถึงความสำคัญของปัญหา เพื่อพร้อมการเข้าร่วมฟังเพื่อตระหนักประเด็นปัญหาการประกอบการของชุมชน และยังทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เกิดความรู้สึกร่วม คิดแก้ไขปัญหา และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรรวิภามงคลดาวและอาชญา รัตนอุบล 2564 ที่กล่าวถึงพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหาชุมชน ที่เกิดจากมามองเห็นปัญหาและให้ความสำคัญร่วมกัน การเคารพและยอมรับความเห็นต่าง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2.การร่วมคิดแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ความต้องการการแก้ไขปัญหา จัดลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหา เป็นการลงมือสร้างความร่วมมือ ร่วมใจ ก่อเกิดการมีส่วนร่วมจากการร่วมคิดยอมรับและเคารพความคิดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งการร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3.การระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวทางโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ความยืดหยุ่นในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับข้อจำกัดในการเรียนรู้ ความแตกต่างของบุคคล ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงความรู้และทักษะ เกิดความมั่นใจและมีความสุขในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งสามารถนำตนเองเข้าร่วมเรียนรู้ เกิดประสบการณ์ตรง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในศักยภาพของตนมากขึ้น สอดคล้องกับที่ ชูชัย สมบัติไกร

(2554) ให้ความสำคัญกับการระดมสมอง หรือการระดมความคิดอย่างเสรีความคิดเห็นอย่าเสรี ไม่ตัดสินและวิจารณ์ความคิดเห็นในการนำเสนอ และการระดมความคิดเห็นยังช่วยฝึก การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างเสรี สู่การตัดสินใจและแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4.ร่วมสร้างและดำเนินการอย่างรับผิดชอบตามที่ ได้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ชุมชน และคุณค่าในการเป็นผู้ประกอบการ การร่วมดำเนินการของกลุ่ม ช่วยสร้างความกล้าในการเผชิญปัญหาให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างรู้สึกถึงการเป็นหุ้นส่วนของการเรียนรู้และหุ้นส่วนของการประกอบการชุมชนอย่างแท้จริง การลงมือปฏิบัติยังเป็นการทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมและแสดงความเข้าใจผ่านการลงมือปฏิบัติ ซึ่งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (อาชัญญา รัตนอุบล, 2562) นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีมุมมองต่อตนเอง การเรียนรู้ในเชิงบวก คือมองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเองและชุมชนมากขึ้น รวมถึงการเห็นคุณค่าของการเป็นผู้ประกอบการ มีความมั่นใจสามารถแก้ไขปัญหาได้คล่องแคล่ว (ทศนา แคมณี, 2560)

ขั้นตอนที่ 5.ร่วมสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ การร่วมสรุปผลช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทบทวนการดำเนินการสามารถตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาได้อย่างไร และวิธีประเมินผลจากความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปสู่ผลสำเร็จตามรูปแบบวิธีการของตนเอง และการสรุปเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้จัดทราบถึงความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การสรุปยังเป็นการช่วยผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการคิดรวบยอดการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ในการพัฒนาการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการมีความรู้และความเข้าใจ เมื่อสามารถประยุกต์ใช้ในบริบทการดำเนินชีวิตและการทำงาน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจึงต้องเริ่มจากความรู้และความเข้าใจสู่การคิดรวบยอดเพื่อประยุกต์ใช้ต่อไป (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ. 2553) ความสามารถของบุคคลในการประยุกต์ความรู้เพื่อปรับให้สอดคล้องกับบริบท เป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เช่น การช่วยให้ผู้ ประสานงานการจัดประชุมเกิดการเรียนรู้จากการทำงานและขอบเขตของงานทั้งในระดับบุคคล การทำงานเป็น ทีม การเรียนรู้ร่วมกันภายในทีม ให้ความสำคัญกับตัวกระตุ้นการเรียนรู้จากภายนอกและระบบการทำงาน และ การสนับสนุนความสะดวกในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และการเอื้ออำนวยให้ผู้ปฏิบัติงานนำสมรรถนะที่ได้ เรียนรู้และพัฒนาไปใช้กับการทำงาน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่กระตุ้นการใช้สมรรถนะที่ได้ เรียนรู้มาในทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ศุภกานต์ พวงช่อและพัทริยา หลีกเพ็ชร (2562)

ขั้นตอนที่ 6.ร่วมติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรม ช่วยเตรียมตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้คนอื่นๆ ให้ความพร้อมต่อการเผชิญปัญหา โดยการนำประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องที่ได้พบเจอในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน เกิดรูปแบบการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของลูกค้า และไม่หยุดการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ Maslow (1954) ที่ว่าเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการนำเอากระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับมาสร้างองค์ความรู้ใหม่และมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีกว่าเดิม ย่อมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองในการทำสิ่งต่างๆ Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. (Under the editorship of Gardner Murphy. Harper & Bros. การที่ผู้เข้าร่วมได้พิจารณากลับมามองตนเอง เป็นไปตามแนวคิดของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ (Rogers, 1970) มโนภาพต่อตนเอง (Self-concept) มโนทัศน์การรับรู้ของตนเองของที่สามารถนำตนเอง สามารถชี้นำและควบคุมตนเองได้ และโดยยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Malcolm Knowles ในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อวางแผนและจัดระบบการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนปฏิบัติกับเป้าหมาย การมุ่งเน้นให้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง มีอิสระในการคิดและการตัดสินใจทางการเรียนรู้ใช้การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองเป็นสำคัญ การเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตเข้ากับเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานและการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้งานได้จริง และเน้นการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวิชาชีพของผู้เรียน

ขั้นตอนการการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนมีลักษณะเป็นวงจรคือมีจุดเริ่มต้นวนไปเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับวงจรการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของ Goh (1998) 1.การรับรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติจากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการสร้างประสบการณ์ของบุคคลรวมถึงผลลัพธ์ที่สร้างขึ้นจากการนำเสนอการแก้ปัญหาประเด็นสำคัญ การเรียนรู้จากประสบการณ์ให้ความสำคัญกับสิ่งที่บุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์มากกว่าปริมาณหรือคุณภาพของประสบการณ์ (Experience and Exploration) 2.การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสังเกต การไตร่ตรองและนำเสนอข้อมูลผู้เรียนจะแบ่งปันผลปฏิกิริยา และสังเกตกับสมาชิกอื่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ความรู้สึกที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ การแบ่งปันจะสะท้อนถึงความรู้ใหม่ที่ค้นพบและสัมพันธ์กับประสบการณ์ในอดีตและสามารถนำมาใช้ในอนาคต 3.การวิเคราะห์ (Process) สะท้อนกลับข้อมูลเพื่อค้นหาประสบการณ์ร่วมกัน สนทนาวิเคราะห์และสะท้อนประสบการณ์ที่จะช่วยให้เชื่อมโยงกับอนาคต 4.การสรุปภาพรวมกำหนดเป็นประสบการณ์ใหม่ และทดสอบ/ปฏิบัติจริง (Generalize) เข้าใจหลักการของชีวิตจริงที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน 5.การประยุกต์ใช้ผลการเรียนรู้ไปในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการนำไป

ปฏิบัติจริง พร้อมวิเคราะห์ผลเพื่อปรับให้เหมาะกับบริบท (Apply and Application) อภิปรายถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ไปใช้ประโยชน์ในอนาคตหรือพัฒนาแนวปฏิบัติ ยังพบว่ากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ได้ถูกนำมาใช้ในขั้นตอนการสร้างผู้ประกอบการ (Grof, 2017) เนื่องจากเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นพลวัต (Dynamic Process) เปลี่ยนแปลงได้ตามบริบท เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เข้าร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ มีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณและกระบวนการคิดออกแบบ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการระบุประเด็นปัญหา 2) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล 3) ขั้นการใช้จินตนาการฟุ้งฟึกความคิด 4) ขั้นการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาความคิด 5) ขั้นการประเมินผลผลิตที่ได้จาก ความคิดและ 6) ขั้นการบูรณาการและต่อยอดความคิด ทิศนา แคมมณี, 2556 และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Kolb (1984 อ้างถึงใน เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล, 2547) ว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนในสิ่งใหม่ๆ นั้น จะเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการที่ดำเนินกันไปเป็นวงจร ซึ่งแต่ละขั้นต่อนั้นก็จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องในการส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ และสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2551) ที่ว่าการที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ของการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหว ใช้ความคิด ย้ำความรู้สึกและฝึกสัมผัสจะช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) รอบด้านคือ ด้านกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตาม

3.แนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

แนวปฏิบัติสำหรับผู้นำชุมชน: ผู้นำชุมชนมีความสำคัญและเป็นขวัญกำลังใจของชุมชน การที่ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในชุมชนจะทำให้คนในชุมชนรู้สึกถึงความสำคัญด้วย ดังนั้นเมื่อผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับเรื่องการประกอบการผ้าทอมือ ซึ่งเป็นอาชีพสุจริตสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ครอบครัว และตัวผู้ประกอบการเอง การเข้าร่วมและให้กำลังใจจึงเป็นลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leader) ซึ่งผู้นำชุมชนที่ช่วยประสานและทำให้เกิดความร่วมมือกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง จำไปสู่การเกิดความร่วมมือประสานงานอย่างจริงจังและเต็มทีระหว่างผู้นำกับสมาชิก จะทำให้สมาชิกชุมชนเกิดกำลังใจเสริมสร้างพลังใจและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังด้วยความเต็มใจเมื่อกลุ่มร้องขอ

แนวปฏิบัติสำหรับผู้นำกลุ่มผ้าทอมือ: ผู้นำกลุ่มผ้าทอมือจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างของผู้เรียนรู้ลงมือทำเพื่อเป็นแบบอย่างของผู้ประสบความสำเร็จ และเป็นกำลังใจให้แก่สมาชิกกลุ่ม ทั้งเป็นตัวอย่างเพื่อปลุกดันตนเองให้ประสบความสำเร็จ และจะต้องเป็นผู้ที่หาความรู้อยู่เสมอเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่และยังจำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่รับฟังและเข้าถึงง่าย ซึ่งเป็นลักษณะของผู้นำที่สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้อยู่ใต้การปกครอง ดังการศึกษาของพัชรี ทองเรือง ปัญญา เลิศไกรและกันตภณ หนูทองแก้ว (2565)

ในการศึกษารูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้พบว่าปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่งของความสำเร็จคือ ผู้นำที่ น่าเชื่อถือ ที่ศักยภาพและมีความโดดเด่นในความเป็นผู้นำ สามารถถ่ายทอดความรู้ที่เกิดจากแรง กระตุ้นภายในจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการได้รับโอกาสจากแหล่งต่างๆ ที่เข้ามาให้ความรู้ และนำไปปรับใช้ความรู้จากการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ และนำความรู้ที่ได้รับมาทดลองใช้ ปรับปรุง และพัฒนา เรียนรู้จนประสบผลสำเร็จ และถ่ายทอดให้แก่บุคคลหลายๆ คน ที่มีความพร้อมในการรับ ความรู้และสามารถขยายถ่ายทอดไปยังบุคคลอีกหลายๆ คนที่สนใจใฝ่รู้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พึ่งพาตนเองได้

แนวปฏิบัติสมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ: สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องเข้าร่วมการเรียนรู้ ตัดสินใจ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนพัฒนากลุ่มไปในทิศทางที่เหมาะสมกับชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะของ ชุมชนที่เข้มแข็งตามแนวความคิดมีส่วนร่วมของชุมชน Cohen et al. (1977) ยังพบว่าการเข้าร่วม จะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมคิด แสวงหาข้อมูล ร่วมทำออกแบบแก้ปัญหา ร่วมปฏิบัติ และร่วมสะท้อน ผล ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการพัฒนาชุมชน (สุชาติ น้าใจดี, 2552.; ครรชิต พุทธโกษา, 2554.; สนอง โลหิตวิเศษ, 2559, สอดคล้องกับการศึกษาชุมชนบ้านห้วยใหญ่เกี่ยวกับที่กลุ่มคนที่มี ความมุ่งมั่น เข้มแข็ง พร้อมรับความรู้จากบุคคลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการพัฒนาความรู้โดยการสร้างและพัฒนา นวัตกรรมขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา พัฒนา ปรับปรุง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วย วิธีการต่างๆ และสมาชิกยังได้แสดงศักยภาพของตนเอง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้รับ รู้ นำผลสะท้อนและข้อเสนอแนะที่ได้รับกลับมาวิเคราะห์ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความรู้้อย่าง สม่าเสมอและต่อเนื่องเพื่อพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและอย่างยั่งยืน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวปฏิบัติของผู้ส่งเสริม

ด้านนโยบายจากส่วนกลางของกระทรวง/กรม: การออกแผนการดำเนินงานจำเป็นจะต้องให้พื้นที่ ที่ได้รับบริการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ เนื้อหา ซึ่งเป็นข้อดีของการให้พื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนา การให้พื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการบริหารแบบ top down และยัง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็น ซึ่งเป็นลักษณะของการแก้ไขปัญหาแบบ design thinking ตรงประเด็นด้วยวิธีการที่ง่าย หากหน่วยงานปรับตัวเองมาเป็นผู้สนับสนุน และมั่นใจในศักยภาพของ ประชาชนยังจะช่วยประหยัดงบประมาณการดำเนินการ และไปพัฒนาในส่วนอื่นแทน

สำหรับผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม ต้องเป็นผู้รับฟัง เข้าใจ และเปิดรับความรู้และความคิดเห็นที่แตกต่าง บนฐานเหตุและผล ให้เกียรติผู้เข้าร่วมด้วยความเสมอภาคและผู้ส่งเสริมจะต้องปรับตัวเองให้เป็นผู้ อำนวยความสะดวกเพื่อผลักดันและนำความต้องการ/ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม/ชุมชน เพื่อให้ได้รับการ แก้ไขด้วยวิธีการตามความถนัดของชุมชน จึงจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาของชุมชนอย่างแท้จริง

ซึ่งสอดคล้องการเป็นอำนวยการความสะดวกที่กรมวิชาการ,(2548) พิมพ์ เศษคุปต์,(2553) ระวี สัจโสภณ,(2565) ได้กล่าวว่าผู้อำนวยความสะดวกจำเป็นจะต้องทำหน้าที่นำเสนอ ช่วยเหลือ สร้างและจัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถสร้างองค์ความรู้ในแบบของตนเองได้ เต็มศักยภาพ และยังเป็นการให้ความเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ตามที่ Knowles ได้กล่าวถึงลักษณะของการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน

เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

การศึกษาสนามและใช้เวลาในการปฏิบัติการที่ยืดหยุ่น เป็นหนึ่งในข้อสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ผู้จัด/ผู้ส่งเสริมจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลของพื้นที่ที่จะทำการศึกษาให้ละเอียดทั้งในเชิงเอกสาร และในระหว่างลงพื้นที่ ต้องสร้างสัมพันธภาพในสนาม (Rapport) ด้วยการเรียนรู้และเป็นส่วนหนึ่ง เกี่ยวกับการดำเนินตามวิถีความเรียบง่ายของชุมชน (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) การสร้างสัมพันธภาพในสนามช่วยให้ผู้ส่งเสริมทราบความต้องการ/ปัญหา จากการฟังและแสดงความคิดเห็น ระดมความคิด เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ และแสดงเจตจำนงของตน ก่อนการลงมือปฏิบัติการ เป็นไปตาม การศึกษาของ อรวิภา มงคลดาวและอาชญญา รัตนอุบล (2565) เรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิ ปัญญาการทอผ้าของคนหลายวัย จำเป็นจะต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนและผู้ที่มีความสนใจ ในเรื่องเดียวกัน ได้ร่วมพูดคุยและให้ความคิดเห็นต่อกัน เพื่อเกิดการพัฒนาร่วมกัน และยังเป็นการ ช่วยกระชับความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม/ชุมชนอีกด้วย และยังเป็นการฝึกฝนสมาชิกให้เป็นผู้ที่รับฟัง และเปิดกว้างทางความคิดร่วมกันเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ มิใช่ยึดตามความคิดของคนใด คนหนึ่งเป็นใหญ่

การไม่ตัดสินและเคารพความแตกต่างของบุคคลและปลุกดันการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นการ ยอมรับในคุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากการศึกษาของสุธีรา งามเกียรติทรัพย์ 2560 ศึกษา กระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความมั่นใจและสร้างความคิดสร้างสรรค์ พบว่าการไม่ตีตราและ ยอมรับความแตกต่างเป็นแรงผลักดัน ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ของตนเอง และไม่กลัว การเผชิญหน้ากับปัญหา และคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การสร้างผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน เป็นวิธีการดึงดูดผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีความสนใจ และเห็นความสำคัญของปัญหาอย่างแท้จริง การได้ผลประโยชน์โดยเฉพาะความเป็นหุ้นส่วนของ ความสำเร็จ ทั้งในกระบวนการแก้ไขและรายได้ ช่วยเสริมความภาคภูมิใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ ซึ่งในการศึกษาของอรวิภา มงคลดาว and อาชญญา รัตนอุบล (2022) ที่กล่าวถึงการร่วม ผลประโยชน์ในการเรียนรู้ทำให้ผู้เข้าร่วมอยากทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจและยินดีที่จะร่วมสละ แรงกายและร่วมผลักดันกลุ่ม/ชุมชนให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืน

การร่วมกันสร้างความสุขในการเรียนรู้โดยชุมชน การที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้เรียนในสิ่งที่ สนใจ เรียนตามความต้องการ ร่วมเรียนรู้กันและกันผ่านประสบการณ์ ลงมือทำด้วยความรับผิดชอบ

โดยไม่มีการตัดสิน ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นไปตามการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีและมีความสุขในการเรียนรู้เมื่อการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนใจหรือสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้ตนเองได้ อาชัญญา รัตนอุบล 2562 ยังสอดคล้องกับการศึกษาของวิจารณ์ พานิช 2562 การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่สร้างความสุขให้ผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเข้าร่วมด้วยตนเองและต้องการร่วมคิด ลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ ซึ่งพบว่าการเรียนรู้ที่มีความสุข ผู้เรียนจะแสดงออกผ่านการอยากเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมออยากทำกิจกรรมกับผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ เมื่อมาเข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจที่ได้มาทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น มีความรู้สึกเป็นกันเองต่อบรรยากาศการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ ลักษณะของความสุขในการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับหลักการทรงงานที่มีประสิทธิภาพ ด้วย การทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยจิตใจเป็นเรื่องสำคัญ ต้องสร้างบรรยากาศรอบตัวให้มีความสุข ไม่เครียด ทรงมีพระราชดำรัสว่า ทำงานต้องสนุกกับงานมิฉะนั้นเราจะเบื่อและหยุดทำงานในระยะต่อมา ดังนั้นปัจจัยของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ คือ ร่าเริง รื่นเริง คึกคัก ครึกครื้น ร่าเริง รื่นเริง เวลาทำงานตัวเราเองก็ต้องร่าเริง และระหว่างทำงานก็ต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าร่วมในการทำงานมีความรื่นเริง คึกคัก ครึกครื้น คือ ตัวเองต้องคึกคักกระฉับกระเฉงมีพลังเสียก่อน และต้องสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ครึกครื้นสนุกสนานพระบรมราโชวาทพระราชทานในงานประชุมสโมสรไลออนส์สากล ประจำปี 2513

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การสื่อสารง่ายและชัดเจน ใช้คำง่ายและตรงไปตรงมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับสารได้ถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน ช่วยลดความคลาดเคลื่อนและการเข้าใจผิดระหว่างผู้ส่งเสริมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้เกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะๆ ต่างๆ ต้องให้เป็นไปตามหลักการการสื่อสารดังที่ปัญญารัตน์ วันทอง (2558) ทำการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านประทุน กล่าวถึงความสำเร็จของชุมชนมาจากการสื่อสารด้วยความชัดเจน ช่วยสร้างความตระหนักรู้ในสิ่งที่ชุมชนประสบอยู่ ก่อเกิดความร่วมมือของคนในชุมชน Everett M. Rogers (1995)

การเข้าใจธรรมชาติและวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาและการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ เพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของปัญหาจำเป็นจะต้องมีความรู้และเข้าใจกลุ่มที่จัดกระทำ (ทิตนา แชนณี, 2562) เพื่อให้สามารถพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นไปตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงานกปร.) 2563) เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยต้องเข้าใจปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหานั้น เข้าใจ

กระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ผู้รับให้เข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าถึงใจระหว่างกัน ทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงเครื่องมือ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน จึงพัฒนาดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบที่ติดลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุลมั่นคง และยั่งยืน

ความสม่ำเสมอและติดตามผลต่อเนื่องและการสร้างแรงจูงใจในการเผชิญ ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตื่นอกจะสามารถให้ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้และเกิดทักษะจากการเรียนรู้ แล้ว ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องคอยติดตามผลอย่างเป็นระยะ เนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมต้องให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้เวลาคิดทบทวนการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติ ก่อนที่จะนำไปใช้ในบริบทได้ การติดตามผลอย่างสม่ำเสมอยังช่วยให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง และนำไปสู่การคิดต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือวิธีการทำงานแบบใหม่ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และยังพบว่าการติดตามผลสม่ำเสมอทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ รู้สึกไม่ถูกละทิ้งให้โดดเดี่ยวในการเผชิญปัญหาเพียงลำพัง แต่เป็นการร่วมเคียงข้างเรียนรู้และสร้างความมั่นใจต่อการเผชิญปัญหาเพื่อให้ พัฒนาในทิศทางที่เหมาะสมและสามารถความก้าวหน้าในการทำงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดี (Geoff Beers, 2017 อ้างถึงใน ศุภกานต์ พวงซ่อ 2562 (ทศนา แชนนี, 2557) ยังสอดคล้องกับลักษณะของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ถึงหน้าที่ของการติดตามผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ นอกจากการติดตามอย่างใส่ใจแล้ว ผู้ใหญ่ยังต้องการการเสริมแรงทางบวกจากการชื่นชมร่วมด้วย อาชญญา รัตนอุบล, 2562

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย ในการกำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงผู้ใช้งาน ปรับและย่อยข้อมูลให้สอดคล้องและยืดหยุ่นไปตามวิถีของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในการพัฒนาประเทศและชุมชน เพื่อประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นไปตามธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง คือการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่ม/ชุมชนให้น้อยที่สุดหรืออาจไม่เปลี่ยนเลย เพื่อให้การพัฒนาผสานร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถปรับเปลี่ยนเข้ากับการดำเนินชีวิตได้ โดยใช้วิธีการที่ทำให้ง่ายตามแบบวิถีชุมชน” หรือ “Simplicity ไม่ติดตำรา” เป็นการทำให้ยากให้กลายเป็นสิ่งที่ย่อย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงเพราะสภาพปัญหาที่มี ไม่เหมือนกัน หากใช้ปัญญาไตร่ตรองให้รอบคอบครบถ้วนจะพบวิธีการพัฒนาใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.), 2563) จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนนอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ อรวิภา มงคลดาว and วีรฉัตร สุปัญญา (2559) การทำเรื่องให้ง่าย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา การทำเรื่องให้ง่ายคือการนำเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันหรือวิถีการดำเนินชีวิตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ การทำ

เรื่องให้ท้ายยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนรู้/แผนการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมทั้งการแสดงความคิดเห็น ทรัพยากร และการดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

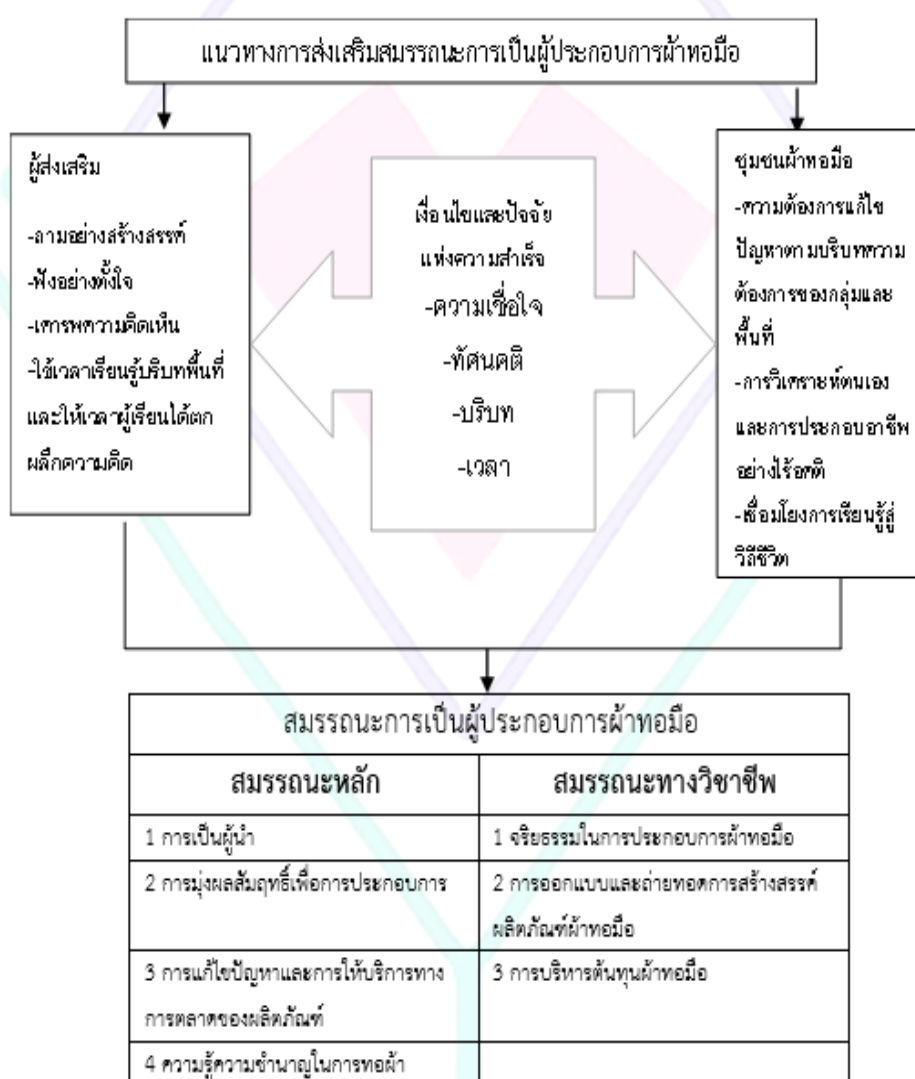
องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. สิ่งสำคัญที่ทำให้กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและการประกอบอาชีพของกลุ่มเป้าหมายประสบความสำเร็จ คือ ปฏิสัมพันธ์ที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจกันระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับผู้ส่งเสริม ดังนั้นกระบวนการส่งเสริมจึงต้องใช้เวลาในการสร้างความไว้วางใจเป็นลำดับแรก ซึ่งความไว้วางใจมีพื้นฐานมาจากความเคารพในความคิดเห็นและความสามารถที่ผู้ส่งเสริมมีต่อกลุ่มเป้าหมาย ข้อนี้อาจจะไม่ใช่องค์ความรู้ใหม่แต่เป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่สุดและใช้เวลานานที่สุด

2. ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีความสำคัญแต่ความจำเป็นที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายสำคัญกว่า การค้นหาความจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์บริบทตามความเป็นจริงของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ส่งเสริมจึงต้องมีทักษะในการฟังอย่างลึกซึ้งและในการตั้งคำถามเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ตรวจสอบวิเคราะห์และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไม่อคติ

3. ได้ลดทลายผ้าประจำชุมชนที่เกิดจากความร่วมมือความใจ สร้างสรรค์ขึ้นจากความรู้ด้านการตลาด ความคิดและอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งมีชื่อลดทลายว่าชาวโปว์ร่วมใจ ที่หมายถึง “ดินแดนแห่งผู้พิทักษ์ความสุขกาย อุดมด้วยพืชผลและอากาศบริสุทธิ์ในพื้นที่ของเราชาวโปว์” ลดทลายผ้าสะท้อนความรู้เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายว่า ทุกคนมีศักยภาพและสามารถนำศักยภาพออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ถ้ามีโอกาสและความรู้ความเข้าใจ โดยความช่วยเหลือด้วยความเหมาะสม

4. การให้เวลากลุ่มเป้าหมายตกผลึกในสิ่งที่เรียนรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่วิถีการดำเนินชีวิตด้วยตนเองเป็นวิธีการสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เข้าร่วมโดยไม่ต้องใช้การส่งเสริมอย่างอื่น ทั้งยังช่วยกระตุ้นผู้เข้าร่วมเรียนรู้ให้คิดต่อยอดและคิดสร้างสรรค์ ผู้ส่งเสริมจึงไม่ค่อยเร่งเอาผลลัพธ์กับผู้เข้าร่วม ควรให้เวลาผู้เข้าร่วมได้ตกผลึกการเรียนรู้ของตนเอง สามารถแสดงเป็นแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้ ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 10 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.งานวิจัยนี้มุ่งที่การส่งเสริมสมรรถนะของผู้ประกอบการผ้าทอมือ ดังนั้นสมรรถนะที่ค้นพบจากการวิจัยนี้อาจไม่สอดคล้องกับผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ หากจะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าตัวสมรรถนะ

2.องค์ประกอบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถประเมินตนเอง และยังช่วยสำรวจกลุ่มของตนเองว่ามีสมรรถนะอยู่ในระดับใด ควรเพิ่มเติมสมรรถนะด้านใดเป็นพิเศษเพื่อให้เป็นผู้มีสมรรถนะการประกอบการผ้าทอมือที่สูงขึ้น

3.ผลของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสามารถนำไปสร้างเป็นหลักสูตรให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือโดยแบ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐานให้ไปไปตามสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย และหลักสูตรเพิ่มเติมเป็นไปตามสมรรถนะทางวิชาชีพการประกอบการผ้าทอมือ

4.ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือต้องให้ความสำคัญกับการฟังเพื่อตระหนักปัญหาเป็นสำคัญ เพื่อให้แผนการดำเนินการสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และจำเป็นจะต้องให้กลุ่ม/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5.กิจกรรมในแผนการดำเนินการสามารถนำไปปรับให้สอดคล้องกับบริบทที่มีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยไม่แนะนำให้นำแผนการปฏิบัติการไปใช้กับชุมชนอื่นหากไม่มีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

6.บุคลิกภาพของผู้ส่งเสริมมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ จึงจำเป็นที่ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยและเงื่อนไขของแนวปฏิบัติเพื่อลดปัญหาในการส่งเสริม เช่น การให้ความเป็นกันเองกับกับผู้เข้าร่วม ไม่ถือว่าตนว่าเก่งกว่าผู้เข้าร่วม เป็นต้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นในช่วงระยะเวลาการระบาดของโรคติดต่อทางเดินหายใจเฉียบพลันทำให้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำเป็นต้องใช้การโทรศัพท์สัมภาษณ์ หรือการ Zoom Meeting พร้อมทั้งมีการเปลี่ยนพื้นที่เป้าหมายเนื่องจากความกังวลของกลุ่มเป้าหมายต่อการป้องกันโรคระบาดดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือสำหรับผ้าฝ้ายและผ้าไหมเท่านั้น หากผู้วิจัยจะทำการวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มผ้าทอมือทุกประเภท เพื่อขยายขอบเขตให้กว้างมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น นักวิจัยควรทำการศึกษาสมรรถนะการประกอบการผ้าทอมือในบริบทอื่นเพิ่มเติม เช่น ในภาคกลาง ภาคใต้ เป็นต้น

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน

4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาการประกอบการผ้าทอมือในพื้นที่ชุมชนขุนอมแฮดใน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ หากมีการทำวิจัยโดยการเปรียบเทียบพื้นที่เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ จะช่วยให้ได้ความรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น

5. การทำวิจัยในครั้งต่อไปควรปรับกิจกรรมให้หลากหลายและสามารถเน้นเฉพาะวัยเพื่อปูพื้นฐานการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมืออย่างเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ท่านเริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของท่าน หรือกลุ่มของท่านอย่างไร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง และความรู้เรื่องใดสำคัญที่สุด เพราะเหตุผลใด
3. ผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีทักษะหรือความสามารถเรื่องใด และเรื่องใดสำคัญที่สุด เพราะเหตุผลใด
4. ผู้ประกอบการผ้าทอมือที่ประสบความสำเร็จ จะต้องมีเจตคติแบบใด และเจตคติใดสำคัญที่สุด เพราะเหตุผลใด
5. อะไรที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือประกอบด้วยอะไรบ้าง สิ่งนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างจากในอดีตอย่างไร
6. ปัญหาของการประกอบการผ้าทอของท่านหรือของชุมชนผ้าทอมือของท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง และมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร
7. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ อย่งไรบ้าง

ผู้วิจัยกราบขอขอบพระคุณท่านที่สละเวลาให้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้

นางสาวอรวิภา มงคลดาว นิสิตผู้วิจัย

ภาคผนวก ข แบบสอบถามความต้องการของกลุ่ม/ชุมชนผ้าทอมือ

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถาม 6 ข้อ เกี่ยวกับความต้องการในการประกอบกิจการของชุมชนผ้าทอมือ

1. ชุมชน/กลุ่มผ้าทอมือของท่านชื่อ _____
2. ตำแหน่งหน้าที่ของท่านในกลุ่ม/ชุมชนผ้าทอมือ _____
3. สมาชิกในกลุ่มทอผ้าทอมือของท่านมีกี่คนเมื่อรวมท่านแล้ว _____
4. สินค้าของกลุ่ม/ชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง _____
5. ชุมชนของท่านมีปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือใช่หรือไม่
 - ไม่มี ○ ใช่ ปัญหานั้นคืออะไร _____
6. กลุ่ม/ชุมชนของท่านมีความต้องการการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในข้อที่ 5 เพื่อให้กลุ่ม/ชุมชนของท่านประสบความสำเร็จในการประกอบการผ้าทอมือใช่หรือไม่ และมีแนวทางอย่างไร _____
7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่ม/ชุมชนของท่าน _____

ผู้วิจัยกราบขอขอบพระคุณท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

นางสาวอริภา มงคลดาว (ผู้วิจัย)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

085214-7779 (มะปราง) Line id: ornwipa

(1/2)

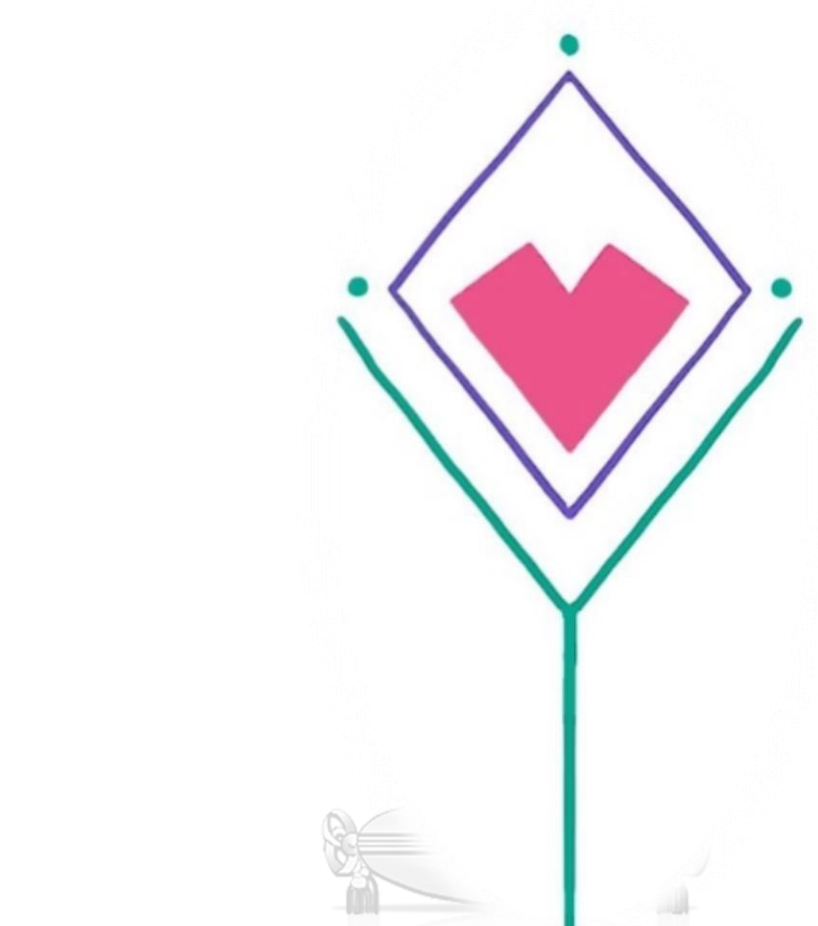
มีต่อหน้าต่อไป โปรดพลิก

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
		<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> น้อยที่สุด ← → มากที่สุด </div>				
	ทอมือได้อย่างเหมาะสม					
ความรู้และความสามารถในการตลาดและการตลาดออนไลน์						
45	ท่านมีความรู้ความสามารถในการทำการตลาดและการตลาดออนไลน์	1	2	3	4	5
46	ท่านสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้	1	2	3	4	5
การให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจ						
47	ท่านให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจให้บริการ	1	2	3	4	5
48	ในการให้บริการท่านสามารถอธิบายความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้ถูกต้อง	1	2	3	4	5
49	ท่านสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอมือที่เป็นประโยชน์แก่ลูกค้าเมื่อได้รับผ้าทอมือไปแล้ว เช่น การดูแลและเก็บรักษาผ้าไหมทอมือ เป็นต้น	1	2	3	4	5
50	ท่านหาแนวทางแก้ไขหรือเป็นธุระให้ลูกค้าเมื่อลูกค้าต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับผ้าทอมือ	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ง ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

ลวดลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากการระดมความคิดสู่ “ลวดลายโปรวมใจ”

ร่างแนวปฏิบัติการส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านจริยธรรมในการวิจัยเลขที่ 68/150 ไม่อนุญาตให้คัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไปใช้หรือเผยแพร่ จนกว่าวิทยานิพนธ์จะได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ

นางสาวอริภา มงคลดาว นิสิตผู้วิจัย

การพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ

บทนำ

การเป็นผู้ประกอบการถูกยกให้เป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาคมโลก ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) 2022 โดยเฉพาะการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการในระดับบุคคลและชุมชน ประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการ ("Thai government gazette in Thai-English translated from the government gazette," 2021) เน้นความสำคัญในการพัฒนาผู้ประกอบการทั้งในระดับบุคคลและชุมชน ด้วยการพัฒนาผู้ประกอบการให้ มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้เพื่อรับมือกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (The Office of SMEs Promotion, 2018) จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการเป็นผู้ที่มีความสำคัญในขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญเติบโต (Nara, 2020) ประเทศไทยมีผู้ประกอบการมากกว่า 3 ล้านราย (The Office of SMEs Promotion, 2020) ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัย 4 ซึ่งเป็นสินค้าและบริการที่สำคัญ ประกอบด้วย อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม จากรายงานมูลค่าการส่งออกผ้าทอมือเดือนมกราคม 2564 พบว่าการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ ติดลบร้อยละ -20.1 และมีมูลค่าการส่งออกเพียงลดลงจากปีก่อนหน้าลดลงถึง 1,074.09 ล้านบาท (THE SUSTAINABLE ARTS AND CRAFTS INSTITUTE OF THAILAND (PUBLIC ORGANIZATION), 2021) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของกรมพัฒนาชุมชนปี 2564 พบว่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ได้รับการยอมรับในมาตรฐานศักยภาพการแข่งขันระดับ 5 ดาว มีเพียง 6,008 ผลิตภัณฑ์ จากจำนวนผู้ประกอบการผ้าทอมือที่มีมากกว่า 9 หมื่นราย (Development., 2022) ซึ่งเกิดจากปัญหาการไม่รักษาคุณภาพการทอผ้า การผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผู้ประกอบการขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องผ้าและการทอผ้าในเชิงลึกและไม่ให้ความสำคัญกับคุณค่าของเอกลักษณ์ผ้าทอมือ และยังขาดความชำนาญในการประกอบการ เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในทันที รวมทั้งการไม่อดทนรอความสำเร็จของผู้ประกอบการทำให้เลิกกิจการกลางคัน นอกจากนี้ปัญหาที่ตัวผู้ประกอบการและการจัดการการผลิตแล้ว ยังพบว่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือขาดการวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านการผลิต การออกแบบ การตลาด และขาดการส่งเสริมผ้าทอมือให้ใช้สอยเป็นประโยชน์ในชีวิต ปัจจุบัน (The Office of SMEs Promotion, 2020; TRADE POLICY AND STRATEGY OFFICE, 2018; Yenthong, 2015) เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้ประกอบการเกิดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ โดยการใช้ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญชำนาญในการประกอบการผ้าทอมือรวมถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้ประกอบการ เพื่อรองรับกับสิ่งที่ไม่คาดฝัน

สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือประสบความสำเร็จในการประกอบการ

ชุมชนขุนอมแฮดใน ตำบลแม่หลอง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโปว์ ชาวบ้านที่นี่ได้ชื่อว่าเป็นคนซื่อสัตย์และอารมณ์ดี บ้านขุนอมแฮดในเป็นพื้นที่ที่อยู่บนภูเขาโอบล้อมด้วยหมอก หมู่บ้านแห่งนี้มีเอกลักษณ์เรื่องการทำนา ไร่ แบบขั้นบันได และการทอผ้ากะเหรี่ยงอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ การทอผ้าของชาวบ้านที่นี่ต่างจากในเมือง เพราะใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่ากี่เอว ซึ่งสามารถพกพาไปบริเวณไหนของบ้านก็ได้ และเก็บพับไว้มุมใดมุมหนึ่งไม่เกะกะพื้นที่ ลวดลายบนผืนผ้าส่วนใหญ่เกิดจากวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน คน และป่า ที่ผู้ทอตั้งใจด้วยเทคนิคสอด ยก และ จกอย่างตั้งใจ

การผลิตเครื่องนุ่งห่มของพื้นที่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เดิมที่มีการปลูกฝ้ายร่วมกับการปลูกข้าว เพื่อใช้เป็นเส้นใยในทอผ้า ในปัจจุบันเส้นใยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและมีการสั่งซื้อขึ้นไปเพื่อทอผ้า ลักษณะของผ้ากะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงจะวางแผนและเตรียมการก่อนการทอผ้าโดยกำหนดว่าจุดประสงค์การทอก่อนเสมอ เช่น ทอเสื้อ ทอผ้าห่ม ผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น

การย้อมผ้าของกลุ่มจะให้พืชในท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้ได้สีที่ไม่เหมือนที่อื่น ๆ และยังมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ที่มีความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมของชาวโปว์ ที่แสดงออกถึงความเคารพในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และธรรมชาติ เรียกลวดลายนี้ว่า “ลายโปว์ร่วมใจ” ซึ่งลวดลายดังกล่าว ได้นำสัญลักษณ์ต่างๆ ของความสมบูรณ์ในชุมชน ประกอบด้วย อากาศบริสุทธิ์ ความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิต และความสุขในการแบ่งปันของคนในชุมชน จนเป็นลวดลายใหม่ให้กับกลุ่มทอผ้า

การประกอบการผ้าทอมือของกลุ่มผ้าทอมือจากการระบาดของ COVID-19 ทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ เนื่องจากไม่มีพ่อค้าขึ้นไปรับผลิตภัณฑ์ และกลุ่มไม่สามารถขายสินค้าได้เอง เนื่องจากขาดประสบการณ์และความรู้ในการขายสินค้า ประกอบกับไม่กล้าทำอะไรใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาแก้ไขปัญหาของกลุ่มใช้เวลาในการทำวิจัยในพื้นที่ 4 เดือน 28 วัน จากการวิจัยทำให้ได้กิจกรรมเป็น เราชาวโปว์ @ มก๋อยในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งได้ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน ได้แก่

- 1.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับกลุ่มผ้าทอมือ
- 2.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับสำหรับชุมชน
- 3.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับ สำหรับผู้ส่งเสริม และปัจจัยและเงื่อนไขในการปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

1.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับกลุ่มผ้าทอมือ

ผู้ปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ	การนำไปใช้
1.ผู้นำ กลุ่มผ้า ทอมือ	การสร้างพื้นที่เพื่อให้ มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายและปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	-ผู้นำกลุ่มจัดกิจกรรมการพูดคุยเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือเพื่อร่วมกันรับทราบความเป็นไปในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้บอกเล่า เกี่ยวกับการทำงานของตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างกัลยาณมิตร เพื่อร่วมกันป้องกันเรื่องราวที่อาจจะก่อปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือในอนาคต -ผู้นำกลุ่มต้องให้พื้นที่ และโอกาสสมาชิกได้แสดงศักยภาพของตนเองในการแก้ไขปัญหา
	การทำให้เป็นตัวอย่าง	-ผู้นำกลุ่มต้องเข้าร่วมและร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรม พร้อมทั้งอยู่จนสิ้นสุดกิจกรรม -ผู้นำกลุ่มต้องใช้หลักประชาธิปไตยและหลักเหตุผล ในการบริหารจัดการกลุ่ม -ผู้นำกลุ่มเป็นตัวอย่างของผู้ประกอบการผ้าทอมือที่หาความรู้ อยู่เสมอ สืบปัญหา และเป็นผู้มีรายได้จากการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่ม
	การสร้างแรงบันดาลใจ ให้ผู้ประกอบการผ้าทอมือ	-ผู้นำกลุ่มต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของสมาชิกว่าเป็นผู้มีความสามารถ โดยปล่อยให้สมาชิกได้คิด วางแผน ลงมือทำด้วยตนเอง ภายใต้การมีส่วนร่วมรับผิดชอบของกลุ่ม -ผู้นำกลุ่มจงใจสมาชิกกลุ่มที่มีรายได้ร่วมสร้างกำลังใจพูดคุย และเล่าประสบการณ์ ให้คำแนะนำในการทำงาน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้สมาชิกท่านอื่น ๆ ในการประกอบการผ้าทอมือ
	การมีส่วนร่วม	-ผู้นำกลุ่มร่วมเรียนรู้และสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ -ผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมสร้างแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือ โดยเริ่มจากแผนการทำงานของกลุ่มผ้าทอมือระยะสั้น และเน้นการรับผิดชอบร่วมกัน -ผู้นำกลุ่มดึงสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์เกี่ยวกับการทอและเทคนิคการทอให้เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม เพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม
	การสร้างความสัมพันธ์	-ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม โดยไม่ขึ้นการตัดสินใจ -ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างกิจกรรมที่ดึงศักยภาพของสมาชิกกลุ่มให้เกิดการ

ผู้ปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ	การนำไปใช้
		พัฒนาอย่างต่อเนื่อง -ผู้นำกลุ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันชุมชนและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
	การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ	-ผู้นำกลุ่มพิจารณาประเด็นการจัดกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตัวสมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นลำดับแรก -ผู้นำกลุ่มจะต้องไม่ละทิ้ง หนีหาย ปล่อยให้สมาชิกต้องอยู่ลำพังกับปัญหาในการประกอบการค้าทอมือ
	การเรียนรู้พัฒนาต่อเนื่อง	-ผู้นำกลุ่มพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม -ผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงศักยภาพที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ในอนาคต

ผู้ปฏิบัติ	แนวปฏิบัติ	การนำไปใช้
2. สมาชิก กลุ่มผ้า ทอมือ	การเรียนรู้และ เข้าเป็นส่วน หนึ่ง	<ul style="list-style-type: none"> -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือเข้าร่วม/รับฟัง เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ -สมาชิกกลุ่มทอผ้าเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความต้องการอยากพัฒนาตนเองหรือเห็นประโยชน์ มีใจจากการความเกรงใจ -ในการประชุมกลุ่มทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาในการประกอบการ สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องร่วมกันสร้างโอกาสการเรียนรู้ โดยนำประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น
	การกล้า ตัดสินใจ	<ul style="list-style-type: none"> -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องสอบถามรายละเอียดและข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนในการทำงาน -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องรับสอบถามทันที เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวางแผนการปฏิบัติงานกลุ่ม -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือต้องกล้านำเสนอความ -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ คิดเห็นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเหตุผล -สมาชิกกลุ่มผ้าทอมือ ทวนถาม/พูดซ้ำ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันกับวิทยากร/เจ้าหน้าที่ในประเด็นที่กำหนด เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

1. ท่านเห็นด้วยกับร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับกลุ่มผ้าทอมือ หรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดอธิบาย

.....

.....

2. ท่านคิดเห็นว่าร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับกลุ่มผ้าทอมือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

3. หากท่านจะนำแนวปฏิบัติไปใช้ มีอะไรบ้างที่ควรเพิ่มเติมโปรดอธิบาย

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติข้างต้น

.....

.....

2.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับชุมชน

ผู้ปฏิบัติ	แนวปฏิบัติ	การนำไปใช้
ผู้นำชุมชน	การให้เวลาและเข้าร่วม	-ผู้นำชุมชนมีเวลาเข้าร่วมรับฟังและให้ความสนับสนุนกลุ่มอย่างใจกว้าง ให้งบประมาณในการส่งเสริมอย่างเหมาะสม
	การให้กำลังใจและให้ความสำคัญ	-ผู้นำชุมชนจัดพื้นที่และเปิดใช้พื้นที่ส่วนกลางเพื่อให้กลุ่ม/สมาชิกชุมชนได้เข้าใช้งานสะดวก -ผู้นำชุมชนช่วยเหลือตามที่กลุ่มร้องขออย่างเต็มที่ -ผู้นำชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในชุมชนและให้ความสำคัญกับผู้ประกอบอาชีพทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างความสามัคคีของชุมชน -ผู้นำชุมชนใช้คำพูดและพูดให้กำลังใจ ให้ปลื้มกับคนในชุมชนถึงความสำคัญของการทอผ้าเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้ -ผู้นำชุมชนร่วมกับกลุ่มทอผ้า ให้ความรู้และประสบการณ์กับสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ โดยให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านบุคคลให้ความรู้ พร้อมทั้งได้ทดลองทอผ้า จากอุปกรณ์จริงเพื่อให้มีประสบการณ์ -ผู้นำชุมชนผลักดันผลิตภัณฑ์จากการประกอบการผ้าทอมือโดยการแนะนำนำเสนอผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น สู่ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ นอกจากนี้จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีแล้ว ยังเป็นการช่วยสืบสานภูมิปัญญาของพื้นที่อีกด้วย

1. ท่านเห็นด้วยกับร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับชุมชนหรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดอธิบาย

2. ท่านคิดเห็นว่าร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับชุมชน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. หากท่านจะนำแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับชุมชน นี้ไปใช้ มีอะไรบ้างที่ควรเพิ่มเติมโปรดอธิบาย

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้า
ทอมือของชุมชนสำหรับชุมชน

.....

3.ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับผู้ทำหน้าที่
ส่งเสริม

ผู้ปฏิบัติ	แนวปฏิบัติ	การนำไปใช้
1 กรม./ กระทรวง	การเพิ่ม ทางเลือก และ ติดตามผล	<p>-ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องออกแผนพัฒนาที่มีความหลากหลาย สำหรับกลุ่ม ผู้ประกอบการผ้าทอมือที่มีปัญหา ให้ได้รับการแก้ไขปัญหานั้นจนสามารถ พัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ โดยไม่ละทิ้งผู้ประกอบการ บางกลุ่มที่ยังมีปัญหาไว้ข้างหลัง</p> <p>-ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องออกมาตรการในการติดตามผลการดำเนินการแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำมาปฏิบัติได้</p>

ผู้ปฏิบัติ	แนวปฏิบัติ	การนำไปใช้
2 ผู้ทำ หน้าที่ ส่งเสริม	การรับฟัง และเข้าใจ	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องรับฟังและฟังอย่างตั้งใจ พร้อมจับประเด็นในสิ่งที่กลุ่มต้องการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสื่อสารชัดเจน ใช้คำง่าย และตรงไปตรงมา โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้กลุ่มได้รับการส่งเสริม การพัฒนา และจำเป็นต้องชี้แจงข้อดี/เสีย อย่างตรงไปตรงมา</p> <p>-แผนการดำเนินการส่งเสริม/พัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมจำเป็นต้องยิ่งที่ถูกต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมวางแผนการทำงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญห และลดช่วยลดค่าใช้จ่ายจากข้อจำกัดที่ไม่พึงประสงค์</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมเมื่อสร้างแผนการปฏิบัติการในพื้นที่แล้ว ต้องมีกิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลาย กับปัญหาของการประกอบการผ้าทอมือของแต่ละพื้นที่</p> <p>-การส่งเสริมและพัฒนา ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องคำนึงถึงความต้องการของกลุ่ม โดยเน้นการแก้ไขปัญหาก่อน แล้วจึงเสริมประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเข้าใจและเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณีของพื้นที่ ร่วมเรียนรู้ในวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าใจความรู้สึก ความคิด และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม จำเป็นต้องสร้างแผนการดำเนินการที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะด้านระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวก</p>
	การให้เคารพ และเสมอภาคกับ ผู้เข้าร่วม	<p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่ตีตรา ดูแคลนเกี่ยวกับสัญชาติ เชื้อชาติ แห่ลงกำเนิด แห่ลงที่อยู่อาศัย การศึกษา ความชื่นชอบและความเชื่อส่วนตัว รวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เข้าร่วม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเคารพ ให้เกียรติความแตกต่างของบุคคล ปฏิบัติกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเท่าเทียมกัน เสมือนมนุษย์ควรปฏิบัติต่อกัน</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องไม่แสดงตนว่ามีความรู้เหนือกว่ากลุ่มเป้าหมาย</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เสมอหน้าในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เพียงบางกลุ่ม</p> <p>-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องเชื่อมั่นในผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่าเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาได้ สามารถประสบความสำเร็จได้ จากที่ไม่รู้ ทำไม่เป็น ไม่กล้าทำ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ และประสบความสำเร็จ</p>

ผู้ปฏิบัติ	แนวปฏิบัติ	การนำไปใช้
	การมีความรู้ ลึกในเรื่องที่ ทำ	-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะส่งเสริม และจะสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ในหลากหลายวิธีการ -ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสามารถให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในขณะทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและพัฒนาต่อยอดต่อไป
	การเสริมแรง บวก	-ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้คำพูดเสริมแรงบวกกับผู้เข้าร่วม เช่น ทำได้สักระยะ ไม่ยากเลยคะ สวยจังคะ และมี....เพิ่มต้องสวยขึ้นนะ ๆ เป็นต้น - ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรยิ้มแย้ม พูดจาชัดเจน เมื่อตั้งคำถามต้องรอคำตอบ และกระตุ้นผู้เข้าร่วมช่วยกันคิด สามารถให้ตัวอย่างในการให้เห็นภาพเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ไม่ใช่ให้ตัวอย่างที่ขี้น่าเป็นต้น - ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมต้องสร้างกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เข้าร่วม ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงศักยภาพของตนเอง เน้นกิจกรรมที่ชี้แนะ-แนะนำ ไม่ใช่ชี้นำให้ทำตาม

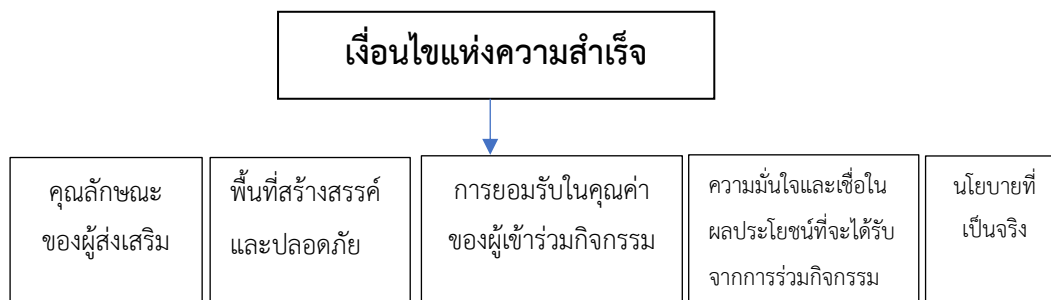
1. ท่านเห็นด้วยกับร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมหรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดอธิบาย

2. ท่านคิดเห็นว่าร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. หากท่านจะนำแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน สำหรับผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม นี้ไปใช้ มีอะไรบ้างที่ควรเพิ่มเติมโปรดอธิบาย

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชนสำหรับผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม

จากร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการผ้าทอมือ เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีเงื่อนไขในการปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นก่อนและระหว่างการดำเนินการ ประกอบด้วย

1.คุณลักษณะของผู้ส่งเสริม ความสำเร็จของการพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือที่สำคัญมาจากคุณลักษณะของผู้ส่งเสริมที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการ ผู้ส่งเสริมจึงต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ ผู้ส่งเสริมมีความเชื่อว่าทุกคนเป็นผู้มีจิตใจดี และเป็นคนดี

ผู้ส่งเสริมเป็นคนช่างสังเกตและเรียบง่ายพร้อมเรียนรู้ไปกับชุมชน

ผู้ส่งเสริมเป็นผู้เปิดกว้างทางความคิดและเชื่อว่าความรู้ไม่ได้เกิดจากการอ่านและประสบการณ์เดิมของตนและคนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้

ผู้ส่งเสริมเคารพการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้ส่งเสริมใช้เวลาอยู่กับพื้นที่เพื่อเข้าใจคน พื้นที่ สิ่งแวดล้อม

ผู้ส่งเสริมพร้อมช่วยเหลือ สนับสนุน เมื่อชุมชนร้องขอด้วยความเต็มใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ

ผู้ส่งเสริมไม่สร้างข้อจำกัด และพิจารณาก่อนให้คำมั่นสัญญากับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้ส่งเสริมมีความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่าง เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายจากบริบทพื้นที่

ผู้ส่งเสริมเป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ผู้ส่งเสริมไม่ตัดสินหรือเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชน

2.พื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัย การปฏิบัติการเพื่อให้ทราบความต้องการของพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจ พูดคุย แสดงความคิดเห็น ระดมความคิดเกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ จึงต้องมีพื้นที่ที่เป็นสถานที่เพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมกันทำกิจกรรม

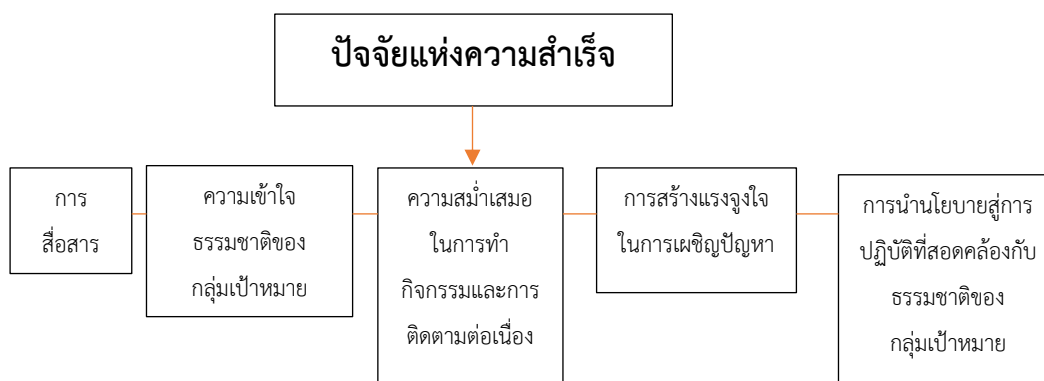
โดยจัดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดเวลา นอกจากสถานที่แล้ว จำเป็นจะต้องสร้างให้สมาชิกทุกคนเป็นผู้ที่รับฟังและเปิดกว้างทางความคิดร่วมด้วย

3. การยอมรับในคุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ ต้องคำนึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มิใช่เพียง ร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพื่อขับเคลื่อนแผนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้ส่งเสริมต้องเปิดใจกว้างไม่มีอคติกับศักยภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พลักดันให้ผู้เข้าร่วมคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้ส่งเสริมต้องกระตุ้นถาม พร้อมรอคอยคำตอบ ไม่ขึ้นคำตอบหลังจากถามคำถามไปแล้ว เมื่อผู้เข้าสามารถสร้างแนวทางแก้ไขปัญหได้แล้ว ผู้ส่งเสริมจำเป็นต้องอ่านทบทวนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนอีกครั้ง หากมีการแก้ไขจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ส่งเสริมจะต้องอ่านทวนให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนตรวจสอบ การที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างแผนการแก้ไขปัญหาคือการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือร่วมกัน ช่วยสร้างความมั่นใจความกล้าแสดงออกทางความคิด และมีมุมมองทางบวกต่อศักยภาพของตนเองมากขึ้น

4. ความมั่นใจและเชื่อในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมกิจกรรม ต้องให้เกียรติผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหุ้นส่วนของความสำเร็จที่เกิดขึ้น มิใช่เกิดจากผู้ส่งเสริม หรือผู้ประสานงาน แต่เกิดจากผู้เข้าร่วมทุกคน เมื่อมีการขอบคุณ หรือกล่าวถึงความสำเร็จ ต้องกล่าวถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะหุ้นส่วนของความสำเร็จ

5. นโยบายที่เป็นจริง การสร้างนโยบายให้สามารถดำเนินงานได้ ต้องมาจากการมีส่วนร่วมและการมองเห็นความสำคัญของการประกอบการผ้าทอมือ ซึ่งเริ่มต้นจากการการรับฟังปัญหาและหาปัญหาที่แท้จริงโดยผู้เข้าร่วมทุกฝ่าย และการร่วมคิดวางแผนที่เป็นไปได้จริงบนฐานศักยภาพของบริบทพื้นที่

นอกจากเงื่อนไขของแนวปฏิบัติแล้ว ยังพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการ และสิ่งนี้อาจทำให้การดำเนินการไม่ราบรื่น ประกอบด้วย การสื่อสาร ความเข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมและการติดตามต่อเนื่อง การสร้างแรงจูงใจในการเผชิญปัญหา การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย

การสื่อสาร การใช้คำง่ายชัดเจนมีความหมาย ตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ไม่บิดเบือน ช่วยให้ผู้ใช้เข้าร่วมกิจกรรม

ความเข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย ธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้ส่งเสริมต้องทำความเข้าใจและเข้าใจในชีวิตเพื่อนำไปปรับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิถีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จึงจะดำเนินการได้อย่างสนุกสนานและได้รับความร่วมมือ

ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมและการติดตามต่อเนื่อง การทำกิจกรรมต้องให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ ซึมซับและย่อยความรู้ด้วยตนเองจากการนำไปทดลองทำ ผู้ส่งเสริมต้องเผื่อเวลาในส่วนนี้ พร้อมช่วยย้าข้อมูลและวิธีการดำเนินการกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในขณะทำกิจกรรม และระหว่างการดำเนินกิจกรรม และเฝ้าสังเกตผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การสร้างแรงจูงใจในการเผชิญปัญหา การผลักดันให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำตนเองให้ผ่านไปได้ โดยใช้คำกระตุ้นเชิงบวก ผสมการยกตัวอย่างสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่จะช่วยฉายภาพให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกร่วม นอกจากนี้กิจกรรมที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความเข้มข้นของระดับปัญหา ควรเริ่มจากน้อย-ปานกลาง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ เมื่อผู้เข้าร่วมสามารถแก้ไขปัญหาในระดับแรกได้แล้วจะเกิดกำลังใจต่อตนเอง และพร้อมเผชิญปัญหาต่อไปได้

- สำหรับผู้ส่งเสริมเมื่อเกิดความท้อแท้ สามารถดึงตนเองให้กลับมาสู้ใหม่ในทุกครั้ง โดยมองว่าเป็นเรื่องสนุก เป็นเรื่องที่ท้าทาย

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย แผนงานหรือนโยบายที่มีเมื่อจะนำมาใช้กับพื้นที่ต้องพิจารณาและปรับให้สอดคล้องกับวิถีของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ส่งเสริมต้องย่อยข้อมูลก่อนแล้วปรับแต่ละข้อมูลย่อยให้สอดคล้องและยึดหยุ่นไปตามวิถีของกลุ่มเป้าหมาย

ท่านเห็นด้วยกับปัจจัยและเงื่อนไขของร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
ของชุมชนผ้าทอมือหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่สละเวลาเข้าร่วมพิจารณา
ร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของชุมชนผ้าทอมือ
นางสาวอริภา มงคลดาว

นิสิตผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก จ แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ “เป็นเราชาวโปว์ @ อมก้อย

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ “เป็นเราชาวโปว์ @ อมก้อย

กิจกรรมที่..... ชื่อกิจกรรม

วันที่..... เวลา.....

สภาพบรรยากาศการจัดกิจกรรม

ผู้สังเกต.....

ประเด็นการสังเกต	กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือของชุมชน	สิ่งที่ผู้เข้าร่วมแสดงออก
การเข้าร่วมกิจกรรม		
การรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรม		
ความรู้สึกรู้สึกต่อการทำกิจกรรม		

ภาคผนวก ฉ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ “เป็นเราชาวโปว์ @ อมก้อย

กิจกรรมที่..... ชื่อกิจกรรม.....วัน เดือน ปี.....

ผู้ประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ประสานงาน

ความรู้สึกรู้สึกของท่านต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	
ความพอใจมาก	ไม่พอใจ
Ö	TT

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะหลักการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือจาก
โปรแกรม LESREL

สมรรถนะหลักการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ

	Factor			
	1	2	3	4
a01		.768		
a02		.818		
a03		.794		
a04	.318	.685		
a05	.305	.629		
a06	.375	.711		
a17	.705			
a18	.654			
a19	.704	.360		
a20	.751	.315		
a21	.770			
a22	.720	.322		
a23	.682	.390		
a24	.358			.527
a25	.413		.316	.644
a27		.340	.306	.683
a44			.596	.459
a45			.542	.324
a46			.727	.314
a47	.509	.342	.549	
a48	.472		.666	
a49	.454		.732	
a50	.455		.672	
a26	.306	.384		.622

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

Rotation Method: Varimax with Kaiser

Normalization.

a. Rotation converged in 10 iterations.

สมรรถนะทางวิชาชีพการเป็นผู้ประกอบการค้าทอมือ

	Factor		
	1	2	3
a7	.709		
a8	.796		
a9	.789		
a10	.776		
a11	.817		
a12	.822		
a13	.663		
a14	.804		
a15	.519		.482
a16	.359		.520
a28		.805	
a29		.602	.493
a30		.703	.411
a31		.831	
a32		.732	.386
a33		.453	.531
a34	.407	.534	.371
a35		.680	
a36	.305	.630	.416
a37		.438	.666
a38		.495	.619
a39		.369	.619
a40	.360	.399	.499
a41	.321	.311	.671
a42		.308	.794
a43			.781

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

Rotation Method: Varimax with Kaiser

Normalization.

a. Rotation converged in 6 iterations.

ภาคผนวก ข ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
1	ท่านเป็นผู้มีความพากเพียรในการประกอบกร ผ้าทอมือ	มีความพากเพียรเพื่อความสำเร็จในการ ประกอบการผ้าทอมือ
2	ท่านเป็นผู้มีความอดทนในการประกอบกรผ้า ทอมือ	มีความอดทนต่อความยากลำบากในที่เกิดขึ้นใน การประกอบการผ้าทอมือ
3	ท่านใส่ใจและลงรายละเอียดในการ ประกอบการผ้าทอมือ	มีความใส่ใจและลงรายละเอียดในการประกอบการ ผ้าทอมือ
4	ท่านตรวจสอบวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการ ประกอบการผ้าทอมือก่อนใช้งานและดูแลหลัง การใช้งานอย่างสม่ำเสมอ	มีความสม่ำเสมอในการตรวจสอบดูแลวัตถุดิบและ อุปกรณ์ในการประกอบการผ้าทอมือก่อนใช้งาน และดูแลหลังการใช้งาน
5	ท่านยอมรับทั้งข้อเสนอแนะ และคำแนะนำดี เตือน	มีความใจกว้างยอมรับทั้งข้อเสนอแนะ และ คำแนะนำดีเตือนเพื่อปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น
6	ท่านรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการ ประกอบการผ้าทอมือ	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการ ประกอบการผ้าทอมือ
7	ท่านมักจะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ ประกอบการ ผ้าทอมือด้วยความถูกต้องเป็น สำคัญ	มีความรอบครอบในการใช้เหตุผลพิจารณาเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบการผ้าทอมือ
8	ท่านดำเนินการประกอบการผ้าทอมือด้วยความ ยุติธรรม	มีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อสมาชิกกลุ่มอย่าง เท่าเทียม
9	ท่านเป็นแบบอย่างของผู้ร่วมงานที่รักษาคำพูด	มีความรับผิดชอบต่อคำพูด
10	ท่านเป็นแบบอย่างของผู้ประกอบการผ้าทอมือ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ	มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ
11	ท่านสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับสมาชิกใน กลุ่มผ้าทอมือได้อย่างราบรื่น	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมร่วมกับ สมาชิกในกลุ่มผ้าทอมือ
12	ท่านรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกและบุคคล อื่นเกี่ยวข้องกับการผลิตและการประกอบการ ผ้าทอมือ	ความเป็นประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับเสียง ของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงาน
13	ท่านให้โอกาสและเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่ม ผ้าทอมือได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทอ ผ้าและสร้างสรรค์ลวดลาย	มีความเปิดกว้างให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงศักยภาพ ของตนเองในการทอผ้าและสร้างสรรค์ลวดลาย
14	ท่านยินดีช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกเมื่อมีปัญหาใน การทำงานหรือปัญหาอื่น ๆ	มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อมีปัญหาใน การทำงานหรือปัญหาอื่น ๆ
15	ท่านสามารถตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ	มีความสามารถในการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
	ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่เกิดขึ้นได้ ทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ	ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบได้ ทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ
16	ท่านสามารถคาดการณ์ทิศทาง แนวโน้มการ ประกอบการค้าทอผ้า ทั้งในระยะสั้นและระยะ ยาวได้อย่างแม่นยำ	มีความสามารถในการคาดการณ์ทิศทาง แนวโน้ม การประกอบการค้าทอผ้า ทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาวได้อย่างแม่นยำ
17	ท่านสามารถควบคุมตนเองในการประกอบการ ค้าทอผ้าโดย ไม่หวั่นไหวกับสิ่งต่าง ๆ ภายนอก	มีความสุขไม่หวั่นไหวกับกระแสเงินจนวนค้าทอผ้า ของกลุ่มชาติอัตลักษณ์ของตนเอง
18	ท่านมีการควบคุมและประมาณการดำเนินงาน ของตนเองเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิด ขึ้นอยู่เสมอ	มีความสามารถในการควบคุมตนเองให้พร้อมรับ กับวิกฤติการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
19	ท่านเรียนรู้จากสิ่งผิดพลาดและพัฒนาแก้ไข เพื่อให้การประกอบการค้าทอผ้ากลับมาดีขึ้น และไม่กลับไปทำผิดซ้ำ	มีความถ่อมตนเรียนรู้จากสิ่งผิดพลาดและพัฒนา แก้ไข เพื่อให้การประกอบการค้าทอผ้ากลับมาดี ขึ้น
20	ท่านเป็นคนมั่นใจในการประกอบการค้าทอผ้า ของตนเอง	มีความมั่นใจในการประกอบการค้าทอผ้าของ ตนเอง
21	ท่านรู้จักประมาณตนเองในการดำเนินการ ประกอบการค้าทอผ้า	มีความสามารถในการประเมินศักยภาพของตนเอง ในการดำเนินการประกอบการค้าทอผ้า
22	ท่านเข้าถึงง่ายพร้อมให้คำปรึกษาผู้อื่นเกี่ยวกับ การจัดการปัญหาต่าง ๆ ในการประกอบการค้า ทอผ้าได้อย่างสมเหตุสมผล	มีความพร้อมที่จะให้คำปรึกษาผู้อื่นเกี่ยวกับการ จัดการปัญหาต่าง ๆ ในการประกอบการค้าทอผ้า ได้ตลอดเวลา
23	ท่านมองเห็นคุณค่าของการประกอบการค้าทอ ผ้าของตนเอง	มีความภาคภูมิใจในคุณค่าของการประกอบการค้า ทอผ้าของตนเอง
24	ท่านมีความรู้และสามารถคัดเลือกเส้นใยฝ้าย หรือเส้นใยไหมที่มีคุณภาพเพื่อใช้ทอผ้า	มีความรู้และสามารถคัดเลือกเส้นใยฝ้ายหรือเส้นใย ไหมที่มีคุณภาพเพื่อใช้ทอผ้า
25	ท่านมีความรู้และทักษะความชำนาญในการ จัดเตรียม การใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต ผ้าทอผ้า ตามขั้นตอนการผลิต	มีความรู้และทักษะความชำนาญในการจัด เตรียมการใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าทอ ผ้า ตามขั้นตอนการผลิต
26	ท่านมีความรู้และทักษะความชำนาญในการทอ ผ้าเป็นอย่างดี	มีความรู้ เรื่องเทคนิคและการใช้เทคนิคในสารถ ผ้า
27	ท่านมีความรู้และทักษะความชำนาญในการ จัดเตรียมการใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตผ้า ทอผ้า ตามขั้นตอนการผลิต	มีความรู้และทักษะความชำนาญในการจัด เตรียมการใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าทอ ผ้า ตามขั้นตอนการผลิต
28	ท่านสามารถใช้เทคนิคการทอผ้า (จก,ยก,เกาะ)	มีความสามารถในการสร้างสรรค์ลวดลายผ้าทอผ้า

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
	,ขีด,ล้วง,ควบเส้น,มัดหมี่) ในการสร้างลวดลาย ผ้าทอมือด้วยตนเอง	จากการใช้เทคนิคการทอ (จก,ยก,เกาะ,ขีด,ล้วง ,ควบเส้น,มัดหมี่) ได้ด้วยตนเอง
29	ท่านมีความชำนาญในการย้อมสีเส้นใย	มีความชำนาญในการย้อมสีธรรมชาติสามารถ สร้างสรรค์ลวดลายผ้าทอมือให้เป็นที่จดจำ
30	ท่านมีความรู้เรื่องทฤษฎีสีและการจับคู่สี	มีความรู้เรื่องทฤษฎีสี การจับคู่สี และสามารถ คาดการณ์แนวโน้มเทรนด์สีได้ และสามารถนำ ความรู้ทฤษฎีสี การจับคู่สีเข้ามาสร้างสรรค์ ลวดลายให้เป็นที่น่าจดจำ
31	ท่านสามารถสร้างตัวอย่างลวดลายบนผืนผ้า ของตนเอง (ผ้าแล้ว) เพื่อเป็นแบบในการทอ	มีความสามารถในการสร้างตัวอย่างลวดลายบนผืน ผ้าเพื่อเป็นแบบอย่างในการทอ (ผ้าแล้ว)
32	ท่านสามารถอ่านและสร้างกราฟออกแบบ ลวดลายผ้าทอมือได้	มีความสามารถในการอ่านและสร้างกราฟเพื่อ ออกแบบลวดลายผ้าทอมือได้
33	ท่านมีความรู้และมีความสามารถในการย้อมสี ผ้า โดยใช้เทคนิคการย้อมสีธรรมชาติให้สีติดทน	มีความรู้และมีความสามารถในการย้อมสีผ้า โดยใช้ เทคนิคการย้อมสีธรรมชาติให้สีติดทน และ สามารถตรวจสอบความถูกต้องของการย้อมสี
34	ท่านมีการตรวจสอบความถูกต้องในทุกขั้นตอน ของการทอผ้า	มีความสามารถในการถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้ การผลิตเส้นใยและขั้นตอนการทอผ้าได้อย่าง ถูกต้องเป็นลำดับขั้นตอน
35	ท่านสามารถถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้การผลิต เส้นใยและขั้นตอนการทอผ้าได้อย่างถูกต้องเป็น ลำดับขั้นตอน	มีความสามารถในการอธิบายเรื่องผ้าและวิธีการ ขั้นตอนในการทอผ้าให้สมาชิกเข้าใจได้ง่าย
36	ท่านสามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อนในการผลิต และการทอผ้าให้เข้าใจได้ง่าย	มีความสามารถในการอธิบายเรื่องผ้าและวิธีการ ขั้นตอนในการทอผ้าให้สมาชิกเข้าใจได้ง่าย
37	ท่านมีความรู้และสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก ผ้าทอมือได้	มีความรู้สามารถในการแปรรูปและตรวจสอบ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือได้
38	ท่านมีการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จาก การแปรรูปผ้าทอมือ	มีความสามารถในการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ ใหม่จากการแปรรูปผ้าทอมือ
39	ท่านมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนด เป้าหมายในการประกอบการผ้าทอมือทั้งระยะ สั้นและระยะยาว	มีความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานและ กำหนดเป้าหมายในการประกอบการผ้าทอมือทั้ง ระยะสั้นและระยะยาว
40	ท่านสามารถกำหนดระยะเวลาการผลิตผ้าทอ มือได้	มีความสามารถในการกำหนดระยะเวลาการผลิต ผ้าทอมือได้
41	ท่านสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของ	มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของ

ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือและการประกอบการผ้าทอมือของท่านได้	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือและการประกอบการผ้าทอมือของท่านได้
42	ท่านวางแผนการทำการตลาดและการจัดจำหน่ายให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินการประกอบการผ้าทอมือ	มีความสามารถในการวางแผนการทำการตลาดและการจัดจำหน่ายให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินการประกอบการผ้าทอมือ
43	ท่านมีการวางแผนการตลาดและการจำหน่ายผ้าทอมืออย่างมีประสิทธิภาพ	มีความสามารถในการวางแผนการตลาดและการจำหน่ายผ้าทอมืออย่างมีประสิทธิภาพ
44	ท่านสามารถปรับใช้ความรู้หรือประสบการณ์เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือได้อย่างเหมาะสม	มีความสามารถในการปรับใช้ความรู้หรือประสบการณ์ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาในการประกอบการผ้าทอมือได้อย่างเหมาะสม
45	ท่านมีความรู้ความสามารถในการทำการตลาดและการตลาดออนไลน์	มีความรู้ความสามารถในการทำการตลาดและการตลาดออนไลน์
46	ท่านสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้	มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้
47	ท่านให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจให้บริการ	มีความสามารถในการให้บริการด้วยความเต็มใจและตั้งใจให้บริการ
48	ในการให้บริการท่านสามารถอธิบายความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้ถูกต้อง	มีความสามารถในการให้บริการ สามารถอธิบายความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของท่านได้ถูกต้อง
49	ท่านสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอมือที่เป็นประโยชน์แก่ลูกค้าได้ถูกต้อง เช่น การดูแลและเก็บรักษาผ้าไหมทอมือ เป็นต้น	มีความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอมือที่เป็นประโยชน์แก่ลูกค้าเมื่อได้รับผ้าทอมือไปแล้ว เช่น การดูแลและเก็บรักษาผ้าไหมทอมือ เป็นต้น
50	ท่านหาแนวทางแก้ไขหรือเป็นธุระให้ลูกค้าเมื่อลูกค้าต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับผ้าทอมือ	มีความสามารถในการหาแนวทางแก้ไขหรือเป็นธุระให้ลูกค้าเมื่อลูกค้าต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับผ้าทอมือ

ภาคผนวก ญ ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผ้าทอมือ
Core Competency

DATE: 2/ 3/2022

TIME: 12:50

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\User\Desktop\CFA\set3 new\CORE\CORE.spl:

TI CORE

DA NI=4 NO=522 MA=CM NG=1

LA

CORE1 CORE2 CORE3 CORE4

KM

1.000

.606 1.000

.657 .544 1.000

.740 .586 .665 1.000

ME

4.203 4.339 3.822 3.920

SD

.641 .624 .835 .851

MO NK=1 NX=4 LX=FU,FI TD=FU,FI PH=FU,FI

LK

CORE

FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1)

FR TD(1,1) TD(2,2) TD(3,3) TD(4,4)

FR PH(1,1)

PD

OU FS SC MI ND=3

TI CORE

Number of Input Variables 4
 Number of Y - Variables 0
 Number of X - Variables 4
 Number of ETA - Variables 0
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 522

TI CORE

Covariance Matrix

	CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
CORE1	0.411			
CORE2	0.242	0.389		
CORE3	0.352	0.283	0.697	
CORE4	0.404	0.311	0.473	0.724

TI CORE

Parameter Specifications

LAMBDA-X

CORE

CORE1	1
CORE2	2
CORE3	3
CORE4	4

THETA-DELTA

CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
5	6	7	8

TI CORE

Number of Iterations = 3

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

CORE

 CORE1 0.552
 (0.024)
 23.440

CORE2 0.434
 (0.025)
 17.363

CORE3 0.644
 (0.032)
 19.973

CORE4 0.729
 (0.031)
 23.246

PHI

CORE

 1.000

THETA-DELTA

CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
0.106	0.201	0.283	0.193
(0.011)	(0.014)	(0.022)	(0.019)
9.852	14.195	13.053	10.096

Squared Multiple Correlations for X - Variables

CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
0.742	0.485	0.594	0.734

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 2
 Minimum Fit Function Chi-Square = 1.101 (P = 0.577)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 1.082 (P = 0.582)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 5.480)

Minimum Fit Function Value = 0.00211
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0105)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0725)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.846

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0345
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0345 ; 0.0451)
 ECVI for Saturated Model = 0.0384
 ECVI for Independence Model = 2.443

Chi-Square for Independence Model with 6 Degrees of Freedom = 1265.010
 Independence AIC = 1273.010
 Model AIC = 17.082
 Saturated AIC = 20.000
 Independence CAIC = 1294.041
 Model CAIC = 59.143
 Saturated CAIC = 72.577

Normed Fit Index (NFI) = 0.999
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.002
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.333
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.000
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.001
 Relative Fit Index (RFI) = 0.997

Critical N (CN) = 4360.362

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.00279
 Standardized RMR = 0.00526
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.999
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.995
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.200

TI CORE

Modification Indices and Expected Change

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for THETA-DELTA

	CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
-----	-----	-----	-----	-----
CORE1	--			
CORE2	0.382	--		
CORE3	1.081	0.210	--	
CORE4	0.210	1.081	0.382	--

Expected Change for THETA-DELTA

	CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
-----	-----	-----	-----	-----
CORE1	--			
CORE2	0.006	--		
CORE3	-0.016	0.006	--	
CORE4	0.009	-0.014	0.013	--

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
-----	-----	-----	-----	-----
CORE1	--			
CORE2	0.016	--		
CORE3	-0.030	0.012	--	
CORE4	0.016	-0.027	0.018	--

Maximum Modification Index is 1.08 for Element (4, 2) of THETA-DELTA

TI CORE

Factor Scores Regressions

KSI

	CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
-----	-----	-----	-----	-----
CORE	0.577	0.239	0.251	0.418

TI CORE

Standardized Solution

LAMBDA-X

	CORE
-----	-----
CORE1	0.552
CORE2	0.434

CORE3 0.644
CORE4 0.729

PHI

CORE

1.000

TI CORE

Completely Standardized Solution

LAMBDA-X

CORE

CORE1 0.862
CORE2 0.696
CORE3 0.771
CORE4 0.857

PHI

CORE

1.000

THETA-DELTA

CORE1	CORE2	CORE3	CORE4
-----	-----	-----	-----
0.258	0.515	0.406	0.266

Time used: 0.016 Seconds

CHULALONGKORN UNIVERSITY

Functional Competency

DATE: 2/ 3/2022

TIME: 14:17

LISREL 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\User\Desktop\CFA\set3 new\FUNT\SYNTAX2.pr2:

```

TI FUNT
DA NI=3 NO=522 MA=CM NG=1
LA
FUNT1 FUNT2 FUNT3
KM
1.000
.470 1.000
.541 .894 1.000
ME
4.347 3.393 3.528
SD
.543 1.045 .914
MO NK=1 NX=3 LX=FU,FI TD=FU,FI PH=SY
LK
FUNT
FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)
FR TD(1,1) TD(2,2)
VA .02 TD 3,3
PD
OU FS SC MI ND=3 AD=OFF

TI FUNT

```

Number of Input Variables 3
 Number of Y - Variables 0
 Number of X - Variables 3
 Number of ETA - Variables 0
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 522

TI FUNT

Covariance Matrix

	FUNT1	FUNT2	FUNT3
FUNT1	0.295		
FUNT2	0.267	1.092	
FUNT3	0.268	0.854	0.835

TI FUNT

Parameter Specifications

LAMBDA-X

FUNT	
FUNT1	1
FUNT2	2
FUNT3	3

THETA-DELTA

FUNT1	FUNT2	FUNT3
4	5	0

TI FUNT

Number of Iterations = 5

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

FUNT

FUNT1 0.296
(0.022)
13.353

FUNT2 0.945
(0.035)
26.748

FUNT3 0.903
(0.029)
31.507

PHI

FUNT

1.000

THETA-DELTA

FUNT1	FUNT2	FUNT3
-----	-----	-----
0.207	0.199	0.020
(0.013)	(0.014)	
15.991	14.553	

Squared Multiple Correlations for X - Variables

FUNT1	FUNT2	FUNT3
-----	-----	-----
0.297	0.818	0.976

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 1

Minimum Fit Function Chi-Square = 2.376 (P = 0.123)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 2.360 (P = 0.124)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 1.360

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 10.119)

Minimum Fit Function Value = 0.00456

Population Discrepancy Function Value (FO) = 0.00261

90 Percent Confidence Interval for FO = (0.0 ; 0.0194)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0511

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.139)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.350

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0237

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0211 ; 0.0405)

ECVI for Saturated Model = 0.0230

ECVI for Independence Model = 1.324

Chi-Square for Independence Model with 3 Degrees of Freedom = 683.978

Independence AIC = 689.978

Model AIC = 12.360

Saturated AIC = 12.000

Independence CAIC = 705.751

Model CAIC = 38.648

Saturated CAIC = 43.546

Normed Fit Index (NFI) = 0.997

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.994

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.332

Comparative Fit Index (CFI) = 0.998

Incremental Fit Index (IFI) = 0.998

Relative Fit Index (RFI) = 0.990

Critical N (CN) = 1456.168

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.00530

Standardized RMR = 0.00935

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.997

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.982

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.166

TI FUNT

Modification Indices and Expected Change

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for THETA-DELTA

	FUNT1	FUNT2	FUNT3
	-----	-----	-----
FUNT1	- -		
FUNT2	2.360	- -	
FUNT3	2.360	2.360	2.360

Expected Change for THETA-DELTA

	FUNT1	FUNT2	FUNT3
-----	-----	-----	-----
FUNT1	--		
FUNT2	-0.014	--	
FUNT3	0.014	0.044	-0.042

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	FUNT1	FUNT2	FUNT3
-----	-----	-----	-----
FUNT1	--		
FUNT2	-0.026	--	
FUNT3	0.028	0.046	-0.051

Maximum Modification Index is 2.36 for Element (2, 1) of THETA-DELTA

TI FUNT

Factor Scores Regressions

KSI

	FUNT1	FUNT2	FUNT3
-----	-----	-----	-----
FUNT	0.031	0.102	0.967

TI FUNT

Standardized Solution

LAMBDA-X

	FUNT
-----	-----
FUNT1	0.296
FUNT2	0.945
FUNT3	0.903

PHI

	FUNT
-----	-----
	1.000

TI FUNT

Completely Standardized Solution

LAMBDA-X

FUNT

FUNT1 0.545

FUNT2 0.904

FUNT3 0.988

PHI

FUNT

1.000

THETA-DELTA

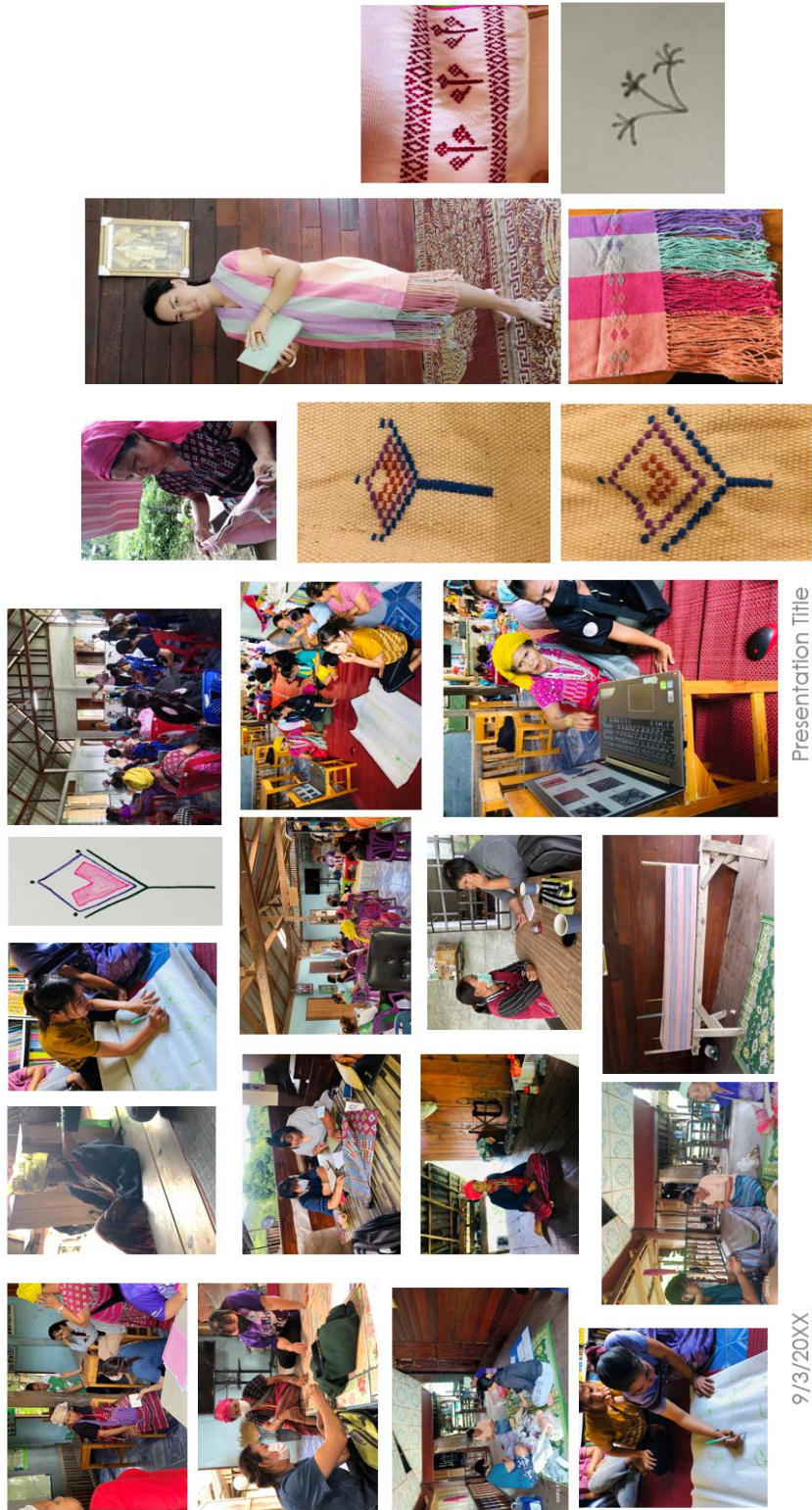
FUNT1 FUNT2 FUNT3

0.703 0.182 0.024

Time used: 0.016 Seconds

ภาคผนวก ฎ ภาพบรรยากาศในการเก็บข้อมูล

ประมวลภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

Presentation Title

9/3/20XX

ภาคผนวก ฐ ผลลัพธ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมเป็นเราชาวโปร้ ๑ อมก้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- Akera, R. (2022). THE FUTURE ENTREPRENEUR FOR 4.0. *VRU Research and Development Journal Science and Technology*, 12(2), 79-88 [in Thai].
- Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Published. Publication Office of the European Union.
- Baumol, W. J. (1990). Entrepreneurship: productive, unproductive and destructive. *Journal of Political Economy*, 98, 893–921.
- Boyatzis, R. E. (1982). *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. Published. John Wiley and Sons, Inc.
- Burnard, P. (1996). Teaching the Analysis of Textual Data: An Experiential Approach. *Nurse Education Today*, 16, 278-281.
- Bygrave, W. D. a. Z., A. (2011). *Entrepreneurship*. Published. John Wiley & Sons.
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1991). A conceptual model of entrepreneurship as firm behavior. *Erurepreneurship Theory & Practice*, 16(1), 7-25.
- Crockett, L. W., & Churches, A. . (2017). *Mindful Assessment: The 6 Essential Fluencies of Innovative Learning*. Published. SolutionTree Press.
- Dess, G. G., & Lumpkin, G. T. (2005). The role of entrepreneurial orientation in stimulating effective corporate entrepreneurship. *Academy of Management Executive*, 19(1), 147-156.
- Dewey, J. (2007). *Experience and education*. Published. Simon and Schuster.
- Ester, G. (1996). *Processing experiential learning in the pfeiffer library*. Published.
- Flanagan, J. C. (1954). The Critical Incident Technique. *Psychological Bulletin*, 51(4), 327-358.
- Forum., W. E. (2011). *Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st century: Final report on the entrepreneurship education workstream*, World Economic Forum.
- Frese, M., Krauss, S. I., & Friedrich, C. (2000). *Microenterprises in Zimbabwe: The function of sociodemographic factor, psychological strategies, personal*

- initiative, and goal setting for entrepreneurial success and failure of microbusiness owners in Africa: A psychological approach.*Published. Conn: Quorum.
- Furukawa., P. a. (1980). *modeling methods in : Helping People Change* Published. Pergamon Press.
- Gartner, W. B., & Bellamy, M. G. (2010). *Enterprise.*Published. Educational Publishing.
- gazette., T. g. (2021). Thai government gazette in Thai-English translated from the government gazette. .
- Gould, J. (2012). *Learning theory and classroom practice in the lifelong learning sector.*Published. Learning Matters.
- Hair, J. F., Jr., Anderson, R. E., Tatham, R. L. and Black, W. C. (2010). *Multivariate Data Analysis..*Published. Macmillan Publishing Company.
- Hair, J. F. J., Anderson, R. E., Tatham, R. L. and Black, W. C. (1995). *Multivariate Data Analysis (3rd edition).* .Published. Macmillan.
- Hopkins, D. (1985). *A teacher's guide to classroom research.*Published. Open University Press.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planner : Doing Critical Participatory Action Research.*Published. Springer.
- Knowles, M. (1984). *Andragogy in Action.*Published. Jossey-Bass.
- Knowles, M. S. (1970). *The modern practice of adult education: Androgogy versus pedagogy.*Published. New York Association Press.
- Knowles, M. S. (1987). *The adult learner.*Published. Gulf.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development.*Published. Prentice Hall.
- Luckner, J. L., & Nadler, R. S. (1997). *Processing the adventure experience.*Published. Kendall/Hunt.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society.*Published. The Free Press.
- Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science*, 29(7), 770-791.
- Pfeiffer, J. W., & Jones, J.E., Eds. (1983). *Experiential learning cycles. In reference guide*

- to *handbooks and annuals (revised)*. Published. University Associates Publishers.
- Pretty, J. N. (1997). Participatory Learning for Integrated Farming Retrieved from <http://agris.fao.org/agris-search/search/display.do?f=2000/DK/DK00026.x ml; DK2000000878>
- Pretty, J. N., Guijt, I., Scoones, I., & Thompson, J. (1995). *A Trainer's Guide for Participatory Learning and Action*. Published. IEED.
- Promotion., D. o. I. (2020). Annual project: Kon phan r startup. Retrieved from <https://www.dip.go.th/files/article/attachments/dip>
- Punpom, D. (2018). Effects of participatory learning on behavior changing for smoking cessation among high school students in Chiang Mai Province *Chiang Mai*.
- REES., F. (2005). *the facilitator excellence handbook*. Published. John Wiley & Sons, Inc.
- Rogers., E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. Published. The Free Press.
- Schumpeter, J. A. (2008). *The Theory of Economic Development. An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. Published. Transaction Publishers.
- Spencer L.M, M. D. C., Spencer S. (1994). *Competency assessment methods*. Published. Hay-McBer Research Press.
- Suttirut, S., Phunpanich, T., & Leamsuwan, I. (2019). Participation learning management for development of immunology learning outcomes and 21st century skills. *Huachiew Chalermprakiet University Journal*, 23(2), 267-278 (in Thai).
- Timmons, J. A., & Spinelli, S. (2009). *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century*. Published. McGraw-Hill/Irwin.
- UNESCO. (2001a). Module Four Participatory Learning. Retrieved from <http://www2.unescobkk.org/elib/publications/nonformal/M4.pdf>
- UNESCO. (2001b). Module Four Participatory Learning. Retrieved from <http://www2.unescobkk.org/elib/publications/nonformal/M4.pdf>
- Vora, D., Vora, J., & Polley, D. (2012). Applying entrepreneurial orientation to a medium sized firm. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 18(3), 352-379.

- Wennekers, A. R. M., Uhlaner, L. M., & Thurik, A. R. . (2002). Entrepreneurship and its conditions: a macro perspective. *International Journal of Entrepreneurship Education*, 1(1), 25-64. .
- Whitehead, J. M. J. (2006). *All You Need to Know About Action Research*. Published. SAGE.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). การรณรงค์ส่งเสริมการใช้“ผ้าไทย”มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. Retrieved from <http://164.115.27.97/digital/files/original/da963174300f8686d379e93942a46714.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายการวิจัยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (*Entrepreneurship Education*). Published. พรึกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562). โครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ (Entrepreneurship Development Programme: EDP). Retrieved from <http://library.dip.go.th/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=dig&cat=sub&ref=S:@9048&nx=321&lang=0&db=Main&pat=19623&cat=cal&skin=u&lpp=256&catop=&scid=zzz>
- กิตติวดี บุญเชื้อ. (2540). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. วารสารครุศาสตร์, 26(1), 7-22.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนสำคัญที่สุด. Published. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จงกลณี ชุตินาเวรินทร์. (2544). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา Published. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). 80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. Published. แดเน็กซ์ อินเตอร์ คอร์ปอเรชั่น .
- ชุตินา หวังเบ็ญหมัด และ เจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์. (2555). สมรรถนะทางด้านบริหารธุรกิจและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตในจังหวัดสงขลา. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลา, สงขลา.
- ชุตินา โอภาสานนท์. (2543). ก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ. Published. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและสถาบันพัฒนารัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2556). การสรรหาการคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. Published. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- दनัย เทียนพุด. (2551). บริหารคนในทศวรรษหน้า. Published. บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.

ธารา ทวีโชค. (2558). คุณลักษณะที่ดีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.

Retrieved from <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/1296>

นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. Published. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิติทย์ เอมเอก, ดนุวิศ สุวรรณวงศ์, เกียรติศักดิ์ พันธุ์พงศ์, & ปาริฉัตร ตู่คำ. (2558). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้.

Published. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

นันทวัฒน์ สุขผล. (2543). คู่มือปฏิบัติการฝึกอบรม. Published. เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

นิสตาเรย์ เวชยานนท์. (2543). การบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบไทย Published. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันจัดการพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญจวรรณ วิงวอน. (2555). การเป็นผู้ประกอบการเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). Published. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุริม โอทกานนท์. (2557). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ. Retrieved from <http://www.cmmu.mahidol.ac.th/ubi/index.php/articles/3-entrepreneurship>

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). การออกแบบการวิจัย *Research Design* (7 ed.). Published. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ผนทิพย์ ชารไสว, ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ, & ไฉ จามรมาน. (2555). การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7, 39-50.

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2555). พุทธธรรม. Published. สำนักพิมพ์พลีพิมพ์.

พัทธมน ฐะธรรมานนท์, & กังวาน ยอดวิเศษศักดิ์. (2565). ปัจจัยธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจเบเกอรี่บนออนไลน์. วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 13, 16-31.

มารุต พัฒนาผล. (2561). เอกสารประกอบการเรียนรู้รายวิชา การโค้ชเพื่อการรู้คิด *Module 9* การสร้างความยืดหยุ่นผูกพันในการเรียนรู้. Published. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุรนนท์ ตามกาล, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, & เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2561). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักวิถีชีวิตสีเขียวเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของครอบครัว *Journal of HR intelligence* สถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 13(1), 121-145.

เยาวลักษณ์ เคลือบมาศ. (2551). ความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการในปัจจุบัน. *FEU Academic*

- Review Journal*, 1(2 (2008): ธันวาคม 2550 - พฤษภาคม 2551), 45-51.
- วนิดา ชนินทุทวงศ์. (2543). คู่มือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม.Published. สำนักงานพัฒนา
สุภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- วัฒนะ จุฑะวิภาต. (2555). ผ้าทอกับชีวิตคนไทย.Published. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2544). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544.Published. พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). พลังการเรียนรู้ รู้: ในกระบวนการทัศน์ใหม่ Published. SR PRINTING LIMITES
PARTNERSHIP.
- วิมลวิภา เกตุเทียน. (2556). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนิน
ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
- ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ. (2558). คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้าน
บริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร. Retrieved from
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:94480
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2548). นี่คือผ้าทอพื้นบ้าน โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการ
กำหนดมาตรฐานผ้าทอพื้นบ้านเพื่อสิ่งแวดล้อม.Published. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย, สำนักงานภาค.
- คู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ, (2548).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนฯ 12 ฉบับประชาชน
นวัตกรรมคือหัวใจของการพัฒนา.Published. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.).
(2563). หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร Published. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.).
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2550). ผ้าไทย สายใยจากอดีตสู่ปัจจุบัน ก้าวทันสู่โลกอนาคตใน
เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ. โรงแรมรอยัลซิตี้, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2561). รายงานสถานการณ์ SMEs ปี 2561.
Retrieved from <http://sme.go.th>
- สำนักอนุรักษ์และตรวจสอบมาตรฐานหม่อนไหม. (2537a). มาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน.

Retrieved from

<https://qsds.go.th/newocss/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%B9%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%97/>

สำนักอนุรักษ์และตรวจสอบมาตรฐานหม่อนไหม. (2537b). มาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน.

Retrieved from

<https://qsds.go.th/newocss/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%B9%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%97/>

สุธีรา อะทะวงษ์. (2556). คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย. Retrieved from:

https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14458/DPU.the.2013.119

เสรี พงศ์พิศ. (ม.ป.ป.). วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. Retrieved from

<http://www.personel.cdd.go.th/GroupJob/banju/webpage1/SME.htm>

อรรวิภา มงคลดาว, & วีรฉัตร สุปัญญา. (2559). แนวทางส่งเสริมความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนัศึกษานอกระบบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้บริบทชีวิตประจำวัน. วารสารเศรษฐศาสตร์, 44(4), 246-266.

อรรวิภา มงคลดาว, & อาชัญญา รัตนอุบล. (2022). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ระหว่างวัยของปราชญ์ชุมชน เยาวชน และผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนผ้าไหมและผ้าฝ้ายทอมือ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 33(1), 65-79.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2562). การส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในสังคมไทย. Published. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิตย์ วุฒิศะโร. (2543). อุดมศึกษากับการสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการ. *Chulalongkorn Review*, 12(46), 1-30.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2551). การตั้งคำถามบนพื้นฐานของพฤติกรรม (Behavior based Interview Questions). . Retrieved from

https://hrcenter.co.th/file/columns/hr_f_20170512_155142.pdf

อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้.Published. สำนักพิมพ์
บรรณกิจ.

พิชิต ฤทธิจรูญ. (2561). เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.Published. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

อรรวิภา มงคลดาว

วัน เดือน ปี เกิด

29 March 1987

สถานที่เกิด

Bangkok

วุฒิการศึกษา

อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่อยู่ปัจจุบัน

-

ผลงานตีพิมพ์

บทความวิจัย

1. แนวทางการส่งเสริมความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนนอกกระบวนการโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แนวทางการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ระหว่างวัยของปราชญ์ชุมชนเยาวชน และผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนผ้าไหมและผ้าฝ้ายทอมือ

บทความสารคดี

เห็ด : บุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ธวัชชัย เชื่อเต็ง: การสืบสานภูมิปัญญาแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY